

B

RËXISTINA TËKOŞER Û ŞOREŞGERËN KURDISTAN

KÛRDISTAN DEVRİMÇİ MİLİTANLARI ORGANİZASYONU

A

İSMAİL

H

BEŞİKÇİ

O

ve

Bazı Kürt

Köylülerinin İddianameleri

7

NR. 06

YIL: 1973

OUR PUBLICATION

NEŞANEN B A H O Z - B A H O Z YAYINLARI

- 1- DÎWANA YEKAN, Cegerxwin, Kurdî, 10 DM
- 2- KURDISTAN AND THE NATIONAL LIBERATION OF THE KURDS, English, 3 DM
- 3- SÊLIKA KURDÎ, Kurdish record, Kürtçe plak, 5DM
- 4- AFÎŞA GENERAL BARZANÎ, Serekê Tevgera Rizgariya Kurd a Gelf -Portait of General BARZANÎ, Leader of the Kurdish National Liberation Struggle, 10 DM
- 5- MORT-HOVÎTIYA BEESİYEN ÎRAQÊ-VAHŞET, Kurdî, Türkçe, Français, Deutsch, English, Svenska, 2 DM
- 6- SEN FAŞİST SAVCI İYİ DİNLE ! DÜNYADA KÜRT VARDIR, DDKO'nun Savunması - Liberxwedana DDKO, Türkçe, 15 DM
- 7- İSMAIL BEŞİKÇİ ve BAZI KÜRT KÖYLÜLERİNİN İDDİANAMELERİ, Türkçe, 5 DM
- 8- KURDISTAN OCH KURDERNAS NATIONELLA BEFRIELSEKAMP, Svenska, Swêdi, İsveççe, 3DM

YEN KU ÇAPDIBIN - YAKINDA ÇIKACAKLAR

- 9- DESTANA MEMÊ ALAN, N.ZAZA, Kurdî
- 10- KÜRT MİLLET HAREKETLERİ ve İRAK'TA KÜRDİSTAN İHTİLALI, S.A.Şivan, Türkçe
- 11- DIMDIM, Roman, Ereb Şemo, Kurdî
- 12- AXAFTINA SEREK BARZANÎ-KÜRT LİDERİ BARZANÎ'NİN NUTKU, Kurdî-Tirkî, Kürtçe-Türkçe
- 13- DİROKA PARTÎ DEMOKRATÎ KURDISTANA ÎRAQÊ-İRAK KÜRDİSTAN DEMOKRAT PARTİSİ TARİHİ, Kurdî-Tirkî, Kürtçe-Türkçe
- 14- ZU EINIGE PROBLEMEN DER GESCHICHTE DER KURDISCHEN NATIONALBEWEGUNG Burchard Brentjes, Deutsch
- 15- KÜRT MİLLÎ HAREKETİ TARİHİNİN BAZI PROBLEMLERİ ÜZERİNE, Burchard Brentjes, Türkçe

TUR. 1088

LIV. TUR. 1088
31/10/2016
440 BAH İSM

Demir parmaklıklar arkasında Kürt halkının haklı demokratik ve milli kavgası uğruna, özgür günlerin geleceğini müjdeleyen namuslu ve dürüst Türk sosyalisti İsmail Beşikçi yoldaş!..

İÇİNDEKİLERSAYFA

Ön-deyiş	3
İsmail Beşikçi'nin İddianameleri	7
Bazı Kürt Köylü ve Aydınlarının İddianameleri	16
Sıkıyönetim Kanunu	58
Bir İddianameye Karşı İtiraz ..	72
DDKO Avukatlarının Diyarbakır ve Siirt İlleri Sıkıyönetim Askeri Mahkemesine İtirazları .	79
DDKO Avukatlarının Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi Başkanlığına İtirazları	86

ÖN-DEYİŞ

Elinizdeki bu kitapçık faşizmin uzmanları ve emperyalizme herşeyi ile bağlı halk düşmanlarınca, "İddianame" olarak yiğit savaşıları zincirlere vurmak için yazılmıştır.

İddianamede adı geçen savaşçıların çoğu, halen faşizmin zindanlarında ömür tüketmektedirler. Bu yiğit savaşçılardan biri de, değerli Türk düşünürü sosyalist Asistan Dr. İsmail Beşikçi kardeşimizdir. Türk ve Kürt halklarının milli kurtuluş tarihlerine ismi altın harflerle işlenecek olan Beşikçi yoldaş, kendisini halkların milli ezgiden kurtuluşuna ve de bağımsızlıklarına adanmış, değerli bir düşünürdür. Kafasını ve varlığını bu yola adayan Beşikçi, uzun yıllardan beri Türk faşizmine ve şövenizmine karşı Kürt halkının saflarında (keza Türkiye halklarının da) dürüst ve devrimci bir kişi olarak yerini almıştır.

1939 yılında İskilip'te doğan Beşikçi, orta öğrenimini Çorum'da tamamladı. Ardından 1962 yılında Siyasal Bilgiler Fakültesini bitirdi. Yüksek öğreniminin akabinde, çalıştığı devlet dairelerinde (özellikle İçişleri Bakanlığında), Türk bürokrasisinin yapısını ve karakteristiklerini iyice kavrayan Beşikçi, Bitlis ve Hakkari'de askerliğini yapması nedeni ile, Türk şövenizmine ve Kürt halkının çilesine karşı elbette yabancı kalamazdı. Daha sonraları sosyoloji asistanı olarak girdiği Erzurum üniversitesinde, Kürt emekçi tabakalarının yaşamını ve özlemlerini bizatihi müşahade etti. Bu obje, Beşikçi'nin kendisinin içinden gelmediği bir topluma, hiç bir çıkar gözetmeden özünü feda etmesine yol açtı.

Türk toplumundan gelme namuslu ve dürüst bir sosyalist olarak, hemen devrimci görevine sarıldı. Kendisinden hoşnut olmayan Türk faşizmi ve gerici çevreler, kısa zamanda bu yiğidi "temizlemeyi" planladılar. Bundan

elli küsur yıl önce Mustafa Süphi, Ethem Nejat ve yoldaşlarını "temizledikleri" gibi, onu da "öylesine" temizlemek istediler. Hergün gerici çevreler, emperyalistlerin kalesi faşizmden direktifler alıyorlardı. Bu gibi âdi provakasyonlara karşı uyanık olan Beşikçi, her şeye rağmen "oyuna" gelmedi. Kendisini eli kanlı katillere, zalimlere satmadı. Devrimci ahlak ve dürüstlüğüne dışına çıkmadı. Bu ise, onun yürekliliğini ispatlamaya yeterdir sanırız.

Kısa bir dönemde yürekliliğini gösteren Beşikçi, yaptığı araştırmaları teker-teker yayınlamaya başladı. (1) Bu araştırmaların en önemlisi şüphesiz ki "DOĞU ANADOLU' NUN DÜZENİ Sosyo-Ekonomik ve Etnik Temeller" isimli eseridir. Temmuz-1969 yılında E Yayınlarının "Yurt ve Dünya Sorunları" arasında çıkan bu eseri, daha sonra genişletilerek yeniden yayınlandı. Ve fakat bu eserin yayınlanması ile, Türk faşizminin sözcüleri boş durmadılar. Zira bu eser, faşist "kayınpeder"lerinin canına tak ediyordu. Öyle ise durulurmu hiç !... Ne yapmaları gerekirdi ? Faşizmin işleyiş mekanizmasına ve de emperyalizmin kesesine ihanet edilemezdi elbet...

Yapılması gerekenleri "mota-mot" tenfiz eden faşizmin kalecileri, nihayet Beşikçi yoldaşı tutuklayıverdiler... Uçsuz bucaksız zindanlara tıkayıverdiler...

Şimdi Beşikçi kardeş, faşizmin zindanlarında; insani özgürlüklerden mahrum olarak yaşamaktadır. 13 küsur yıllık ağır cezasını çekmektedir. Ardından 3 yıl sürgün hayatı yaşayacak bu yiğit kavgacı.

"Ömür tükenir ama yol tükenmez" derler. Beşikçi yoldaşın açtığı bu çağır, tüm dürüst ve kardeş Türk sosyalistlerine özgü ve uğruna kavga verilmesi gereken bir yoldur. Bir keresine özgü olarak açtı bu çağırını Beşikçi yoldaş. Ve lakin bu çağır, dünyanın tüm demok-

rat-anti faşist ve sosyalist bireylerine ışık tutacaktır. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Beşikçi kardeşin ismi halkların Milli Bağımsızlık mücadelelerine altın harflerle işlenecektir.

Beşikçi yoldaş şunu iyi bilmelidir ki, yüzyıllardır emperyalizmin ve de faşizmin boyunduruğunda inim-inim inleyen Kürt halkı, er-geç emekçilerin düzenini sağlam temellere oturtacak ve bölüşülmüş ülkesine eninde sonunda sahip çıkacaktır.

Kürt problemini, oto-determinasyon (milletlerin kendi kaderlerini kendilerinin serbestçe tayin etmesi) hakkının kayıtsız şartsız olarak istirdadını (2) temel görüş olarak gören bizler; böylesi bir dürüst ve samimi Türk sosyalistinin ismini, kitapçığımıza koymayı uygun bulduk.

Ayrıca bu kitapçıkta bazı Kürt köylü ve aydınlarının iddianameleri, keza DDKO avukatlarınınca "Sıkıyönetim Askeri Mahkemesine" yapılmış itiraz metinleri vardır.

Elimizdeki diğer iddianame ve dökümanları imkânlarımız elverdiği taktirde "Faşizm Dosyası" adı altında yayınlamaya çalışacağız.

HALKLARIN SINIRSIZ MUTLULUĞU VE ÖZGÜR GELECEKLERİ İÇİN KAVGA VERENLER, FAŞİZMİN KELEPÇE VE AYGITLARI İLE DEMİRE VURULSALAR DAHI MÜCADELELERİNDE MUZAFFER OLACAKLARDIR. SARAYLARI BAŞLARINA YIKILMIŞ VE DE YIKILACAK OLANLAR, YİNE ZALİMLERDİR. DEMİR AYGITLARDA ÇÜRÜYEN BİLEKLER, GELECEĞİN PASLANMAZ BALYOZLARIDIRLAR. O BALYOZLARIN USTALARI SÖMÜRÜLÜP EZİLEN YİĞİNLAR, KİMLERE VE NASIL VURACAKLARINI BİLENLERDİR. "ÇİVİ ÇİVİYİ SÖKER" MİSALİ, ZALİMLER MAALESEF "YANLIŞ HESAPLARINI BAĞDAT'TAN" ÇEVİREMEYECEKLERDİR...

ZİNDANLARIN KARANLIK HÜCRELERİNDE, ÖLÜM DÖŞEĞİ BETON TAŞLAR ÜZERİNDE ÖLÜMLE PENÇELEŞEN YİĞİT KARDEŞLER; ZİFİRİ KARANLIKLAR ELBİRLİĞİ İLE ÇÖZÜLECEK, "MİDECI PAŞALAR" GELDİKLERİ GİBİ GİDECEKTİR...

ÇEKTIĞİNİZ MEŞAKKAT, HALKIMIZIN MUTLU VE
ÖZGÜR GELECEĞİNİ MÜJDELEMEDİR...

SELAM BİZDEN SİZE !

B A H O Z

-
- (1)-Beşikçi'nin şimdiye değin çıkan araştırmalarının en önemlilerinin bir listesini şöyle verebiliriz.
- a)-Doğu Anadolu'da Göçebe Kürtler
  - b)-Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun Gezi Kalmışlığını Protesto Mitingleri Dolayısıyla "Şemdinli Röportajı" Üzerine
  - c)-Ahlat'da Sosyal Değişme ve Turizm
  - d)-Doğu Sorunu Açısından "Türkiyenin Düzeni"
  - e)-Doğu Anadolu'daki Göçebe Kürt Aşiretlerinde Toplumsal Değişme(Geçiş Halindeki Toplumlar)
  - f)-Toplumların Genel Gelişim Kanunları ve Bölgenin Sosyo-Ekonomik Yapısı içinde Doğu Mitinglerinin Analizi
  - g)-Doğuda Değişim ve Yapısal Sorunlar (Göçebe Alikan Aşireti)
  - h)-Doğu Anadolu'nun Düzeni Sosyo-Ekonomik ve Etnik Temeller
- (2)-BAHOZ, Kürdistan Devrimci Militanları Organizasyonu Tüzük ve Programı, Madde:3

T.C.
DİYARBAKIR SİİRT İLLERİ SIKIYÖNETİM
KOMUTANLIĞI MAHKEMESİ ASKERİ SAVCILIĞI
DİYARBAKIR

EVRAK NO :1971/230
ESAS NO :1971/104
KARAR NO :1971/70

İ D D İ A N A M E

S U Ç :Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek,Sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmak ve Anayasanın tanıdığı kamu haklarını ırk mülhazasiyle kaldırmayı hedef tutan ve milli duyguları yok etmek için propaganda yapmak.

SUÇ TARİHİ:1967-1971

SANIK :İsmail Beşikçi;Hüsnü oğlu 1939 Doğ. İskilip-Hacıpirim mahallesi NO:4 te nüfusa kayıtlı,Ankara Cebeci Siyasal Bilgiler fakültesinde sosyoloji asistanı,Halen Diyarbakır Sıkıyönetim Tutuk evinde tutuklu.

NEZARET TARİHİ: 24/6/1971-26/6/1971 Arası

TUTUKLAMA TARİHİ: 26/6/1971

Yukarıda suçları ve kimliği yazılı sanık hakkındaki soruşturma evreki incelendi :

I-Dosyada mevcut deliller arasında bulunan T.C.K.nunun 142/3 maddesinde öngörülen suç unsurlarını kapsadığı ve sanık tarafından yazıldığı bildirilen 19.2.1971 Tarihli (Folkloru doğru) dergisinin 32.sahifesinde yayınlanan(Bizden,sizden)başlıklı yazı ve şubat 1971 tarihli Ant dergisinde yayınlanan(Doğu Anadolu'da geri bırakılmışlığın oluşumu)başlıklı makale ile ilgili o-

larak; (Bizden, sizden) Başlıklı yazıdan dolayı İstanbul Basın Savcılığınca, basın Knunun 35.maddesi uyarınca 11.2.1971 günlü ve 971/20 Hz.sayıllı takipsizlik kararı verildiği, (Doğu Anadolu'da geri bırakılmışlığın oluşumu) başlıklı makalesi nedeniyle de sanık hakkında T.C.K.nunun 142/3 maddesini ihlalden ötürü 25.5.1971 gün ve 971/176 Hz. Es. 1971/197 sayıllı iddianame ile İstanbul Basın Asliye ceza mahkemesinde Kamu davası açıldığı ve duruşmanın devam etmekte bulunduğu İstanbul C.Savcılığı Basın Bürosunun 6.7.1971 gün ve 1971/262 sayıllı cevabı yazısından anlaşılmıştır.

2-Dosyada mevcut olup sanık hakkındaki iddialara esas teşkil eden ve yukarıda açıklanan basın yolu ile işlediği suçları dışında kalan eylemler iki gurupta toplanmaktadır.

A) Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek, sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmak için propaganda yapmak.

B) Anayasanın tanıdığı kamu haklarını ırk mülahazasıyla kaldırmayı hedef tutan ve milli duyguları yok etmek için propaganda yapmak.

a-Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek, sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmak için propaganda yapmakla ilgili sanığın eylemleri aşağıda gösterilmiştir:

Suç dosyasında bulunan tanık ifadeleri, Atatürk Üniversitesi tahkikat komisyonu Vi M.I.T.Raporları, haberleşme belgeleri, Doğu Mitinklerinin analizi araştırma yazısı, ve sair resmi yazı ve belgelerin incelenmesinden anlaşıldığına göre:

a) Aşırı sol faaliyetlerine 1967 yılında başlamış olan sanık Erzurum Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji kürsüsünde Dr.Asistan olarak öğretim görevini yaparken, 1968 Ocak ayında dersi sırasında sorulan bir soru üzerine:

".....Lenin ihtilali ile proleterya,

burjuvaya galebe çalmıştır, bununla beraber çok geçmeden bir burjuva sınıfı doğmuştur. Bu hal, idare edilmesinin kaçınılmaz neticesidir. Daima idare eden farklı olacaktır." demek suretiyle, sosyal bir sınıfın, diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek için propaganda yapmıştır.

b) 16. Ocak 1970 Günü UNAS Erzurum subesinin açık oturumunda, "Üniversite reformunun sınıfsal gerçekleri saptadığını, sömürü düzeni değişip sınıf kavramı gün ışığına çıkmadıkça, alt yapıdaki bazı programlar hal edilmedikçe Üniversite reformunun yapılamıyacağını, sınıf sorununu açıklamanın üst kademedekilerinin çıkarına dükunacağını" söylemek suretiyle aynı nitelikte propaganda yapmıştır.

c) Sanık 1968 yılında, Erzurum Üniversitesi Edebiyat fakültesi sosyoloji kürsüsünde Dr. Asistan olarak öğretim görevini yaparken, derslerine konu ile doğrudan doğruya ilgili ve gerekli olmayan aktüel siyasi unsurlar karıştırmış, bu arada öğrencilerine sorduğu imtihan soruları ile Marksist propaganda ve telkinlerde bulunmuştur.

Şöyleki:

1968 Yılında Fen Edebiyat Fakültesi sömstr öğrencilerine ait son sosyoloji yazılı imtihanlarında, Öğrencilere, (Baticılık Gericiylik tir sözünü toplumsal yönden açıklayınız, ileri Asya, geri Avrupa sözünü çağımızın sosyal akımlarını göz önünde bulundurarak açıklayınız ?) Şeklinde sorular yönelmek suretiyle batının kapitalist olduğu için geri ve doğu sosyalist olduğu için ileridir yolunda fikirlerin telkinine çalışmış, Doğudaki sosyalizmden de dolayı olarak Rusya, Kızıl Çin ve Kuzey Vietnam tipi komünizan sosyalizmi kastetmiştir.

Yine sanık, aynı dönemde yaptığı yazılı imtihanda Öğrencilere, (Kurtuluş savaşlarından başka hiç bir savaşa taraftar değilim. Sözünü çağımızda az gelişmiş ülkelere, hakim ekonomilerin, ekonomik ve politik ilişkileri yönünden açıklayınız.) şeklinde

soru sormak suretiyle Kurtuluş savaşlarının emperyalistlere, Batı sömürücülerine karşı Doğudaki fakir halkın, az gelişmiş toplumların ayaklanması esasına dayandığı fikrini öğrenciye telkin etmeye çalışmıştır.

d) Ayrıca derslerinde (Asya tipi üretim tarzı) denilen bir ekonomik model ortaya atarak Marksizmin savunuculuğunu ve propagandasını yapmıştır.

e) Sanık, 1967 Aralıkta bastırıldığı (Doğu Mitinklerinin Analizi) adlı derleminde; ihtilalci sosyalizmin metotlarından söz etmek suretiyle aynı nitelikte propaganda yapmış. Mesela: -Herhangi bir toplumda yapıyı şekillendiren esas faktör ekonomik olanlardır... Bu mülkiyet ilişkileri ve iş bölümü ilişkileridir. Toplum içinde diğer sosyal müesseseler bunlara göre şekillenir. (sh.14) demek suretiyle Marksist propaganda yapmış ve sonuç itibarıyla bilimsel alan dışına kaçmıştır.

B) Sanığın, Anayasanın Tanıdığı Kamu haklarını ırk mülahazasıyla kaldırmayı hedef tutan ve Milli duyguları yok etmek için yaptığı propaganda ile ilgili eylemlerine gelince;

a) Sanık, İstanbul Teknik Üniversitesi Fikir kulübüne gönderdiği 9 aralık 1967 tarihli yazıda, (...Türkiye'yi bütünleştirmek, hiç bir zaman Türkiye'yi Türkleştirmek değildir...Türkiyeyi sadece Türk görmek emekçi halklarla emperyalizm arasındaki çelişkiyi halklar arasında bir çelişki gibi göstermeye çalışan emperyalizmin işine yarar.) demek suretiyle bölücü ve milli duyguları yok edici nitelikte propaganda yapmıştır.

b) Atatürk Üniversitesinde bulunduğu süre içinde aşırı solculuğun yanında Kürtçülüğü de savunmuş, ilmi çalışma maskesi altında Doğu Anadolunun bir çok aşiretlerini gezerek Kürtçülüğü onlara anlatmış ve bir Kürt sorununun varlığını açıklamak suretiyle ırk ayrımı güden propagandalar yapmıştır

c) Ders teksirlerinin ön sözünde

"...sosyolojik tahliller bakımından ele alınan bir gurubun,Türk veya Kürt olması mühim değildir.....yine sosyolojik bakımından mühim olan herhangi bir gurubun veya bilim tarihi evrimi şu veya bu gruplarla veya delillerle olan ilişkileri değil,Kürtçe veya Türkçe konuşan kimselerin farklı sosyal gruplar meydana getirmeleri ve her iki grup arasındaki sosyal hareketliliğin azalmış olmasındandır...."demekte(önsöz sayfa 1)ve(Doğu Mitinklerinin analizi)başlıklı derleme yazısında "...bu bakımdan Türk-Kürt diye bir şey yoktur.Bu vatan toprağı üstünde herkes Türktür deyin belirli bir sosyal gerçeğı saklıyamazsınız,bu gerçek dildir...."(Sayfa 2)demek suretiyle Anayasanın tanıdığı kamu haklarını ırk mülahazasıyla kaldırmayı hedef tutan ve milli duyguları yok edici nitelikte propaganda yapmaktır.

3- S O N U Ç :

Yukarıda etraflıca açıklandığı üzere Sanığın muhtelif zamanlarda gerek T.C.K.nunun 142/1 ve gerekse T.C.K.nunun 142/3 md. hükmünü ihlal ettiği anlaşıldığından eylemine uyan T.C.K.nun 142/1 ve Türk Ceza K. nunun 80. T.C.K.nunun 142/3 ve T.C.K.nunun 80.maddeleri uyarınca cezalandırılması,T.C.K.nunun 71.maddesinin uygulanması ve duruşmanınDiyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde yapılması iddia ve talep olunur.22.7.1971

Ragıp Aycan
Hâkim Yrb.
Yrd.As.Savcı

Not:Aslı 3 sahifedir.

**T.C.
İSTANBUL
CUMHURİYET SAVCILIGI
BASIN BÜROSU**

Hiz. 1971/176
Es. 1971/197

İDDİANAME

**İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza
mahkemesine**

DAVACI : K.H.

**SANIKLAR : 1- İSMAİL BEŞİKÇİ, Hüsnü oğlu,
1939 Doğumlu Ankara S.B.F.
Sosyoloji asistanı.
2, Doğan Gün Özgüden, Kadri oğlu,
1936 D.lu Ant Dergisi yazı
işleri müdürü.**

SUÇ : Komünizm propagandası yapmak

SUÇ TARİHİ : ŞUBAT 1971

Şubat 1971 tarihli Ant Dergisi-
nin 96-97 sayfelerinde yayınlanan (Doğu A-
nadoluda Geri bırakılmışlığın oluşumu) baş-
lıklı yazı Sanık İsmail Beşikçi tarafından
yazıldığı ve Ant Dergisinin Mesul Müdürü
Doğan Gün Özgüden'de bu yazının mahiyetini
bilerek Dergide neşretmiştir.

Yazı incelendiğinde, Türkiye'nin Eko-
nopik ve toplumsal yapısı ile ilgili araş-
tırmaların gün geçtikçe artmakta olduğu, en
önemli sorunlardan birinin Doğu sorunu oldu-
ğunu, bugün Doğu Anadolu'nun Türkiye'nin öteki
bölgelerine nazaran geri durumda olduğu, Do-
ğu Anadolu'da nüfus ve toprak dağılışının ne
oranda olduğu, toprak mülkiyetinde büyük
dengesizliğin bulunduğu, (s.47) normal bir şe-
hirleşme olayı olmadığı için yığının fonksi-
yonel hale getirilmesinin sor olduğu, egemen
sınıfların Kürt milliyetçiliğini ana çeliş-

kiyi gisleyebilecek bir etken olarak kullanmak istedikleri, ağaların baskıda buldukları ve bu baskının halk yığınları üzerinde etkisinin çok fazla olduğunu(48) Bu baskı karşı eşkiyalığın direnme biçimi olduğu, halkın aradığı yeni direnme yollarının henüz sınıfsal bir biçim kazandığının iddia edilebileceği 1967 yılı yaz aylarında yapılan Doğu Anadolunun geri bırakılmışlığını protesto eden mitinglerde üretim ilişkilerini kontrol eden egemen kişilerin de katıldıkları, bunun başlıca nedenlerinin kamu oyununun temel toplumsal yapı çelişkilerinde bilincleşmesini önlemek, KÜRT halkının hor görülmesini protesto etmek ve kapitalist ağa olmak özlemi olduğu(49), feodaliteyi belirleyen topraksız ve az topraklı olanlarla toprak sahibi olanlar arasındaki ilişki olduğu(50) aşiretin ekonomik ilişkilerde feodal ve kapitalist olmak üzere iki yönü olduğu(52) ağalık, şeyhlik, aşiret reisliği gibi ortaçağa has kurumların mevcudiyetinin Doğunun geri kalmasının nedeni olmadığı, geri kalmışlığın tarihsel bir oluşum içinde ele alınması gerektiği (53) Doğu-Anadoluda bu gün uygulanan toprak mülkiyetinin Osmanlı imparatorluğundan daha önceki devirlere doğru uzandığı, Doğu Anadoluda KÜRT toplumunun Osmanlı sarayı ile ilişkilerinde üç sistemin olduğu, bunların: KÜRT Hükümetleri, KÜRT sancakları, Osmanlı Devlet sancakları olduğu, Osmanlı sarayının Doğu Anadoluyu hiç bir zaman organik olarak bünyesine almadığı, Doğu Anadoluda 1923 den son yıllara kadar toprak mülkiyetinin dağılışı konusunda önemli bir bünye değişikliği olmadığı, Kurtuluş savaşında Erzurum ve Sivas kongrelerinde Mustafa Kemal'in dinci ideolojiyi geniş çapta kullanarak Kürt aşiretlerini kazanmak istediği, aşiret reislerin Mustafa Kemale, evet sizin yanınızdayız demesiyle, İngiliz emperyalizmine evet sizin yanınızdayız demisi arasında bir fark olmadığını, savaş yıllarında ümmet ideolojisini kullanılmakla be-

raber Türk ve Kürt halklarının kardeşliği-
 ninde işlendiği, hilafetin kaldırılmasının
 Doğu Anadolu'da üretim ilişkilerinin değiş-
 memesi yüzünden, halk alt yapının değişme-
 sini etkilediği hilafetin kaldırılmasının
 Doğu Anadolu'da aşiret reisleri üzerinde o-
 lumsuz etki yaptığı, hilafetin kaldırılma-
 sından sonra halk yığınları arasında birlik
 ve beraberliği sağlayacak "Türk milliyetçi-
 liği" ideolojisinin ortaya atıldığı, bu
 ideolojinin etkisinin üçe ayrıldığı: Dinci
 ideoloji ile Türklerle birlik olan Kürt
 halkının otomatik olarak yeni ideolojinin
 etkisi dışında kaldığı, Türk halkının ulus-
 laşma sürecinin hızlanmasını sağladığı, ha-
 kim ulus ideolojisini meydana getirdiği,
 hakim ulus ideolojisinin Türk bürokrasisi-
 ni kıs-kıvrak bağladığı, hem Kürt yok Türk
 milleti vardır dediği hemde Kürt olduğu i-
 çin benimsenmediği, ve dili ve kültürünün
 red edildiği, Cumhuriyet ile birlikte feodal
 kurumlara baskılar başladığı, ~~basit~~ tab-
 sildar, jandarma, zorunlu eğitim, Türkçe ko-
 nuşmak ve benzerleri olduğu, üst yapı refor-
 maları yüzünden merkezi otorite içinde feo-
 dalizmin eritmek istendiği ve bu nedenle Do-
 ğu isyanlarının başladığı, Doğu isyanlarının
 en önemli sonucunun Kürt ve Türk halkların
 arasında bir uçurum yarattığı, Doğu isyanla-
 rını daima merkezi otoriteye karşı devamlı
 bir direnme hareketi olarak anmak gerektiği,
 1945 te çok partilikten sonra Demokrasici-
 lik oyunu içinde ağa, şeyh ve aşiret reisle-
 rinin yavaş-yavaş merkezi otorite ile bir-
 leşmeye başladıkları, çok partili demokrasi
 süreci içinde herkesin batıdakilerle birlik-
 te sümürü koalisyona giriştiği, siyasi ikti-
 darların şimdiye kadar Doğu Anadolu'yu ihmal
 edip oraya yatırım yapmadıkları, Doğu'nun
 feodallerinin daha çok çevirebilmek için
 süratle makineleşmeye başladıkları, 50 yıl
 önce Osmanlı tarafından Türk halkına reva
 görülen baskıların bugün egemen sınıflar ve
 Türk bürokrasisi, asker, sivil aydınları ta-

rafından KÜRT halkına reva görüldüğü KÜRT olan kimse Kürtlüğü ile övünmek şöyle dursun ben KÜRD'üm bile diyemediği ve çeşitli ceza tehditleriyle karşı-karşıya bırakıldığı, buna rağmen her türlü baskı ve teröre rağmen bilincin gelişmekte olduğu, Doğu Anadoluda devrimci mücadeleyi kazanabilmek için, ulusların eşitliği ve kardeşliğin temel doğrusunun fiili olarak gerçekleştirilmesi için mücadele etmek gerektiği, Doğu-Anadoluyu Türk görmek ve Türkleştirmeye çalıştırmanın başarısız kalmaya mahkum olacağı, halkların kendilerini sömüren, ezen sınıfların emperyalist güçlere karşı kardeşçe ve dayanışma içinde etki bir mücadele verebilecekleri, bunun temel şartının halklarının eşitliği ilkesinin bütün şartlanmalardan kurtarılarak içtenlikle ve tavizsiz kabul etmek olduğu, ancak geniş halk yığınlarının kurtuluşunda bu değişim içinde olduğu ifade edilmektedir.

Yazının muhtevasından anlaşılacağı üzere Türkiye'nin Doğu illerinde yaşayan vatandaşların durumu ele alınmakta Millet bütünlüğünün zedeleyici ve Türkiyede Kürtlerin yaşadığı belirtilerek bunların ayrı bir millet teşkil ettikleri, bunların Türkleştirilemeyeceği, KÜRT halkına baskı yapıldığı ve sanki Türk milletinden ayrı olarak bir Kürt halkının varlığı ifade edilmek istenmekte olduğu anlaşılmış ve böylece sanıkların Anayasanın tanıdığı kamu hakların ırk mülahazasıyla kısmen veya tamamen kaldırmayı hedef tutarak propaganda yaptıklarından anlaşıldığından hareketlerine uyan Basın kanununun 16. maddesi delaletiyle T.C. K.nun 142/3. maddesi gereğince cezalandırılması iddia olunur. 25/5/1971

İstanbul C.Savcı Yardımcısı
Turgut Özener
11747

Not: aslı 3 s.dir.
(Resmi mühür ve imza)

T.C.
DİYARBAKIR -SİİRT İLLERİ SIKI
YÖNETİM KOMUTANLIĞI MAHKEMESİ ASKERİ
SAVCILIĞI

DİYARBAKIR

EVRAK NO : 1971/89
ESAS NO : 1971/163
KARAR NO : 1971/110

İDDİANAME

SUÇ :Devletin birliğini bozmak,Devle-
tin hakimiyeti altında bulunan
topraklardan bir kısmını devlet
idaresinden ayırmaya tevessül et-
mek.

SUÇ TARİHİ : 20.12.1969

SANIK :Halil ÇİFÇİ,Yakup oğ.1318 yılında
Adileden doğma Dih mah. Eruhun
Dik mah.No.107 de oturur Halen As.
Cezaevinde aynı suçtan tutuklu.

TUTUKLAMA TARİHİ: 23.12.1969- 8.6.1971

TAHLİYE TARİHİ : 13.3.1970 - - -

Yukarıda açık kimliği ve suçu yazılı
bulunan sanık hakkında Siirt Ağırceza mah-
kemesinden görevsizlikle gelen 970/67 ESAS,
971/52 KARAR sayılı dosyanın tetkikinde:

1. Sanığın 969 yılında yapılan Millet-
vekili seçimi arifesinde Eruhun Dikboğaz,
Reşine ve Ekmekçi köylerini dolaşarak köyün-
lilerigelenlerini toplayıp "Reylerinizi Türk-
lere vermeyin,bu zamana kadar onlar bizleri
ihmal ettiler,işlerimiz görülüyor,reyleri-
nizi kürt olan Said RAMANLI'ya verin,böyle-
ce davamıza yardım etmiş olursunuz. Molla
Mustafa Barzani yakında Türkiye'ye gelecek
bizim davamıza yardım edecek,bütün kürtleri
bir bayrak altında toplıyacağız,Diyarbakır
ve Malatya'ya kadar olan topraklar kürtle-
rindir,Kürt devleti kuracağız. Şayet dava-
mıza yardımcı olmadığınız taktirde çete
Mehmet ÖZBAY'ı gönderip öldürteceğini söy-

lediği" Böylece sanığın Anayasasının başlangıç ve 3. maddelerinde ifadesini bulan Türkiye Devletinin, ülkesi ve milliyeti bölünmez bir bütündür."Bütün fertlerini kaderde, kıvançta ve tasada ortak bölünmez bir bütün halinde, milli şuur ve ülküler etrafında toplanmasına temas eden temel ilkelere aykırı davranışta bulunduğu,

Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti toprakları içinde yaşamakta olan Türk vatandaşlarına kürt niteliği vermek suretiyle ayırım yaptığı ve böylece ırk mülahazasıyla propaganda yapıp Devletin birliğini bozmaya yöneldiği,

Keza Malatya ve Diyarbakır'a kadar ve kürtlerin yaşadığı topraklar üzerinde kürdistan devleti kuracağız, kurulması yakındır, Molla Mustafa Barzani'de bize yardım edecek demek suretiyle Türk Devleti hakimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmaya yeltendiği ve böylece T.C.K.125 ve 142/3. maddelerini ihlal ettiği,

2.Elcumle sanık bu gayesine ulaşabilmek için "Kürt Demokrat Parti"adını taşıyan bir gizli cemiyet kurduğu, zaman zaman bu cemiyete değişik isimlerle üye kaydettiği ve bunlardan aidat topladığı ve bu cemiyeti yönettiği,

3.Sanığın Irak ve Suriye'de bulunan şahıslarla ilişki kurduğu aslı İçişleri Bakanlığında bulunduğu anlaşılan ve ekseri şahitlerin ifade ettiği üzere ve 971/47 ESAS sayılı dosyada sureti bulunan sanık adına gelen Kanişlı Suriye Kürt Demokrat Parti Başkanı tarafından yollanan mektupta:(Aynen .....Muhterem Kardeşim Halil Ağa. Mektubuma başlamadan evvel umumiyetle bütün kardeşlerime daima selam eder hürmetlerimi sunarım. Sizlerden işler hakkında ne maddi ve ne de manevi bir netice alamadık. Bizlerden bir tane vuruldu. Hadisenin nasıl olduğunu bize bildirin. Bizlerde yakın bir zamanda geleceğiz Biz size gelinceye kadar sen adamlarını

idare et.' Ben yalnızım yoksa şimdiye kadar gelmiştim, Yakın bir zamanda birkaç kişiyle gelirim. Tekrar selam ederim. Hürmetlerimi sunarım. Gelip aramızda iyi bir şey yaparız size yardım ederiz. Yakında işimizi bitireceğiz. İstikbalimiz ve Kuvvetimiz iyi olacaktır. Fikrinizi değiştirmeyin, kararlı hareketinizden vazgeçmeyin, kavmimizin hürriyetini kazanacağız.) demektedir. Mektup muhtevassından da anlaşılacağı üzere sanık'ın yukarıda açıklanan gizli gayesine yardım edileceği ve yakında işlerin bitirileceği istikbalin iyi olacağı, kararlı hareket ve fikrinizden vazgeçmeyin demek suretiyle sanığın Kürt Devleti kurmak yolundaki gaye ve maksadını açıkça teyid etmektedir.

Nitekim olay şahitlerinden Osman YÜCEL, İbrahim ACAR, İslam KAYRA, Muhsin AYDIN ve Musa DAYAN'ın beyanlarına göre sanığın Barzaniye zaman zaman para, silah yiyecek ve esya toplayıp gönderdiği, 1964 yılında Molla Mustafa Barzani'in adamı olan Aslan Çatak kazasından Molla Said adındaki şahsın sanığın evinde müsafir kaldığı sırada şahit Osman YÜCEL'den 100 çift astarlı lastik ayakkabı alıp Barzani'in adamına verilmek üzere Halil ÇİFÇİ'ye göndermesi teklif edildiği, şahitin ise bilahare ayakkabıyı alıp vermek için izini kaybettiği anlaşılmaktadır. Böylece TCK.141.maddesini ihlal ettiği,

4. Bölgede eşkiyalık yapan ve sanığın yeğeni olduğu ifade edilen Mehmet Emin ÖZBAY çetesini sevk ve idare ettiği, davasına ve isteklerine uygun hareket etmiyen şahıslara karşı bu çete mensuplarını tehdit ve baskı vasıtası olarak kullandığı, Hesinka köyü halından Özbaş çetesinin silah zoruyla 1000 Lira para topladığı Ahmet AKSU, Abdullah TURHAN, Ahmet KAYA ile İbrahim ACAR'ın beyanlarından anlaşılmaktadır. Böylece sanığın TCK. nun 496.maddesini ihlal ettiği anlaşılmaktadır.

Sanık Savunmasında herne kadar isnad olunan suçları kabullenmemekte ve hasımları tarafından tertip ve iftira olduğunu beyan etmekte ise de dosyada mevcut rapor ve yazılı belgeler ve şahit ifadelerine göre sanığın yukarıda yazılan fiilleri işlediğini teyit etmektedir. Ayrıca sanığın Devletin birliğini bozmaya ve Devlet topraklarından bir kısmını Devlet idaresinden ayırmaya hedef tutan faaliyetlerde bulunduğu anlaşıldığından hareketine uyan TCK.nun 125.maddesi gereğince tecziyesine karar verilmesi TALEP VE İDDİA olurur.13.9.971

Said DABAK
Hakim Alb.
Askeri SAVCI
(İMZA)

T.C.
DİYARBAKIR-SİİRT İLLERİ SIKIYÖNETİM KOMU-
TANLIĞI MAHKEMESİ ASKERİ SAVCILILIĞI

DİYARBAKIR

EVRAK: NO:1971/327
ESAS NO :1971/231
KARAR NO :1971/150

- SUÇ : Anayasanın tanıdığı Kamu haklarını ırk mülahazası ile kısmen veya tamamen kaldırmayı hedef tutan ve milli duyguları yok etmek ve zayıflatmak için propaganda (Kürtçülük) yapmak
- SANIKLAR : 1-ÇETO AKGÜL, Cemil oğ. 1337 yılında FATIMADAN doğma Siirt ili Kurtalan İlçesi Elkasır Köyü nüfusuna kayıtlı halen Kurtalan Güzeldere köyünde oturur, çiftçilik yapar, evli, 6 çocuklu, cahil, ifadesine göre sabıkasız, 15.8.1971-14.9.1971 ve 23.9.1971, 23.10.1971 tarihleri arasında nezarette ve 14.9.1971-25.9.1971 tarihleri arasında tutuklu kaldı,
2-Cemil AKGÜL: Ceto oğ. 1942 yılında Perihandan doğma Kurtalan İlçesi Konappınar Köyü Nüfusanda kayıtlı, Kurtalan Yenidoğan mahallesinde oturur, evli 3 çocuklu, ortaokul mezunu, Kurtalan Belediye Başkanı, ifadesine göre sabıkasız, 15.8.1971-14.9.971 ve 23.9.1971-23.10.1971 tarihleri arasında nezarette ve 14.9.1971-25.9.1971 tarihleri arasında tutuklu kaldı.
3-MEHMET ALİ TANER: Halit oğ. 1928 yılında Güllü'den doğma Kurtalan Konakpınar Köyü nüfusanda kayıtlı ve orada oturur, çift-

çilik yapar, evli, 8 çocuklu, okuryazar, ifadesine göre sabıkasız, 15.8.1971-14.9.1971 ve 10.11.1971-10.12.1971 tarihleri arasında nezarete ve 14.9.1971-25.9.1971 tarihleri arasında tutuklu kaldı

4-BEDRİ AYAZ: Ali oğ.1939 doğumlu Şemsiyeden doğma, Kurtalan kayatepe köyü nüfusanda kayıtlı ve orada oturur, evle, 11 çocuklu, çiftçilik yapar, cahil, ifadesine göre sabıkasız,15.8.1971-14.9.1971 ve 23.9.1971-23.10.1971 tarihleri arasında nezarete ve 14.9.1971-25.9.1971 tarihleri arasında tutuklu kaldı.

5- MEHMET EMİN AKGÜL:Abdi oğ. 1939 yılında Hanifeden doğma Kurtalan Konakpınar köyünde nüfusa kayıtlı ve Güzeldere köyünde oturur, çiftçilik yapar, evli, 3 çocuklu, ifadesine göre sabıkasız.

6- MEHMET SOYSAL: Reşit oğ. 1336 yılında Fadullahdan doğma Beşiri İlçesi nüfusuna kayıtlı olup, Kurtalan ilçesi gözpınar(Hissiz) köyünde oturur aynı köyün muhtarını Çiftçilik yapar, evli 10 Çocuklu, ifadesine göre sabıkasız.

SUÇ TARİHİ: 1967-1971 yılları.

TATBİKİ İSTENEN KANUN MADDESİ: T.C.K. nun 142/3 ve 80. maddeleri

Yukarıda açık kimlikleri ve kendilerine yüklenen suçları yazılı sanıklar hakkında 1402 sayılı Kanunun 13 ve 15/a maddeleri uyarınca açılan kovuşturma ve 35. sayılı kanunun 96 maddesi uyarınca yapılan soruşturma sonunda:

Sanıkların Malla Faro Aşiretine mensup bulunmaları nedeni ile ötedenberi müstakil bir Kürdistan kurmak hayalinde oldukları ve Şeyh Sait İsyanına katılmaları dola-

yısıyla asılan dede ve akrabalarının haksız yere asıldıklarını her fırsatta beyan ederek intikamlarını Türk Hükümetinden alacaklarını söylemek suretiyle Kürtçülük propagandası yaptıkları ve faaliyette buldukları, sanık Cemil Akgül'ün Aşiretin ağası olan babası Çeto Akgül gibi çocukluğundanberi devamlı olarak Kürtçülük faaliyetini sürdürdüklerini ve Kurtalan Belediye Başkanı olmasından sonra da propagandasını arttırdığı hemde açıkca yapmaya başladığı adı geçenin Şeyh Sait İsyanına katıldıkları gerekçesiyle ve diğer akrabalarının haksız yere asıldıklarını bu yüzden Türk Hükümetine husumetleri olduğu nu ve sırası geldiğinde intikamlarını mutlaka alınacağını her fırsatta beyan ettiği ve Suriyede doğması dolayısıyla sık sık Suriye ve Iraka gittiğini bu yüzden de Barzani ile yakın ilişkisinin bulunduğunu ve adamları vasıtasıyla topladığı paraları ona gönderdiği, 8 Ekim 1967 tarihinde Batmanda yapılan Doğu Mitinginde konuşması nedeniyle Komünizm propagandası yaptığından bahisle Siirt Cezaevine gönderildiği ve Cezaevinde bulunduğu sırada kendisini önceden tanıyan ve eşkiya Koçeroyu öldürmesiyle o sırada Cezaevinde bulunan Hasan Kayarın sanığa niçin cezaevine girdiğini sorduğunda Batmandaki konuşmasında Kürtçülük propagandası yaptığımı ileri sürülerek tutuklandım, diğerek karşılık verdiği ve yanlarında takriben 10-15 bulunduğu halde yaptığı konuşmada "Beni cezaevine atmak değil kafamı kesseler Kürtçülük yapacağım, dedemi Türk Hükümeti öldürdü, onun intikamını alacağım, ben Barzani'nin neferiyim, onun için çalışacağım" diyerek açık şekilde Kürtçülük propagandası yaptığı, Cezaevinde bulunduğu kısa sürede devamlı surette Kürtçülükten ve Kürt Devletinin kurulmasından bahs ettiği gibi yine takriben 10-15 kişiye hitaben yaptığı başka bir konuşmasında "Siirt ili benim dedemindir. Bu topraklar Kürtlerindir. ergeç toprağımıza sa-

hip çıkıp bir Kürt Devleti kuracağız, Malatya dahil oraya kadar Kürttür, topraklarda Kürt toprağıdır." diyerek Kürtçülük faaliyetinde bulunduğu, sanık Cemil Akgülün Cezaevinde tahliyesinden sonra Kurtalan Belediye Başkanı seçildiği ve bu sıfatından da yararlanarak faaliyetlerini daha çok sürdürüp açıkça her yerde propaganda yapmaya başladığı. Örneğin: Sıkıyönetimin ilanından takriben 1,5-2 ay önce cezaevinde yeni çıkan Hasan Kayarı evine davet ettiği ve o gece sanığın evinde sanıkların hepsinin katıldıkları toplantıda Kürtçülük ve Barzanıyı yardım konusunun görüşüldüğü sırada sanığın Hasan Kayara "seninle ahbablığım var, sana inanıyorum, benim postam olacaksın ve beni temsilen Barzanıya gidip geleceksin sana ayrıca Belediyeden iş vereceğim" dediği Hasan Kayar da Silvanda arkadaşım var, onu bulabilirsem beraber postalık yapabilirim şeklinde karşılık verip sonunda arkadaşını bulamadığından bahisle teklif edilen postalığı kabul edemeyeceğini bildirince ona "cezaevinde yeni çıktım işe ve paraya ihtiyacım var, postalığı yapmasan sana iş vermem" dediği, aynı gece yapılan toplantıda Kürt Devletinin nasıl kurulacağı konuşulurken Cemil Akgülün toplantıya katılanlara karşı yaptığı konuşmasında "biz Kürdüz hiçbir zaman Türk olamayız, Türklüğü kabul edemeyiz, bu güne kadar olduğu gibi bu günden sonrada ne Kürt Türk olur, ne de Türk Kürt olur, biz Kürttüz ve sülalemiz Kürttür. konuşmalarımız Kürtçe olacak, Türkçe konuşmıyacağız, Barzanıya mümkün olduğu kadar yardım edeceğiz, o da sırası geldiğinde bize yardım edecek, Türk Hükümeti dedemizi asmıştır, intikamını alacağız, Kürt Devletinin kurulması için elimizden geldiği kadar çalışacağız" diyerek açıkça orada bulunanlara karşı propaganda yaptığı sanığın evinde Barzanıya yardım ve Kürtçülük konusunda yapılan toplantılarda 1970 yılı sonlarındaki toplantıya tanık Bîsar Arkında davet edildiği ve sanıklar Bed-

ri Ayaz, Mehmet Sosyal ve Emin Akgülün de hazır buldukları toplantıda önce Çeto Akgül ve Abdi akgülün konuştuğu sonra söz alan Cemilin "babamın ve amcamın dediği doğrudur, biz Kürdüz, bu bakımdan hükümet bize üvey evlat gözüyle bakmaktadır. Ezel-denberi Kürdüz, hiçbir zaman Türk olamayız, bu gün bir Türkle bir Kürt mahkemeye düşse Türk haklı Kürt haksız çıkmaktadır. Kürt Devleti kurulursa Kürtlerin hakları verilecektir. Zira Kürt Devletinde herşey bizim elimizde olacaktır, üzerinde oturduğumuz topraklar da bizim olacak ve hepimiz birer mevki sahibi olacağız, ben vali olacağım" diğerek propaganda faaliyetlerini sürdürdüğü ve bu konuşma karşısında Bişar Arkın koskocaman Türk Hükümetine ve Türk ordusuna karşı ne yapabiliriz, sözü üzerine sanık Cemil Akgülün yine " Sason ve Dersim dağları bizimdir. Mahiyetimizde birçok vatandaşımız var. İstedığımız zaman Barzanıda bize kuvvet gönderecek. Botan dağı olduğu gibi bizdedir. Bu Dağ Hakkarı, Şırnak, Deşta, Silopi ve Cizreye girmektedir. Kuvvetliyiz şimdide Barzanıya yardım yapalım" diyerek ondan para vermesi ve civardaki kişilerden para toplaması için yardım istedikleri ancak adı geçenin istemlerini reddetmesi üzerine bize yardım etmiyorsan ihanet ettin, bari burada konuşulanları dışarıda söyleme, söylersen hayatını yok bil demek suretiyle tehdit ettiği, tanık Nizamettin Sevgili ve Avni Kaypınarın 1971 yılı mayıs ayı içinde Kırıkhana atanan Kurtalan C. Savcısının oraya götürüp dönüşlerinde bir gece Gaziantep'te kaldıkları ertesi günü hareket edecekleri sırada sanık Cemil Akgüle raslayıp onun ısrarı üzerine bir gece daha kalıp Kurtalana hareketleri sırasında Aliğöl benzin istasyonunda kaçak sigara almakla meşgul olduğu sırada Nizamettin Sevgilin benzinliye Kürtçümüsünüz, dediğinde benzincinin ben derneğe kayıtlı Kürtçüyüm demesi karşısında sanığı göstererek bu da sizin gibi Kürtçüdür, faaliyetlerinde bulunur,

süzü üzerine Cemil Akgülün "evet Kürtçüyüz bu emelimizi gerçekleştireceğiz, Kürtçülükten dönersek kahpeyiz" diyerek Kürtçülüğe hizmet ettiğini ve Kürdüstan Devletini gerçekleştirmesi için faaliyette bulunduğu nu açıkça gösterdiği, sanığın özellikle Belediye Başkanı seçilmesinden sonra Kürtçülük faaliyetini arttırarak çekinmeden her yerde propoganda yaptığı ve köylerden kabul edenden doğrulukla, kabul etmeyenden ise akrabaları olmaları dolayısıyla kendilerini desteklediklerini eşkiya Selim Tilkiyi ve Mahmut Yolbil vasıtası ile baskı altına alıp zorla para topluyarak ve toplanan paraları Derviş Akgül aracılığı ile Barzaniya göndererek Kürtçülüğe hizmet ettiğini, Belediye Başkanı olduktan sonra Belediyenin resmi aracı ile iş için Diyarbakır-Siirt illeri veya başka yerlere gittiğinde devamlı olarak yolda Kürtçe şiir okuyup şarkılar söylediğini ve Kürtçülük lehinde ve Türklük aleyhinde konuşma yaparak faaliyette bulunduğu, anıların devamlı surette diğer Kürtçülüğe hizmet eden kişilerle olan ilişkilerini devam ettirdiği, örneğin Belediyede çalışan Hikmet Altuğun hastalanması sırasında diyarbakırdaki Doktor Tarık Ziya Ekinciye muayene olmasını söylediği ve adı geçen doktora yazdığı kartta "Bu da bizdendir, çok iyi muayene et" ibaresini yazarak Kürtçülüğe hizmet ettiği açıkça gösterdiği ve açıkladığı gibi sanığın muhtelif yer ve zamanlarda Kürdçülük propogandası yaparak T.C.K.142/3 ve 80.maddelerini ihlal ettiği anlaşılmaktadır.

Sanık Çeto Akgül'ün babasının Şeyh Sait İsyanında asılmasından sonra Aşiretin ağası olduğu bu bakımdan tarafından sayılıp sevildiği bundan yararlanarak rahatça Kürtçülük faaliyetlerinde bulunduğu, bir ara Türkiyeden kaçtıktan sonra 1950 yılında çıkan aftan yararlanarak Türkiyeye gelip yine Kürtçülük propogandası yapmaya başladığı ve oğlu Cemil Akgülün Kurtalan Belediye Başka-

nı seçilmesinden sonra da birlikte faaliyetlerine devam ettikleri, sanığın özellikle aşiret mensupları arasında babasının ve akrabalarının Türk Hükümetince haksız yere asıldığını ileride mutlaka onların intikamının alınacağını ve bir Kürdistan Devletinin kurulacağını söyleyerek propaganda yaptığı, akrabalarının Suriyede bulunmaları dolayısıyla Suriye ve Irakla ilişkisinin bulunduğu dolayısıyla BARZANI ile olan bağlılığını da devam ettirdiği ve köylerden toplanan paraları BARZANIYA gönderdiği, Sıkıyönetimin ilanından 1,5-2 ay kadar önce diğer sanıklarında katıldıkları evlerinde yapılan toplantıda BARZANIYA yardım ve Kürt Devletinin kurulması konuları görüşülürken toplantıya davet edilen Hasan Kayara BARZANI nezdinde kendilerini temsil etmek için postalık teklifinde bulunduğu ve yine 970 yılı sonlarındaki toplantıda Bişar AĞRAK'a hitaben yaptığı konuşmada "Hükümetin gübre ve buğday kredilerini verme zamanı geldi buradan aldığımız ve topladığımız paraları BARZANIYA göndereceğiz, Türk Hükümeti hiçbir surette bizim hakkımızı korumuyor, ve bize vatandaş gözü ile bakmıyor, bize bakacak ve vatandaş olarak kabul edecek müstakil bir Kürt Devleti kuracağız, bunun için çalışmalarımız ilerlemektedir, kısmet olursa Kürt Devletini kurup hepimiz BARZANIYA bağlanacağız" diyerek açık şekilde Kürtçülük propagandası yaptığı ve bu suretle T.C.K.nun 142/3 ve 80. maddelerini ihlal ettiği anlaşılmıştır.

Sanık MEHMET ALİ TANER'in de Akgüllerle aynı Aşirete mensup oldukları ilk zamanlar bazı nedenlerle aralarının bozuk olmasına karşılık son 5-6 barıştıklarını kendisinin Adalet Partisinin Kurtalan İlçe Başkanı olması ve sanık CEMİL AKTÜL'ün de aynı partiye mensup olması nedeniyle sıkı ilişkilerinin bulunduğu, bu yüzden müşterek Kürtçülük davası yani müstakil bir Kürt Devleti kurmak idealinin gerçekleştirilmesi için uğraşmalarda bulunduğu, oturduğu Ko-

nakpınar köyünde ağa olması nedeniyle para toplıyarak BARZANIYA gönderdiği ve sık sık AKGÜL'lerin evinde yapılan toplantılara katılarak konuşma yapmak suretiyle Kürtçülük faaliyetine devam ettiği örneğin Sıkıyönetimin ilanından 1,5-2 ay kadar önce AKGÜL'lerin Kurtaladaki evinde yapılan toplantıya katılarak orada bulunanlara hitaben yaptığı konuşmada "Biz Kürdüz, hiçbir zaman Türk olmayız, Türklüğü kabul edemeyiz Bu güne kadar olduğu gibi bu günden sonra da ne Kürt Türk olur nede Türk Kürt olur, Kürt Devleti kuracağız, konuşmalarımız Kürtçe olacak, Türkçe konuşmayacağız BARZANIYA mümkün olduğu kadar yardım edeceğiz ki, oda sırası geldiğinde yardım edecek, Türk Hükümeti büyüklerimizi Diyarbakıra götürerek asmıştır. onların intikamını alacağız, Kürt Devletinin kurulması için elimizden geldiği kadar çalışıp bu Devleti kurmalıyız" demek suretiyle propaganda yaptığı, sanığın sık sık toplantılara iştirak edip orada konuşmak suretiyle faaliyetlerini sürdürdüğü gibi bulunduğu köyde ve civar köylerden topladığı para ve başka şeyleri BARZANIYA göndermek suretiyle Kürtçüğe hizmet ettiği ve bu suretle de T.C.K. 142/3 ve 80. maddelerini ihlal ettiği anlaşılmaktadır.

Diğer sanıklar BEDRİ AYAZ, MEHMET EMİN AKGÜL ve MEHMET SOYSAL'ın özellikle Akgüllerin yakınları buldukları ve onlarla birlikte Kürtçülük davasına hizmet ettikleri evlerde yapılan toplantılara devamlı olarak katıldıkları örneğin sıkıyönetimin ilanından 1,5-2 ay kadar önce ve 1970 yılı sonlarında Akgüllerin Kurtaladaki evinde yapılan toplantılara katılarak BARZANIYA yardım ve Kürt Devletinin kurulması konusunu görüştükleri bu toplantılarda hepsinin söze karışıp "Kürt Devleti kurmalıyız, Türk Devleti bize bakmamakta ve bizi ezmektedir, kuracağımız Kürt Devletinde haklarımız korunacaktır, Türkçe konuşmayıp, Kürtçe konuşalım BARZANIYA mümkün olduğu ka-

dar yardım edelimki, o da sırası geldiğinde bize yardım edecek, Türk Hükümeti dedemizi haksız yere asmıştır, onun intikamını almalıyız şeklinde konuşarak propaganda yapıp, Kürtçülüğe hizmet ettikleri özellikle Muhtar olan sanık Mehmet Soysal'ın Akgüllerin fedaisi durumunda bulunduğu ve onların emirlerini yerine getirdiği, muhtarlık sıfatından da yararlanarak bulunduğu köyde BARZANIYA yardım için para topladığı ve bu suretle propaganda yaptığı,

Yukarıda açıklandığı gibi sanıkların devamlı surette müstakil Kürt Devletinin kurulması için muhtelif yer ve zamanda muhtelif şekillerde propaganda yaptıkları ve bir suç işlemek kararının icrası cümlesinden olarak kanunun aynı hükmünü bir çok defa ihlal ettikleri anlaşıldığından sanıklar Çeto Akgül, Cemil Akgül, ve Mehmet Ali Taner'in eylemlerine uyan T.C.K. 142/3 ve 80. maddeleri uyarınca cezalandırılması, sanıklar Bedri Ayaz, Mehmet Emin Akgül ve Mehmet Soysalın çeşitli biçimde yaptıkları propaganda anlaşıldığından delillerin takdiri mahkemeye ait olmak üzere eylemlerine uyan T.C.K.142/3 ve 80 maddeleri uyarınca cezalandırılmalarını ve nezaret ve tutuklulukta geçen sürelerin mahkumiyetlerinden indirilmesi ve yargılanmalarının Diyarbakır-Siirt İlleri Sıkoyönetim 2 Nolu Askeri Mahkemesinde yapılması iddia ve istem olunur.

Abdullah Demin

Hk. Yzb. Yrd.As.Savcı

Not:Aslı dört sahifedir.

T.C.
 DİYARBAKIR-SİİRT İLLERİ SIKIYÖNETİM
 KOMUTANLIĞI ASKERİ MAHKEMESİ SAVCILIĞI
D İ Y A R B A K I R

6-12-1971

Sayı no :1971/326

Esas no :1970/218

Karar no:1971/141

İ D D İ A N A M E

SUÇ :Anayasanın tanıdığı kamu haklarını İrk mulahazasıyla kısmen veya tamamen hedef tutan veya milli duyguları yok etmek ve zayıflatmak için propaganda(Kürtçülük) yapmak

- SANIKLAR: 1-Şükrü Demirer, Emin oğ.1317 yılında Fatma dan doğma, Siirt, Batman ilçesi nüfusunda kayıtlı olup, Ankara Küçükesat ta oturur, evli on çocuklu cahil ifadesine göre sabıkasız 14/8/1971 tarihinden beri nezarete ve tutuklu.
- 2-Emin Demirer, Şükrü oğlu 1938 doğumlu Nafize den doğma, Batman ilçesi Zorova köyü nüfusuna kayıtlı ve orada oturur, Çiftçilik yapar, evli 3 çocuklu, okur yazar ifadesine göre sabıkasız.14/8/1971 tarihinden beri nezarete ve tutuklu.
- 3-HASAN DEMİRER: Emin oğ.1338 yılında vesileden doğma, Batman ilçesi Balpınar köyü nüfusuna kayıtlı ve orada oturur. Çiftçilik yapar, evli 7 çocuklu, okur yazar, ifadesine göre sabıkasız 14/8/1971 tarihinden beri Nezarete ve tutuklu.
- 4-MEHMET ŞİRİN YILMAZ: Nuri oğlu, 1341 yılında Hevi den doğma Batman ilçesi, Balpınar köyü nüfusuna kayıtlı ve orada oturur, Çiftçilik yapar, Oymataş köyü muhtarı,

- evli 9 çocuklu,cahil ifadesine göre sabıkasız. 14-8-1971 Tarihinden beri Nezarete ve tutuklu.
- 5-AHMET TANER: Ali oğ.1339 yılında Gülnaz dan doğma, BATMAN İLÇESİ, Oymataş köyü nüfusuna kayıtlı ve orada oturur,Çiftçilik yapar, evli 9 çocuklu,cahil ifadesine göre sabıkasız.14/8/971 tarihinden beri nezarete ve tutuklu.
- 6-SAİT RAMANLI: Emin oğ. 1334 yılında vesileden doğma,Batman ilçesi İlluh mahallesi nüfusuna kayıtlı, Batman Raman mahallesi Pompa caddesi No:20 de oturur,evli 5 çocuklu,Okur yazar,ifadesine göre sabıkasız.14/8/1971 tarihi ile 25/9/1971-25-10-971 tarihi arasında Nezarete ve 13/9/1971-25/9/1971 tarihleri arasında tutuklu.
- 7-MUSTAFA RAMANLI:Sait oğ.1938 yılında Mesude den doğma,Batman ilçesi Raman Mahallesi Pompa caddesi, no:20 de nüfusa kayıtlı,orada oturur,**Batman Belediye** başkanı, evli 3 çocuklu,ifadesine göre sabıkasız.14/8/1971-13-9-1971 tarihleri ile 25/9/1971-25/10/1971 tarihleri arasında nezarete ve 13/9/1971-25/9/1971 tarihleri arasında tutuklu.

SUÇ TARİHİ:1966-1971 arasında
TATBİKİ İSTENEN KANUN MADDESİ:T.C.K.nun
142/3 ve 80. maddeleri,

Yukarıda açık kimlikleri ve kendilerine yüklenen suçları yazılı sanıklar hakkında 1402 sayılı kanunun 13ve 15/A maddeleri uyarınca açılan koğuşturma,355 sayılı kanunun 96. maddesi uyarınca yapılan soruşturma sonunda:

Sanıkların Raman aşiretine mensup oldukları, ve bu bakımdan ötedenberi fırsat bulduklarında Kürtlerin Türklerden ayrı bir ırk olduğunu, kendilerine has dilleri ve gelenekleri bulunduğunu, oturdukları top.

rakların kendilerine ait olduğunu toprakları üzerinde bağımsız bir Kürt devleti kurmaları gerektiğini BARZANİ'nin başkanları olduğunu söylemek suretiyle Kürtçülük propagandası yaptıkları ve bu yüzden özellikle SAİT RAMANLI ve oğlu MUSTAFA RAMANLI'nın bir çok defa tahkibata maruz kaldıkları,

Sanık ŞÜKRÜ DEMİRER'in ailenin en büyüğü olması dolayısıyla ağa olarak anıldığı ve yerleştiği Zorova köyünde devamlı olarak Kürtçülük faaliyetlerde bulunduğu, sanığın etkisi altında bulundurduğu köylerdeki her aileden her ay başı muayen miktarında BARZANİ'ye yardım amacı ile para topladığı veyardımlı parası vermiyen ve vermek istemeyen kişileri bazen ikna ederek ve bazen de tehdit etmek suretiyle de mutlaka para topladığı, BARZANİ'ye yardım için paraları genellikle Sanık Emin Demirer ile Oymataş köyü muhtarı M.Şirin Yılmazın topladığı ve para toplama ameliyesi sırasında biz Şükrü Demirer'in icra memuruyuz, BARZANİ'ye yardım etmek ve onun için para vermeyeni dağ başına götürür veya başka şekilde fenalık yaparız, şeklinde konuştukları, para vermek istemeyen kişileri sanık Şükrü Demirer'in evinde çağırdığı ve onlara BARZANİ'nin fotoğrafını göstererek onun büyüğü başkanları olduğu, ileride kurulacak Kürt Devletinin başı olacağını ve Kürt Devleti idealinin mutlaka gerçekleşeceğini söyleyerek propaganda yaptığı, örneğin para vermedikleri gerekçesi ile M.Şirin Kurt ve Hüseyin Yüce'yi evine çağırıp adı geçenlere evinde asılı bulunan Barzaninin fotoğrafını göstererek "Bu bizim babamızdır. Başkanımızdır, ben buna bağlanmışım, daha zaman gelmemiştir. İleride inşallah bir gün başkanımız olacaktır!" demek suretiyle konuşma yaptığı, anılan sanığın yine köylerde özellikle Zorova ve Oymataş köylerinde para toplarken, köylülere hitaben yaptığı konuşmalarda "Barzani ye paraca yardım edelim, ileride sırası gelince O da bize yardım edecek, bu topraklar a-talarımızın ve dedelerimizin yani biz Kürt-

lerindir. Türkler bize bakmıyor, bize eziyet ediliyor ve atalarımızı öldürmüşlerdir, top-
 rağımızda birleşerek bir Kürt Devleti kurup
 Türkleri buradan atarak intikamımızı alaca-
 ğız, o zaman istediğimiz imkana sahip olaca-
 ğız, hükümetteki adamlarımız kendimizden o-
 lacak, Türkçe konuşmayıp Kürtçe konuşacağız,
 ben Kürdçe konuşmak ve halkı ve halkı Kürt
 olduğuna inandırmak için çalışacağım, bu
 konuda BARZANIYA söz vermişim sizde Türkçe
 konuşmayın Kürtçe konuşun, hepimiz Kürdüz,
 konuşmamız ve diğer hareketlerimizle Kürt
 olduğumuzu gösterelim ve başkalarına da
 inandıralım." Diğer faaliyet ve açıkça
 Kürtçülük propagandası yaptığı, sanık Şükrü
 Demirerin diğer sanık kardeşleriyle birlik-
 te seçim propagandası aracı ile muhtelif
 köyleri gezerek Şevket Turan ve Yusuf Aziz-
 oğlu için köylülere hitaben yaptığı konuş-
 malarda "Kürtçülük propagandası yaptığından
 dolayı ordudan atılan bnb. Şevket Turan a-
 daylığını koyacak hep birlikte onu destek-
 liyelim onu meclise soktuğumuzda Kürtçü ol-
 duğundan, Kürt davasının hal edilmesinde ve
 Kürt Devletinin kurulmasında bize çok yar-
 dımı olacak, hepimiz Kürdüz, Türk Hükümeti
 bize bakmamakta bizi ezmektedir. Hepiniz
 reylerinizi Şevket Turana verinizki ne ka-
 dar Kürt olduğunuzu öğrenerek kuvvetimizi öl-
 çelim." şeklinde konuşmalar yaparak Kürtçü-
 lük propagandası yaptığı, 1970 yılı sonla-
 rında BARZANININ yanından gelen Arap giyim-
 li bir kişinin 15-20 gün kadar sanığın Bat-
 mandaki evinde kaldığı ve bu süre içinde
 bir çok kişileri evine çağırıp toplantı ya-
 pıp Barzaniya yardım için para topladığı,
 görüldüğü gibi sanık Şükrü Demirerin devam-
 lı Kürtçe konuştuğu ve diğer kişileri de
 gerek ikna ederek ve gerek tehditle Kürtçe
 konuşmaya sevk ettiği ve fırsat bulduğunda
 devamlı olarak Kürtçülük propagandası yap-
 tığı, propagandayı daha çok Kürtçülük faali-
 yetinde bulunmayan kişiler karşısında yap-
 tığı ve dolayısıyla onları da kendisinin öz

davası olan Kürtçülük davasına inandırmaya çalıştığı, bu suretle T.C.K. 142/3 maddesini bir çok defa ihlal ettiği açıkça anlaşılmaktadır.

Sanık Emin Demirerin sanık Şükrü Demirerin oğlu bulunduğu ve Zorova köyünde oturmasından da yararlanarak her fırsatta özellikle Barzaniya para yardımı toplarken para topladığı köydeki kişilerle konuşmaları sırasında Kürtçülük faaliyetinde bulunduğu, civar köylerden her ay ve aileden muayyen miktarda para toplarken "ben Şükrü ağanın oğluyum ve icra memuru Barzaniya yardım için para vermek zorundasınız, şimdi biz ona yardım edelim, ileride Kürt Devleti kurulurken o bize yardım edecek, Barzani için para vermiyeni dağ başına götürür öldürürüm. Biz Türklerden ayrı bir Kürt Milletiyiz bu topraklar esasında bizimdir. Türkler gelip zorla buralara yerleşmişler, birleşip Kürt Devleti kurduğumuzda onları buralardan atacağız ve atalarımızın intikamını alacağız, Malatyaya kadar bizimdir, Hükümetimiz de hep bizim adamlardan olacak, bizi ezmiyecek, her birimizin birer mevki si olacak, dilimiz Kürtçedir. O zaman kendi öz dilimizle konuşacağız, şimdi Kürtçe konuşalım Türkçe konuşmıyalım ve önce kendimiz Kürt olduğumuza inanalım." demek suretiyle Kürtçülük propağandası yaparak T.C.K.142/3 maddesini ihlal etmiştir.

Sanık M.Şirin Yılmazın esasen Balpınar Köyünden olduğu halde Şükrü Demirerin adamı olması ve onun idealinde bulunması nedeniyle Şükrü Ağanın zoru ile Oymataş köyünde muhtar seçildiği ve doğal olarak kendisini muhtar seçtiren kişinin istediği şekilde Kürtçülük faaliyetlerinde bulunduğu, Muhtar olmasından da yararlanarak Sanık Emin Demirerle birlikte her zaman köylerde ve özellikle Muhtarı bulunduğu Oymataş Köyünden Barzaniya yardım için para topladığı ve para toplama işlemi sırasında diğer sanıkların yaptığı gibi konuşmalarda "Bar-

zaniya yardım edelimki, o da ileride bize yardım edecek, bizim büyüğümüzdür, ileride kurulacak Kürt Devletinin başkanı olacak, hepimiz Kürdüz, bu topraklar bizimdir, ve topraklarımız üstünde mutlaka bir Kürt Devleti kuracağız, Türkleri topraklarımızdan atıp öldürdükleri onlardan intikamımızı alacağız, Kürtçe konuşup bilsek bile Türkçe konuşmayacağız" diyerek propağanda yaptığı, anılarını yine köyden güvendiği ve inandığı kişilerden bir çoğunu kandırıp onlar namına Ziraat Bankasından tohum ve gübre kredisi alarak, kredilerin bir kısmını Barzaniya yardım için gönderdiği ve dolayısıyla Kürtçülük propağanda ve faaliyetlerinde bulunarak T.C.K. 142/3 maddesini bir çok defa ihlal ettiği anlaşılmaktadır.

Sanık Ahmet Tanerin Şükrü demirerin yakını bulunduğunu ve bu nedenle Barzani ile arasında postalık görevini kabul ederek, köylerden Barzani için toplanan para veya başka şeyleri Barzaniya götürdükleri, keza her iki taraf arasında götürdüğünde devamlı olarak haber getirip götürdüğü ve çok zaman diğer sanıkların Barzaniya yardım için köylerden topladığı, sırada kendisinin de hazır bulunduğu ve bu suretle Kürtçülüğe hizmet ettiği, sanığın diğer sanıkların gerek Kürtçülük faaliyetleri konusunda ve gerek yardım konusunda yaptığı toplantılara iştirak ederek alınan kararlarda hazır bulunduğu ve izlenilecek yolları öğrenip yapılan konuşmaları izlediği ve dolayısıyla devamlı olarak Kürtçülüğe hizmet edip faaliyetlerde bulunduğu açıkça anlaşılmaktadır.

Sanık Hasan Demirerin diğer sanıklar Şükrü Demirer ile Sait Ramanlının kardeşi bulunduğu ve Raman aşiretine mensup olması nedeniyle özellikle bulunduğu köyde ve Raman Aşiretinin etkisi altında bulunan diğer köylerde devamlı olarak Kürtçülük propağandası yapıp faaliyetlerde bulunduğu, Barzaniya yardım için para toplamanın doğru bir şey olduğunu kabul ettiği ve bu ko-

nuda köylerde yaptığı konuşmalarda "Barzani bizim büyüğümüzdür, başkanımız olacaktır. Ona yardım etmemiz gerekir, hem şimdi bizim edelimki, ilerde oda bize yardım edecektir. Bu topraklar bizindir, toprağımızda mutlaka er veya geç Kürt Devleti kurulacaktır, hep birlikte bu işi gerçekleştireceğiz demek suretiyle propağanda yaptığı gibi köylerde yaptığı geziler sırasında ve normal konuşmalar esnasında da yine "hepimiz Kürdüz toprağımız üzerinde Kürt Devleti kurup, Barzani ile birleşeceğiz, Türkler bize bakmıyor, eziyet ediyorlar, dedelerimizi öldürmüşlerdir. Onlardan intikamımızı alalım, hep birlikte olup Kürt Devleti kurulması için yardım edelim" diyerek Kürtçülük faaliyetlerinde bulunduğu, adı geçen sanığın yine sanık kardeşleri ile birlikte seçim zamanlarında köylerde gezdiği ve köylülere hitaben yaptığı konuşmalarda "Şevket Turan Kürtçülük faaliyetlerinden dolayı ordudan atılmış şimdi ise adaylığını koymuştur. reyinizi ona verin, ve hep birlikte ona yardım edelim, kendisi bizden yani Kürtçüdür, meclise girdiğinde Kürt Devletinin kurulması için yardım edecek" şeklinde konuşmak suretiyle de açık olarak Kürtçülük propağandası yaparak T.C.K. nın 142/3 maddesinin bir çok defa ihlal ettiği açıkça tanık beyanlarıyla anlaşılmaktadır.

Sanık Mustafa Ramanlının öğrenciliğinden beri fırsat bulduğu sırada Kürtçülük faaliyetlerinde bulunduğu ve 1968 yılından bu yana Batman Belediye Başkanı olması nedeniyle Kürtçülük konusundaki faaliyetleri daha da arttırarak, Belediyenin resmi Devlet dairesi olmasına ve orada devamlı Kürtçe konuşmasına göz yumduğu ve kendi adamlarını belediyeye yerleştirerek, Kürtçülük hizmetinde faaliyetlerine devam ettiği, anıların fakülteden mezun olduğu sırada Ankarada evinde arkadaşlarına mezuniyet dolayısıyla verdiği yemek sırasında yaptığı konuşmada "Biz Kürdüz, Türk ırkından ayrıyız, kendi

toprağımızda bir Kürt Devleti kuracağız, kendi devletlerimizde görev alacağız, bu devlet Doğu ve Güneydoğu Anadoluyu içine alacaktır, biz, belki de bir daha Ankaraya gelmeyeceğiz diyerek, kürtçülük propağandası yaptığı, sanığın diğer sanıklarla seçim zamanlarında köylerde propağanda yaparlarken, babası Sait Ramanlının Şevket Turana mutlaka reyinizi verin onu meclise soktuğumuzda bize yardımı olacak, kendi kuvvetimizi bu vesile ile ölçeceğiz." şeklindeki konuşmalarından sonra söz alarak kendisinin de bir çok defa seçim konuşması yaptığı sırada "Babamın dediği doğrudur, siz reyinizi Şevket Turana verin, biz Kürdüz, artık Türk olamayız, Türk Hükümetinden bize hayır yok, Türkler dedelerimizi öldürmüşler, Kürtçülüğe hizmet edecek Şevket Turanı meclise sokalımki, Kürt Devletinin kurulmasında bize yardım edecek, şimdiden hazırlanıp kuvvetimizi ölçmemiz gerekir, bu bizim için bir fırsattır" diyerek açık şekilde Kürtçülük propağandası yaptığı, anıların şehirde oturup Belediye Başkanı olmasına rağmen sık sık Oymataş köyüne giderek köylülere Barzanıya yardım yapın bu şimdilik gereklidir, özellikle yardım yapmak istemiyen veya paraca yardımı reddeden kişilere karşı yaptığı konuşmada da "Barzanıya yardım edin, o Kürt Devletinin kurulmasında bize yardım edecek, ilerde başkanımız olacaktır, biz Türklerden ayrı bir ırkız, ve bu topraklar bizim Kürt milletindedir, Türkler buraları sonradan alıp dedelerimiz ve atalarımızı haksız yere öldürmüşlerdir, Kürt Devleti kurup Türkleri buradan atarak onlardan intikamımızı alacağız" konuşmak suretiyle özellikle Sıkıyönetimin ilanından önce bu şekilde her yerde ve herkese karşı konuşarak açıkça Kürtçülük propağandası yaptığı ve faaliyetlerde bulunduğu, evinde sık sık Kürtçülük faaliyetinde bulunan kişilerle toplantı yaptığı bu cümleden olarak Barzanının Kuhtariyetini aldığı sırada evinde bir çok kişi-

lere yemek verip ziyafet çektiği toplantıya katılanların Kürtçe şarkı okuduğu keza radyo ve teyplerinde Kürtçe şarkı söylendiği ve aynı toplantıda Sanık Mustafa Ramanlı toplantıya katılan kalabalık bir gruba karşı yaptığı konuşmada "Barzanı ile Irak Hükümeti barışmış ve Barzanı Irak Hükümetini dize getirmiştir, bunu sağlamakla Kürtlerin Muhtariyetini kazanmıştır, Kürt Devletini kurmamızda Barzanının bize çok yardımı olacak, ileride Kürt Devletini kurduğumuz zaman Barzanı ile birleşeceğiz, bu gün Barzanının Irak Hükümetini dize getirmenin zaferini kutluyoruz, onun şerefine bu toplantıyı yaptık ve bu ziyafeti veriyoruz diyerek" Kürtçü olduğunu açıkça belirterek topluluğa karşı yaptığı konuşma ile propağanda yaptığı, aynı toplantıda sanığın evinin etrafında da davullar, zurnalar çalarak Barzanının Muhtariyetini açıkça kutlandığını ve sanığın 1970 yılı sonlarında Barzanının yanından gelen Şükrü Demirerin Batmandaki evinde 15-20 gün kadar kalan Arap giyimli birinin oraya gelmesi nedeniyle Şükrü demirerin evindeki toplantılara iştirak ettiği ve bir defasında toplantılara katılanlara göstererek bakın ben Barzanıya beşbin lira yardım ediyorum, herkes kudreti oranında ona yardım etsin, demek suretiyle propağanda yaptığı tanıkların beyanından ve faaliyetlerinden anlaşılmaktadır.

Sanık Sait Ramanlının Raman Aşireti-ne mensup ve bu aşiretin ileri gelenlerinden biri olması dolayısıyla devamlı surette Kürtçülük faaliyetlerinde bulunduğu ve bu yüzden de yakında bir çok defa soruşturma yapıldığı, anıların uzun süre Batman Belediye Başkanı olarak görev yaptığı ve bu görev sırasında da faaliyetlerine devam ettiği, faaliyetleri cümlesinden olarak diğer sanıklarla birlikte seçim propağandası yapmak için köylerde gezdiği sırada halkla yaptığı konuşmalarda, "Binbaşı Şevket Turan Kürtçü olduğundan ve Kürtçülük faaliyetinde bulunduğundan dolayı ordudan atılmıştır, keza Yu-

suf Azizoglu da Kürtçülüğünden dolayı ızdırap çekmiştir, Şevket Turan adaylığını koymaktadır, hepimiz reylerinizi ona verelim, kendisini meclise soktuğumuz zaman bize yardım edecek ve ilerde kuracağımız Kürt Devletinin kurulması için çalışacaktır. Hem reylerinizi ona verin ki, ne kadar Kürt olduğunuzu deniyelim ve kuvvetimizi ölçelim" demek suretiyle açıkça Kürtçülük propağandası yaptığı, kendisinin uzun süre Belediye Başkanlığı yapmasına ve şehirde oturmasına rağmen sık sık Oymataş köyüne, ve civar köylere giderek köylülerin ve özellikle Kürtlerin paraca veya başka biçimde Barzaniya yardım yapmaları gerektiğini söyleyerek konuşmaları esnasında "Barzaniya yardım edelim, o bizim büyüymüzdür, ilerde Kürt Devleti kurduğumuzda başkanımız olacak ve ileride onun bayrağı altında birleşeceğiz, bu topraklar biz Kürtlerindir, Türkler sonradan burayı zaptetmişler ve dedemizi ve babalarımızı öldürmüşlerdir, toprağımızda birleşerek bir Kürt Devleti kurup Türkleri buradan atmak suretiyle intikamımızı alacağız, Hükümetteki adamlarımız o zaman kendimizden olacak ve Türkçe konuşmayıp kendi öz dilimiz olan Kürtçe konuşacağız, hep birlikte çalışarak bu işleri gerçekleştirelim" diyerek Kürtçülük propağandası yaptığı, sanığın evinde sık sık Barzaniya yardım yapılması için veya başka nedenlerle toplantı yaptığı ve özellikle Barzani Irak Hükümetinden muhtariyetini almasını büyük ziyafet vermek suretiyle Barzaniya olan bağlılığını açıkça gösterdiği ve bu toplantıda esasen iştirak edenlerin çoğunun Kürtçe şarkı okuması suretiyle Kürtçülük faaliyetinde buldukları, sanığında açıklandığı gibi devamlı surette müstakil bir Kürt Devleti idealini gerçekleştirmek amacıyla çalışmalar yaparak faaliyet göstermek suretiyle T.C.K. 142/3 maddesini ihlal ettiği anlaşılmaktadır.

Yukarıdaki ayrılıkları ile açıklandığı gibi sanıkların devamlı olarak muhtelif zaman ve muhtelif yerlerde Anayasanın tanı-

diği kamu haklarına Irk düşüncesiyle tamamen veya kısmen kaldırmayı hedef tutan ve milli duyguları yok etmek ve zayıflatmak için Kürtçülük propağandası yaptıkları tanık beyanları ve diğer delillerle anlaşıldığından, sanık Şükrü Demirer ,Emin Demirer,Hasan Demirer, Mehmet Şirin Yılmaz, Ahmet Taner, Sait Ramanlı ve Mustafa Ramanlının eylemlerine uyan T.C.K.142/3 maddesi uyarınca cezalandırılmaları, ancak bir suç işlemek kararının icrası cümlesinden olarak kanunun aynı hükmünün birçok defa ihlal ettiklerinden haklarında ayrıca aynı kanunun 80.maddesinin de uygulanması ve yargılanmalarının Diyarbakır-Siirt İlleri Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde yapılması hitaben istem olunur.

Abdullah Demir
Hk.Yzb. Yrd.As.Savcı

Not:Aslı beş sahifedir.

T.C.
DİYARBAKIR-SİİRT İLLERİ SIKIYÖNETİM KO-
MUTANLIĞI MAHKEMESİ ASKERİ SAVCILIĞI
DİYARBAKIR

EVRAK NO. :1972/28

ESAS NO. :1972/20

12.1.1972

KARAR NO. :1972/1

İ D D İ A N A M E

SUÇ : Anayasanın tanıdığı Kamu haklarını Irk mülhazası ile kısmen veya tamamen kaldırmayı hedef tutan ve Milli duyguları yoketmek için propaganda yapmak.

SUÇ TARİHİ:Muhtelif.

SANIK : Hüseyin Musa SAĞNIÇ,asım oğlu,1341 doğumlu,Huriyeden doğma Tatvan ilçesi karşıyaka mahallesi nüfusuna kayıtlı ve tatvan saray mahallesi yeni hal caddesi no:16(da oturur. evli okur yazar,6çocuklu, marangoz. Yukarıda suçu yazılı sanık hakkın-

da yapılan hazırlık tahkikatı sonunda aslen Bitlisin Hizan kazası Horoz nahiyesi halkından olan sanığın küçük yaşta arap harfleri ile Türkçe ve arapça okuma yazma öğrendiği ve din dersleri almasından dolayı Faki lakabını aldığı ve bilahare önce tatvanın Reşadiye köylerinden birine yerleşen sanığın belahare tatvana yerleştiği okuma meraklı oluşu dolayısıyla pek çok kitap okuduğu ve kendini yetiştirdiği ve tatvana yerleştikten sonra çalışması sayesinde bir muhit temin ettikten sonra 1958 yılından itibaren kendi tabiri ile esir kalmış bir milletin(Kürt Milletinin)kurtarıcısı olarak faaliyetlere geçmiş ve bunun neticesi olarak 1958 yılında tevkif edilmiştir Sanık bu tarihten sonra faaliyetine ara vermemiş ve nihayet 1968 yılında meydana çıkarılan Türkiye Kürdistan Demokrat parti cemiyeti kurucuları arasında yer almış ve haklarında

Antalya c. savcılığınca açılan dava nihayet-
lenmiş ve neticede 3 yıl ağır hapis mahkum
olmuştur. Mezkur karar hakkındaki Tenyiz Te-
lepleri tebligatların tamamlanamaması netice-
si kesinleşmemiş ve sanık halenhakkındaki ka-
rarın kesinleşmemiş dolayısıyla tahliyesine
mütekip faaliyetlerine hız vermiş bulunmaktadır.
Sanık tatvanda bulunduğu sürece Kürtçü
olduğunu ve Kürtlere bağlı olduğunu her zaman
ve her yerde beyan etmiş ve bu bölgede Kürt
olduğunu kendisinin bu davayı yürüttüğünü ve
bu bölgenin türkiyeden ayrılması gerektiğini
söylemiştir. ayrıca yine konuşmalarında ben
Kürdüm bu bölge Kürt bölgesidir ve bu bölgede
kürtçe konuşulmasını ve kürtçe okunan mektep-
ler açılmasının müdafaasını yapıyorum demiştir.

Sanık ayrıca bölgede Komünist Kürtçü o-
larakda bilinmekte ancak bölge halkının dini
hislerini bildiği için ben görüşlerini daima
kamufle etmeye çalışmıştır. Nitekim muhtelif
yerlerde bu hususlarda beyanlarda bulunmuş
kendisinin Kürt devleti kurulması için çalış-
tığını ve Barzaninin temsilcisi olduğunu bil-
dirmiş, Kürtlerin ve Kürtçülüğün müdafaasını
yaparak Türkler Nemrüs hürriyetindedirler ben
kürdüm aslımı kaybetmiyorum ben Kürtçülük id-
dialisini benimsemiş bir insanım sizlerinde
haklarınızı koruyorum. Barzani de sizlerin hak-
larınızı korur. sizin haklarınızı diyarbakıra
kadar müdafaa etmek için mücadele ediyor ve
kendisi bir islam büyüğüdür. dediği Barzani biz-
ler için çarpışıyor, o istiklalini elde etti o
muvaffak olduğu gibi bizde muvaffak ola-
cağız. Doğuda bir Kürt devleti kurulacak şek-
linde her yer ve her zaman beyanda bulunduğu
ve böylece anayasanın tanıdığı Kamu haklarını
ırk mülahazası ile kısmen veya tamamen kaldır-
maya hedef tutan ve Milli duyguları yoketmek
için propaganda yaptığı dava dosyasında tanık
beyanları ile sübuta ermiştir.

Sanık askerî savcılıkça alınan ifade-
sinde bu hususları inkar etmemiş bilakis "Ben
aslen Kürt'üm, Kürtler Türk Milletinin içinde

bir halktır. Ben Kürtlerin Türkiye Cumhuriyeti içinde ayrı bir konuşan ve ayrı örf ve adete sahip olan bir halk olduğunu her zaman müdafaa ederim. Ve bu halkın bilinçliğini Türkiye Cumhuriyeti Anayasası içinde kendi özel Dillerini konuşması ve kendi örf ve adetlerine göre hareket edilmesini ve kendilerini merkezi Otoriteye kabul ettirmelerini söylediği. Doğuda bir Kürt halkının olduğunu ve bunların Kürtçe konuştuğunu bunu görmemezlikten gelmenin Memleketin aleyhine olacağını ve Türkiye için kötü neticeler doğuracağını ve ilerde Devletin başına büyük meseleler çıkarılmaması için Türkiye Radyolarında Kürtçe yayın yapılması gerektiğini Türkiye'nin Yugoslavya gibi bir Halklar topluluğu olmasını ve halkların kendi içinde Muhtariyete sahip olması gerektiğini söylemiş ayrıca kendisinin Kürt haklarını müdafaa ettiğini beyan etmiş bulunmaktadır. Bütün bunlar sanığın Kürtçülük idealinin her yerde propagandasını yaptığını ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Türkiye sınırları içinde yaşayan bütün şahısların Türk vatandaşı olduğuna dair ve Türk Devletinin Ülkesi ve Milleti ile bir bütün olduğuna dair 3. maddesini aykırı bir görüş içinde görüşlerini açıkladığı anlaşılmıştır.

Nitekim Kürtçülük hakkında bu şekilde telkinleri neticesi olarak gençlere yaptığı propaganda tesirini göstermiş ve 25.4.1971 tarihinde kendisine yazılan bir mektupta kendilerinin Kürt gençlerine cesaret ve ilham kaynağı olduğu ve kendisi gibi iddialist büyük- lere laik olmağa çalışıldığı bildirilmiştir. Ayrıca sanığın gerek evinde gerek Kürtçülükle belirli şahısların evinde yapılan toplantılarda da bu görüşü savunduğu dosyada mevcut emniyet makamlarının raporları ile sübute ermiş bulunmaktadır. Sanık bu mevzularda gazetelere dahi yazı yazmakta, nitekim Barış Dünyası dergisinin mart 1963 tarihinde çıkan 12. sayısına kendi imzası ile bir yazı göndererek Kürtlerin bir ırk olduğunu ileri sürmüştür. Ayrıca evinde ve iş yerinde yapılan 24.3.1963

günlü aramada Kürtlerin menşei ve Dili incelemeler adlı eserden 34 adet müsadere edilmiştir. Bunda sanığın ideolojisini göstermektedir. Sanık ayrıca Sait Elçiye yazmış olduğu bayram tebriğini dahi Kürtçe yazmak suretiyle idealine ne kadar bağlı olduğunu belirtmiştir. Hatta sanığın kardeşi Dursun Sağınç ile kendisine bu sakat yoldan dönmesini bir kardeş bildirmiştir. Sanık bütün bunlara rağmen muhtelif yerlerde ve muhtelif zamanlarda yaptığı konuşmalarda bu hususları ısrarla tekrarlamış. Nitekim 13 ekim 1968 tarihinde atölyesinde Cemil faslı ile yaptığı konuşmasında Kürtçülük için TİP'ten faydalanması üzerinde konuşmalara katılmıştır. Dava dosyasında bulunan tanık beyanları, yazılı deliller mevcutesinde sanığın muhtelif zamanlarda Anayasanın tanıdığı kamu haklarını ırk mülahazası ile kısmen veya tamamen kaldırmayı hedef tutan ve Milli duyguları yoketmek için propaganda yaptığı sübuta ermiş olduğundan:

Sanığın hareketine uyan TCK'nun 124/3 fıkrası ve maddesi gereğince tecziyesini sanığın bu fiili muhtelif yer ve zamanlarda işlediği nazara alınarak TCK'nun 80. maddesinin tatbiki ve duruşmasının Diyarbakır-Siirt illeri sıkıyönetim komutanlığı askeri (2 numaralı) mahkemesinde yapılması talep ve iddia olunur.

Taylan ERİMER

Hakim BNB.

Yardımcı As.Savcı

(imza MÜHÜR)

T.C
DİYARBAKIR-SİİRT İLLERİ SIKIYÖNETİM
KOMUTANLIĞI MAHKEMESİ ASKERİ SAVCILIĞI

DİYARBAKIR

3/11/1971

Evrak no : 1971/20
 Esas no : 1971/201
 Karar no : 1971/126

İDDİANAME

SUÇ : Milli duyguları yok etmek ve za-
 yıflatmak için propaganda yapmak
 ve devletin askeri kuvvetlerini
 tahkir ve tezyif etmek

SUÇ TARİHİ: 17/2/1971 ve 11/4/1971 günleri
Sanık : İsmet Akgül, Hüseyin oğ. 1940
 doğumlu Aliyeden doğma Mardin i-
 li Midyat ilçesi Mizah köyü nü-
 fusuna kayıtlı Batman sigorta
 hastanesinde görevli, evli bir
 çocuklu, ifadesine göre sabıka-
 sız, halen sıkı yönetim ceza e-
 vinde tutuklu.

Yükarıda suçları yazılı ve suç
 tarihleri yazılı sanık hakkında yapılan hazır-
 lık tahkikatı sonunda.

1- 17/2/1971 günü saat 12.00 sı-
 ralarında bir askeri araçtan düşerek yarala-
 nan j.eri Sadık Ünlü'nün Beşiri sağlık oca-
 ğına kaldırıldığında burada sanığın "yüzde-
 yüz bu er komando arabasından düşmüştür.
 Çıktığı komandolar kasap gibidir, Hitler de
 bir ordu kurmuştur. Sadece kasaplardan müte-
 şekildir. İkinci dünya harbinde bu insanlar
 yani kurulmuş ordudaki askerler, insanları
 kasap gibi kesmiştir. Yarın komandalarda da-
 ğıldığında insanları kesecek, ezecek, bunlar-
 dan haz duyacak tiptendir," şeklinde konuş-
 mak suretiyle 211.sayılı iç hizmet kanunla-

ra göre Türk silahlı kuvvetlerinin bir kısmı olan komandoların manevi şahsiyetini a-
lenen tahkir ve tezyif ettiği tanık Mehmet
Ali Ünal ve Halil Gökten'in beyanları ile
sübuta ermiş olduğundan hareketine uyan
T.C.K.nun 159. maddesi gereğince tecziyesi.

2-Sanığın 11/4/1971 günü Yazı-
gan köyü Sigoran mezrasında bir ölüm olayı-
nın otopsisine gittiğinde sanığın Selahattin
Geylani'ye hitaben "Ben Kürdüm sende
Bitlislisin, Kürtsün biz kürtler doğruyu
söyleriz" dediği ayrıca Selahattin Ceylanın
estağfirullah Ben Kürt değilim demesi üye-
rine "aslını inkar etme, Kürtçülük bir ırk-
tır" dediği tanık mehmet Özsoy, Mehmet Ali
Ünal, Aziz Yıldız'ın ve Selahattin Ceylan'ın
beyanlarından anlaşıldığından sanığın sübuta
eren fiilinden dolayı hareketine uyan T.C.K.
nun 142/3.maddesi gereğince tecziyesine

Sanık hakkında verilecek cezaların
T.C.K.nun 71.maddesi gereğince içtima olma-
ması ve duruşmanın Diyarbakır-Siirt illeri
sıkıyönetim K.lığı As.mahkemesinde görülmesi
talep ve iddia olunur.

TAYLAN ERİMER
HEKİM BİNBAŞI
YRD.AS.SAVCI

T.C.
K.K.K.
DİYARBAKIR-SİİRT İLLERİ SIKI YÖNETİM
KOMUTANLIĞI MAHKEMESİ ASKERİ SAVCILIĞI

DİYARBAKIR

EVRAK NO : 1971/237

ESAS NO : 1971/185

KARAR NO : 1971/130

18.11.1971

İ D D İ A N A M E

- SUÇ : 1- ırk Mülahasasile Milli duyguları yok etmek ve zayıflatmak maksadıyla propaganda yapmak.
2- Kominizm propagandası yapmak.
3- Beyanname dağıtmak
4- Cemiyeti kin ve nefrete tahrik etmek
5- Ordu, Emniyet ve Adliyenin manevi şahsiyeti tahkir ve tezyif etmek.

SUÇ TARİHİ: 19.4.1971

- SANIKLAR : 1- BİRAHİM ÖNEN, Sadık oğlu 1934 doğumlu, Derik ilçesinin Küçükpınar mah., İstanbul Hukuk fakültesi 3.sınıfında öğrenci, İstanbul D.D.K.Ocakları kurucu üyesi.
2- TAYYAR ALACA, Mustafa oğ. 1952 doğ. Kars'ın Ortakkapı Mah.sinden İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesinin 1.sınıfında öğrenci, Halen Diyarbakır Askeri Ceza evinde Tutuklu.
3- AHMET OKÇUOĞLU, Süleyman oğ. 1950 Doğ. Elazığ ili Karakoçan ilçesi Yeni Mah.sinde oturur Okçular köyü nüfusuna kayıtlı. İstanbul Hukuk fakültesi 3.sınıfı öğrencisi. İstanbul D.D.K.O. Kurucu üyesi ve halen Diyar-

bakır Askeri Ceza Evinde Tutuklu.

- 4- EYÜP ALACABEY, Hacı oğ.Sultan Doğ. 1947 doğ.Derik'in Kale Mah.sinde kayıtlı İstanbul Osmanbey Ebe Kızı Sok.No:53/11 de oturur,İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat fakültesi 4. sınıfında 11416 numaralı öğrenci,İstanbul D.D.K.O.Sekreteri, Halen Askeri Ceza Evinde tutuklu.
- 5- FESİH OĞULLARI, Memduh oğl. 1951 yılında Ayşeden doğma Mazıdağı ilçesi Kayalar Mah. de oturur.
- 6- ÖMER BAKKAL, İsmail oğl.1947 Doğ,Bingöl'ün Genç ilçesi Darahını Mh.den İstanbul Orman Fakültesi 2.sınıf öğrencisi İstanbul D.D.K.O.Kurucu üyesi.
- 7- AGAH UYANIK,Niyazi oğl.1946 yılında Kamileden doğma Gaziantep, Kilis ilçesi Tekiye Mah. de kayıtlı,İstanbul Özel Diş Hekimliği (Nişantaşı)Yüksek okulunda öğrenci.İstanbul D.D.K.O. üyesi.
- 8- Abdülkerim Ceylan,Mahmut oğl. 1934 Yılında Fatma'dan Doğma Silvan ilçesi Mescit Sokakta oturur Silvan D.D.K.O.Yönetim Kurulu üyesi ve TİP başkanı.

TUTUKLAMA TARİHİ: Eyüp Alacabey (9 Kasım 1971),
Teyyar Alaca (15.7.1971),
Ahmet Zeki Okçuoğlu (9.9.1971)
Yukarıda açık kimlikleri ve suçları yazılı bulunan sanıklar hakkında Mazıdağı sorgu Hakimliğinin 26.5.1971 gün ve esas 1970/25 Karar: 1970/20, Sayılı görevlilik kararı ve Sıkı Yönetim K.lığının 24.6.1971 gün ve AD.Müş.1971/142

Sayıllı soruşturma açılma emri ile gelen suç dosyasının tetkikinde:

1-Sanıkların Devrimci Doğu Kültür Ocakları tarafından yayınlanan bültenlere.iktidarın ve komandoların halka yaptığı baskı ve oyunları, işkence ve zulümleri halka duyurmak maksadı ile ve bu konuda bilgi toplamak için İstanbul Doğu Devrimci Kültür Ocağı tarafından görevlendirildikleri yanlarına bu hususları tesbit etmek için teyp ve fotoğraf makinaları aldıkları hep birlikte İstanbul'dan Diyarbakır'a gelen altı sanığın burada D.D.K.O. mensupları ile yaptıkları temaşlar sonunda, "Devrimci Kardeşlerimize" "Türkiye Halkını" "Türkiye halklarına" adlı başlıkları taşıyan Devrimci Doğu Kültür Ocakları ibareli Diyarbakır Renk Matbaasında bastırılan çok miktardaki bildirileri dağıtmak için yanlarına aldıkları, ay-

rica Diyarbakır'da Silvan D.D.K.O. Yönetim Kurulu üyesi bulunan Abdülkerim Ceyhan'ın iştiraki ile hep birlikte otobüsle Diyarbakır'dan Mazıdağı'na gittikleri, burada hüviyetleri tesbit edilemeyen şahıslarla konuştukları ve beraberlerinde götürmüş oldukları zikri geçen bildiri ve Doğu Devrimci Kültür Ocakları tarafından bastırılan (Komando Zülmüne son, İnsanca yaşamak istiyoruz) ibareli afişi dağıttıkları ikrarları ve dosyada bulunan zabıtlardan anlaşılmaktadır.

2- Sanıklardan Fesih ŞEŞOĞULLARI'nın diğer sanıklardan temin ettiği afişlerden ikisini Mazıdağı'nda bulunan Sinema önündeki tahtaya ve herkesin görebileceği bir yere

20.4.1970 günü astıktan sonra yakalandığı ve böylece bu sanığın bildiri dağıtmak fiillerine iştirak ettiği, İkrarından polisçe tanzim edilen 4,6. dizi sıralarındaki zabıt, vukuat raporu ve şahit MEHMET TUR'un beyanından anlaşılmaktadır.

3- Ayrıca sanıklardan İBRAHİM ÖNEN-ÖMER BAKKAL- MEHMET ZEKİ OKÇUOĞLU- EYYÜP ALACABEY, AGAH UYANIK İstanbul D.D.K.O. üyesidirler. Bu ocakların gaye ve maksatları 1971/144 esas sayılı dosyadaki iddianamede açıklanmıştır. Bu cümleden olarak sanıkların evvelce aralarında yaptıkları anlaşma gereğince, Güneydoğu bölgesinde yapacakları gezi programını tahakkuk , Derik ilçesini, Şabana, Habeşi, Reşat, Kufrağa köylerini hep birlikte gezerek ellerindeki afiş ve bildirileri buralarda münderecatı ve gayesi bilinerek halka dağıttıkları ayrıca halka kendi açılarından soru sorup cevaplarını b anda aldıkları, böylece Devletin Emniyet Kuvvetlerini tahkir ve tezyif edici mahiyette konuşmalar yaptıkları, ayrıca halkı jandarma ve Komando aleyhinde suç işlemeye tahrik ve teşvik ettikleri sanıkların ikrarlarından elyazıları ile yazılmış notlarından anlaşılmaktadır.

4- Sanıklar tarafından dağıtılan afiş ve bildirilerinin mahiyetinin tetkikinde:

Dosyanın iki dizi sırasında aslı bulunan "Komando zulmüne Son, İnsanca Yaşamak İstiyoruz-D.D.K.O." Resmi afiş halkı Komando aleyhine tahrik ve teşvik edici mahiyette ve İrk mülhazasıyla Milli duyguları yok etmek ve zayıflatmak maksadına matup propaganda niteliğinde olduğu müşahade edilmektedir?

"Devrimci kardeşlerimize" adı altında İstanbul D.D.K.O.cağı yazılı bildirinin incelenmesinde:

Mevcut Sosyal düzenin değişmesi için Devrimci mücadelenin devam edebileceği, İrk ve sınıf ayırımının açıkça desteklendiği, halk bu gaye için mücadele ve döğüşmeye

çağırılmak suretiyle suç işlememe tahrik edilmekte olduğu anlaşılmaktadır. (Sıra No:10)

"Türkiye Halkına" adlı 13.7.1970 tarihini taşıyan bildiri altında Türkiye Devrimci Federasyonu- Dev-Genç İstanbul Bölge Yönetme Kurulu yazılı bildiri özetle: İkinci Milli Kurtuluş Savaşı verileceği, Amerikan Emperyalizmin ve iktidar kast edilerek onun işbirlikçilerinin yok edileceği zaferin Milli Kurtuluşçuların olduğu, Çünkü, Dünya tarihinin böyle dediği, bu uğurda iktidar ve bununla işbirliği yapanların tehdit ve saldırılarının milli kurtuluş hareketini yok edemeyeceğini, Çünkü Türkiye halkının bağımsızlığı ve özgürlüğü için Savaşarak her gün daha çoğalan Milli Kurtuluşçular oldukları belirtilmekte, Hükümet ağır bir lisanla suçlanmakta ve mevcut düzenin değiştirilmesi yolundaki fikir eylemlerinde azimli olduğu açıkça ifade edilmektedir. Böylece Kominizm propagandası yapılmakta olduğu anlaşılmaktadır. (Dosya Sıra 11)

"Türkiye Halklarına" adlı altında Devrimci Doğu Kültür Ocakları yazılı bildiri özetle: Hükümet, Asayiş Kuvvetleri ve yargı organları küçük düşürülmekte, tahkir ve tezyif edilmektedir. (Dos.Sıra 14)

5- Sanıklar müşterek olarak savunmalarında: Doğu illerinde Komandoların halka yaptıkları zulmu incelemek için merak saiki ile birbirlerinden habersiz olarak Üniversitelerin kapanmasından bilistifede Köylere gittiklerini, gizli bir maksatları olmadığını, bildirilerin mahiyetleri suç olsa dahi kendilerine racib olunmadığını beyan etmişlerse de,

Sanıklar İstanbul D.D.K.O. üyesidirler. Bu ocağın gaye ve maksatları Türk vatandaşları arasında ırk ayırımı yaratmak ve milli birliği bozmak amacına matuf olduğuna İstanbul Üniversitesinin ayrı ayrı Fakülterine mensup bulunmalarına ve özellikle memleketlerinin güneydoğu olmasına ve birlikte Diyarbakırda toplanıp yine birlikte

köylere kadar gitmiş olmaları, beraberlerinde teyp, fotoğraf makinası ve dağıtmak üzere yanlarına bildiriler almaları sanıkların belirli bir gaye ve maksat uğruna faaliyette bulduklarını, tesadüfi olarak bir araya gelmediklerini teyit etmektedir. Ayrıca bildirilerin mahiyetleri sanıklar tarafından bilindiğine ve muhtelif yerlerde halka okuyup dağıttıklarına göre, bildiri muhteviyetinde zikredilen fikirleri benimseyip yaydıkları, böylece bildiri muhtevisindeki suçları bilerek işledikleri cihatla savunmaları kabule şayan görülmemiştir.

6- Bu duruma göre sanıklardan İbrahim Önen, Tayyar Alaca, Ahmet Zeki Okçuoğlu, Eyyüp Alacabey'in fiillerine uyan T.C.K.nunun 142/1, 142/3, 173/3, 154, 155, 159, 31, 74 maddeleri gereğince ayrı ayrı tacziyelerine, Tutuklu olanların tutukluluk sürelerinin T.C.K.nunun 40.maddesi icabı cezalarından mahsubuna;

7- Sanıklardan Fesih Şeşoğulların fiiline uyan T.C.K.nunun 154, 65.maddesi gereğince tecziyesine;

8- Sanıklardan EYYÜP ALACABEY'in listesi dosyada mevcut yasaklanmış neşriyatı bulundurduğundan 1402 Sayılı Kanunun 16.maddesi gereğince tecziyesine ve ele geçen kitapların T.C.K.nun 36.maddesi gereğince müsaderesine;

9- Sanıklardan ÖMER BAKKAL, AGAH UYANIK VE ABDÜLKERİM CEYHAN'ın yapılan aramalara ve radyo ilanlarına rağmen ele geçirilememiş bulunmalarına ve bu sanıkların yakalanmalarını beklemek uzun zamana mütevakıf olduğundan ve diğer sanıkların mağduriyetlerini in taç edeceğinden haklarındaki soruşturmanın Ask.Yar .U.K.nunun 106.maddesi gereğince geçici olarak tatiline ve dosyalarının ayrılmasına;

Karar verilmesi için duruşmalarının Diyarbakır Sıkı Yönetim Komutanlığı Mahkeme-

sinde Yapılması Talep ve İddia olunur.
18,11-1971

SAİT DABAK
HAKİM ALBAY
ASKERİ SAVCI

Not:Aslı 3 sahifedir.

T.C.
 DİYARBAKIR-SİİRT İLLERİ SIKIYÖNETİM
 KOMUTANLIĞI MAHKEMESİ ASKERİ SAVCILIĞI

DİYARBAKIR

EVRAK NO: 1971/117
 ESAS NO : 1971/204
 KARAR NO: 1971/129

SUC : 1-Irk mulahazası ile milli duygularını yok etmek ve zayıflatmak için propağanda yapmak.
 2-Kominizm propağandası yapmak.
 3-Gizli cemiyet teşkil etmek.

SUC TARİHİ: 29/8/1970

SANIK : MEHMET SIRAÇ BİLGİN-Abdulhamit oğlu, 1945 yılında, Ayşeden doğma, Bingölün genç ilçesi Sivan Bucanın Doğanlı köyünde no:4 te nüfusa kayıtlı, Erzurum Şaselevleri 10 blok no 3 te mukim iken halen Elazığ-van hattı su veren istasyonunda oturur bu suçtan askeri ceza evinde tutuklu.

TUTUKLAMA TARİHİ: 8/6/1971

Yukarıda açık kimliği ve suçları yazılı bulunan sanık hakkında Erzurum Sorgu Hakimliğinin 23/6/1971 gün ve esas 1971/93 karar 1971/112 sayılı görevsizlik kararı gereğince yapılan soruşturmada elde edilen delillere göre;

Sanık Mehmet Sıraç Bilgin, Suriyenin Kamışlı İlçesinde 945 yılında doğmuştur. Babası, Abdulhamit Şeyh Saitin yeğeni olup, katıldığı Şeyh Sait İsyanının bastırılması üzerine Suriyeye kaçarak oraya yerleşmiştir. 1950 yılında çıkan af kanunundan yararlanarak babası ile birlikte Türkiye'ye dönmüştür. MEHMET SIRAÇ BİLGİN'in amcası emekli binbaşı MEHMET BİLGİN, kürtcülük faaliyetlerin-

de bulunduğundan 1959 yılında tutuklanmış ve yapılan yargılama sonunda 16 ay ağır hapse 5 ay 10 günde genel gözetim cezasına mahkum olmuştur.

Babası ve diğer efradu ailesi ile birlikte, 1950 yılında Türkiyeye gelen sanık, Bingöle bağlı Tanzıt Köyüne yerleşmiş, ilk ve orta okulu Bingölde, Liseyide Elazığda tamamladıktan sonra 1962 yılında Ankara Tıp Fakültesine kayıt olmuştur. Bu fakültede Milli Savunma Bakanlığının hesabına okurken 2. sınıfta 25-6 talimatınının 6-c fıkrası gereğince Askeri Öğrencilikle ilişkisi kesilmiştir.

Tıp Fakültesi 2. sınıfta iki yıl üst üste kalan sanık, 1966 yılında bölgecilik faaliyetlerine katılmış, aynı yılın nisan ayında Budapeşte Radyosunun açmış olduğu yarışmaya ,Viyetnam Savaşları ile ilgili bir yazı ile iştirak etmiş ve birincilik kazanan bu yazısından ötürü, mezkur yöneticileri kendisine bir portatif radyo hediye etmiştir.

Bölgecilik faaliyetlerinde aktif bir durum alan sanığın, Türkçülerin yayınladıkları (Ötüken)adlı dergide, Kürtlerle ilgili bir yazıyı fırsat bilerek bir kısım Doğulu kültür derneği başkanlarından, Bu arada Vato Kültür Dernek Başkanlığından da imza toplayarak, fotokopisi dosyada bulunan beyannamayı Ankarada dağıtmış ve Doğu Bölgesindeki yakınlarına yollamıştır.

Doğu ve Güney Doğu Bölgesindeki Kürtçülerin 1967 yılında bu bölgede düzenledikleri mitinklerden bazılarında katılmış olan sanığın mitinklerde doldurulan teyp bantlarını ve çekilen fotoğrafları Doğu Bölgesi

köylerinde doluşturılarak konuşmaları halka dinlettiği ve fotoğrafları gösterdiği yolunda haberler alınmıştır.

1) 8/10/1967 tarihinde Batmanda düzenlenen mitinge katılarak konuşma yapmış ve bu konuşmasında suç unsuru görülerek

1971/54 esas sayı 11 dosya ile hakkında kamu davası açılmıştır.

2-18/11/1967 tarihinde Ankara da yapılan Doğu mitingine katılmış ve burada bir konuşma yapmıştır. Sanığın bu konuşmasında suç unsuru görülmemiştir.(1971/144 esas sayılı dosya)

3-Ayrıca sanığın evinde muhtelif zamanlarda bilhassa akşamları zaman zaman toplantılar yapıldığı ihbarı üzerine 5/6/1971 tarihinde evinde yapılan aramada listesi dosyada mevcut sol neşriyat ele geçirilmiştir.

Bu cümleden olarak 29/8/1970 tarihinde sanığın o tarihte ikamet etmekte olduğu Erzurum Şasele evler 10. blok no: 3 teki evinde sanığında iştiraki ile, yüksek mahkemede hakkında Kominizm ve Kürtçülük propagandası yapmaktan İSMAİL BEŞİKÇİ, MEHMET ALKIŞ, YAŞAR YALÇIN, CAHİT YALÇINER ve HALİL ERDOĞANIN katıldığı bir toplantı yapılmıştır. Her ne kadar bu toplantıda sanık ve arkadaşlarının ne gibi bir konuşma yaptıkları tesbit olunmamış ise de sanığın ve İsmail Beşikçinin mühtelif yöndeki faaliyetlerinin bütünü ile kıymetlendirildiği takdirde, toplantıya katılan kişiler arasında sosyal ve akrabalık bulunmaması ve böyle bir toplantının gerekli olmadığı, şahit ve sanığın ifadelerinde toplantı gayesinin ayrı ayrı olarak ifade edilmeleri de gösteriyorki bunun gizli bir maksada matuf olduğu inancını teşit etmektedir.

4-Sanık hakkındaki bu soruşturma dosyasında sanığın Komünizm ve Kürtçülük propagandası yaptığı ileri sürülmekte ise de bu suçları kapsıyan T.C.K.nun 142/1-3 maddesinde yazılı suç unsurlarının teşekkül ettiğine ve hakkında kamu davası açılmasına yetecek derecede delil elde edilmemiştir. Ancak fiilinin T.C.K. 141/4 maddesini ihlal ettiği sanık ve şahitlerinden beyanlarından anlaşılmaktadır.

Bu itibarla sanığın fiiline uyan T.C.K.nun 141/4. 173 maddeleri gereğince

tecziyesine, evinde yapılan aramada ele geçen yasaklanmış neşriyatın T.C.K.nun 36. maddesi gereğince müsaderesine, 8.6.1971 tarihindenberi tutuklulukta geçen sürenin T.C.K.nun 40.maddesi icabı mahkumiyetinden mahsubuna,

b)1971/54 Esas sayılı suç dosyası ile şahsi irtibatı nedeniyle As.C.U.K.nun 137. maddesi mucibince her iki dosyanın birleştirilmesine karar verilmesi için duruşmanın Diyarbakır-Siirt İlleri Sıkıyönetim Mahkemesinde yapılması talep ve iddia edilir. 16.11.1971

Sait Dabak
Hk. Alb.As. Savcı

Not:Aslı iki sahifedir.

T.C.
DİYARBAKIR-SİİRT İLLERİ SIKIYÖNETİM
KOMUTANLIĞI MAHKEMESİ ASKERİ SAVCILIK
DİYARBAKIR

Evrak NO:1971/117

Esas NO :1971/54

16/11/1971

Karar NO:1971/131

İ D D İ A N A M E

SUÇ :İrk mülahazasıyla milli duygulara yok etmek ve zayıflatmak maksadıyla propoğanda yapmak.

SUC TARİHİ:8.10.1967

SAÑIK :MEHMET SIRAÇ BİLGİN,Abdulhamit oğlu 1945 yılında Ayşeden doğma Bingölün Genç İlçesi Sivan Bucasının Doğanlı Köyü Numara 4.te nüfusa kayıtlı Elazığ-Van Hattı Suveren istasyonunda oturur.

Yukarıda açık kimliği ve suçu yazılı sanık hakkında Batman Asliye Ceza Mahkemesinin 29.5.1971 gün ve Esas 1967/263,Karar 1971/77 sayılı görevsizlik kararı ile gelen ve komutanlığın 4.6.1971 gün ve Ad. Müş. 1971/132 sayılı soruşturma açılma emri ile Savcılığımıza intikal eden suç dosyasının tetkikinden:

Sanığın 8.10.1967 tarihinde Batmanda tertiplenen (Doğu ve Güneydoğu kalkınması mitinginde) yaptığı konuşmada özet olarak:

(Sevgili Mezopotamyalı,senin dilin Dünya Tarihinde en eski dildir,senin ataların bu dille Dünyanın en eski medeniyetini yarattı.sen anadan Kürt olarak doğdun,dilini konuştun,hakkımızı alıncaya kadar bu dille bağırarak ve bunu yanında Dersimde, Karakösedede,Silopide,Uluderede veya Şırnak ta.....göstereceğiz)sözlerini ihtiva eden konuşması ile milli duyguları yok etmek ve zayıflatmak maksadıyla propoğanda yaptığı dosyada bulunan teyp bandından tap edilen konuşma metninde,bilirkişi raporu ile dosya müderecatından onlaşılması;

Hareketine uyan T.C.K.nun 142/3, 173/3 maddeleri geğince tecziyesine karar verilmesi için duruşmanın Diyarbakır ve Siirt illeri Askeri Mahkemesinde yapılması talep ve iddia olunur.

SAİT DABAK
Hk.Alb. As. Savcı

SIKIYÖNETİM KANUNU

Kanun No:1042

Kabul Tarihi:13/5/971

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Sıkıyönetim İlanı:

MADDE 1- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 124.maddesi gereğince verilmiş olan sıkıyönetim ilan kararı ve sıkıyönetimin bölge ve süresi üzerinde yapılacak değişiklikler,içişleri Bakanlığınca uygun görülecek araçlarla ilan olunur.

Sıkıyönetimin yürütülmesi

MADDE 2- Sıkıyönetim altına alınan yerlerde genel güvenlik ve asayişe ilişkin zabıta kuvvetlerine ait görev ve yetkiler sıkıyönetim komutanlığına geçer.Zabıta Kuvvetleri bütün teşkilatı ile sıkı yönetim Komutanının emrine girer.

Sıkıyönetim bölgesindeki zabıta kuvvetleri;sıkıyönetim hizmetlerinin yapılmasından dolayı sokoyönetim komutanlığına,bu hizmetler dışında kalan hizmetlerin yürütülmesinden dolayı da adli ve idari makamlara karşı sorumludur.

Milli İstihbarat teşkilatı Sıkıyönetim komutanlığıyla işbirliği yapar.

Sıkıyönetim Komutanlığı,bu kanunla kendisine verilen görev ve yetkileri o yerin zabıta kuvvetleri ve tertip edilecek Askeri birlikler ile yürütür.Barışta ve zorunlu hallerde sıkıyönetim komutanı o yer

veya o yere en yakın garnizon komutanlarından yeteri kadar birliğin emrine verilmesini isteyebilir. Bu istek derhal yerine getirilir.

Sıkıyönetim komutanı bölgesi içinde gerek zabıta kuvvetlerinin ve gerekse Askeri personelin görev yerlerini değiştirebilir. Hizmet gereklerini dikkate alarak zabıta kuvvetlerinde Askeri personel kullanabilir. Bü takdirde müdür seviyesindeki personel sıkıyönetim komutanı emrinde müşavir olarak görevine devam ederler.

Hizmetlerin yürütülmesi ile ilgili istemler, o bölgedeki Devlet Kurum ve organlarınca yerine getirilir.

Sıkıyönetim Komutanlığı emrine atanan veya görev alan bilcümle personelin sıkıyönetim süresince sıkıyönetim komutanının izni olmadıkça, istifa veya emeklilik işlemleri yürütülemez, veya başka bir göreve atanması yapılamaz.

GÖREV VE YETKİ :

MADDE.3- Sıkıyönetim Komutanı, sıkıyönetim bölgesinde genel güvenlik ve kamu düzeninin gerektiği hallerde aşağıda yazılı olağanüstü tedbirleri almaya yetkilidir.

a) Komutanları ve her türlü dernek, siyasi parti, sendika, kulüp gibi teşekküllere ait binaları, işyerleriyle özel ve tüzel kişilikleri haiz (özerk müesseseler dahil) müesseseler ve bunlara ait müctemilat ve türlü kapalı ve açık yerleri, mektup, telgraf ve sair mersuleleri ve kişilerin üzerini herhangi bir müracaat, talep ve karara lüzum olmaksızın aramak ve bunlardan subut vasıtaları olan yahut zor alıma tabi bulunan eşyayı zaptetmek;

b) Türkiye Radyo-Televizyon kurumunun yayınları dahil olmak üzere telefon, telsiz, radyo, televizyon gibi her çeşit araçlarla yapılan yayın ve haberleşmeye sansör koymak, kayıtlamak veya durdurmak ve hizmetin gerektirdiği ahvalde bunlardan öncelikle fay-

dalanmak;

c) Söz,yazı,resim,filim ve sesle yapılan her türlü yayın,haberleşme,mektup,telgraf ve sair mevsuleleri kontroletmek; gazete,dergi,kitap ve diğer yayınların basını ve yayınıniı kayıtlamak ve bunlar üzerine sansör koymak veya sıkıyönetim bölgesine sokulmasını yasaklamak: sıkıyönetim komutanlığınca basılması veya neşri yasaklanan kitap,dergi,gazete,broşür,afiş gibi bilcimle matbu evrakı basan matbaaları kapatmak;

d) Kamu düzeni,devlet kuvvetleri,kişi hürriyeti,kamu selameti aleyhine işlenen cürümlerle,adam öldürmek,veya kişilere karşı müessir fiilde bulunmak suçlarından hükümlülüğü bulunanlardan veya genel emniyet gözetimi altında olanlardan yahut sıkıyönetim bölgesinde belirli bir ikametgahı olmayanlardan veya diğer şüpheli olan kişilerden sıkıyönetim bölgesi içinde bulunmaları sakıncalı görülenleri sıkıyönetim bölgesi dışına çıkarmak veya bu bölge içinde belirli yerlere girmesini veya yerleşmesini yasaklamak ;

e) Her türlü silahlar,cephaneler,bombalar,tahrip maddeleri,patlayıcı maddeler, radyoaktif maddeler veya gazların yahut benzeri maddelerin bulundurulmasını,hazırlanmasını,yapılmasını veya naklini yasaklamak ve bunlar ile bunların hazırlanmasına veya yapılmasına yarıyan eşya,alet veya araçların teslimi için emirler vermek,arayıp toplamak ;

f) Grev,Lokavt yetkilerinin kullanılmasını süreli olarak durdurmak veya izne bağlamak ;

İşgal,fiili durum,boykot ve iş yavaşlatılması gibi hareketleri yasaklamak önlemek veya önleyici tedbirleri almak;

ğ) Kapalı veya açık yerlerde her türlü toplantıları veya gösteri yürüyüşlerini yasaklamak,her türlü dernek ve teşekküllerin çalışmalarını durdurmak veya bunları izne bağlamak;yeni dernek kuruluşlarını iz-

ne bağlamak ;

h) Zaruri ihtiyaç maddelerini yapan, üreten, depolayan, nakleden ve satan ticari sanai müesseseleri lüzumu halinde kontrol etmek ve ihtiyaçların gerektirdiği tedbiri almak;

i) Gazino, kahvehane, birahane, meyhane, tiyatro, sinema, bar, diskotek, taverna, dansink ve emsali gibi eyvence yerleri ile kulüp ve sair oyun salonlarını kontrol etmek, kapatmak veya bunların açılma veya kapanma zamanlarını tayin etmek ve sınırlamak ;

j) Kara, Deniz ve Hava trafik düzenine ilişkin tedbirleri almak, güvenlik amacı ile ulaştırma araçlarının bölgeye giriş ve çıkışlarını kayıtlamak veya yasaklamak;

k) Sıkıyönetim bölgesine girmek ve bu bölgeden çıkmak isteyenler hakkında kayıtlar koymak;

l) Sokağa çıkmayı kayıtlamak ve yasaklamak ve gerektiğinde sivil savunma tedbirlerinin tümünü veya bir kısmını aldirmek;

m) Lüzumu halinde sıkıyönetim bölgesindeki hazine, özel idare ve belediyelere ait bina, araç ve personelden yararlanmak ;

n) Bankalar Kurulunun sıkıyönetimle ilgili kararlarını yürütmek.

Bu maddede sayılan görev ve yetkilerin kullanılması sırasında milletler arası hukukun diplomatik temsilcilikler ve mensuplarına tanıdığı ayrıcalık ve dokunulmazlıklar ile yasama dokunulmazlığına ilişkin Anayasa hükümleri saklıdır.

Silah Kullanma Yetkisi :

MADDE.4- Sıkıyönetim komutanlığı emrinde görevli asker ile polis ve jandarma, kendilerine verilen görevlerin yerine getirilmesi sırasında, Türk Silahlı Kuvvetleri iç hizmet kanunu ve yönetmeliği, polis vazife ve selahiyet Kanunu, jandarma teşkilat ve vazife nizamnamesinde silah kullanmayı icap ettiren hal ve şartlardan herhangi birinin

tahakkuku halinde silah kullanma yetkisini haizdirler.

Silah kullanmayı gerektiren hallerde münferit hizmet görenler kendi başlarına, topluca hizmet görenler olay yerinde başlarında bulunan amirin emri ile silahlarını kullanırlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Organlar

Komutan ve yardımcıları :

MADDE.5- Sıkıyönetimin ilan edildiği bölgede, bu Kanun hükümlerini uygulamak üzere en az kolordu veya eşiti kıta komutanlığı görevini yapmış veya yapmakta olan bir komutan genel Genel Kurmay Başkanının teklifi üzerine Milli Savunma Bakanlığının inhası, Baş bakanın imzalıyacağı ve Cumhurbaşkanının onaylıyacağı bir kararname ile sıkıyönetim Komutanı olarak atanır.

Sıkıyönetim Komutanına sıkıyönetimin ilan edildiği bölge ve ilanı gerektiren olayın geliştiği dikkate alınarak yeteri kadar komutan yardımcısı, yukardaki fıkradaki usule göre atanır. Atanma kararında Sıkı Yönetim Komutanının ve komutan yardımcılarının eski görevleri ile ilişkilerinin kesilip kesilmeyeceği belirtilir.

Sıkıyönetim Komutanı, hizmet gereklerini dikkate alarak kendine ait yetkilerin tamamını veya bir kısmını yardımcılarına devr edebilir.

Çeşitli bölgelerde veya bütün yurttaki sıkı yönetim ilan edilmesi halinde, Sıkı Yönetim Komutanlıkları arasındaki işbirliği ve koordinasyon başbakanlıkça sağlanır.

Sıkıyönetim Komutanının Sorumluluğu:

MADDE 6- Sıkıyönetim Komutanı bu kanunla kendisine verilen görev ve yetkilerden dolayı başbakan'a karşı sorumludur; Askeri hizmetlerin yürütülmesinden dolayı bağlı bulunduğu genel hükümler uygulanır.

Sıkıyönetim Komutanına Vekalet :

MADDE 7- Sıkıyönetim Komutanınının, sıkıyönetim bölgesinden uzaklaşması veya hizmet edemeyecek derecede mazeretinin vuku bulması halinde, kendisine kimin vekalet edeceği Genel Kurmay Başkanlığınca tesbit olunur. Ancak, bu vekaletin 15 günden fazla uzamasını gerektiren hallerde en kısa zamanda yeni bir atama yapılır.

Karargah :

MADDE 8- Sıkıyönetim ilanı ile beraber, sıkıyönetimin maksat ve amaçlarına uygun olarak, sıkıyönetim komutanlığı karargahı kurulur. Sıkıyönetim komutanlığı kadroları, genel Kurmay başkanlığınca önceden hazırlanır. Bu kadrolara göre lüzümlü kadar subay, astsubay, sivil personel usulüne göre atanır.

Atanan personel, atanma emrinin kendilerine tebliğini takip eden 24 saat içerisinde hareket ile yol süresi sonunda yeni görevlerine katılma zorundadır.

Birlikler :

MADDE 9- Sıkıyönetim hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla lüzumu kadar askeri birlik Genel Kurmay Başkanlığınca sıkıyönetim komutanınının emrine verilir.

Adli Müşavirlikler :

MADDE 10- Sıkıyönetim Komutanlığı refakatindeki adli müşavir ve yardımcıları, özel kanunlarındaki görevlerinden ayrı olarak sıkıyönetim komutanlığınının hukuk müşavirliği görevlerini de ifa ederler.

Askeri Mahkemeler :

MADDE 11- Sıkıyönetim Bölgesinde, 25 Ekim 1963 gün ve 353 sayılı Kanuna göre Milli Savunma Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde yeteri kadar Askeri Mahkeme kurulur. Bunlar buldukları yerin Sıkı Yönetim

Askeri Mahkemesi olarak adlandırılır ve birden fazla olması halinde numaralandırılırlar.

Bu mahkemelere, genel Kurmay Başkanlığı adli müşaviri, Milli Savunma Bakanlığı askeri adalet işleri başkanı ve Milli Savunma Bakanlığı Askeri Adalet teftiş kurulu başkanından müteşekkil kurulca seçilen yeteri kadar adli müşavir, askeri hakim ve askeri savcı ile bunların yardımcıları usulüne göre atanır.

Askeri hakim ve savcılar hakkında 26. 10.1963 gün ve 357 sayılı Kanununun 16. maddesi hükmü saklıdır. Ancak aralıksız olarak bir aydan fazla görevlerine engel olacak özürlerinin tahakkuku halinde bu teminattan faydalanamazlar.

Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinde yeteri kadar subay üye Genel Kurmay Başkanının teklifi üzerine Askeri Hakim Subayların tayini usulüne göre atanır.

Savaş halinde Genel Kurmay Başkanlığının lüzum göstermesi üzerine Sıkıyönetim veya hareket bölgeleri içindeki Askeri Mahkemeler Sıkıyönetim Askeri mahkemesi görevini de yaparlar. Bu takdirde Askeri mahkemelerin yetki sahaları ile birden ziyade askeri mahkeme bulunan yerlerde bunlardan hangilerinin sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi görevini yapacağı hususu Milli savunma bakanlığınca tayin ve tesbit edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sıkıyönetim Mahkemesi

Sıkıyönetim Mahkemesi kuruluncaya kadar yapılacak işler :

MADDE 12- Sıkıyönetim Komutanı nezdindeki askeri mahkemeler göreve başlayuncaya kadar, suçun işlendiği yerlerde bulunan Askeri savcılar ve bunlar yoksa Cumhuriyet Savcıları Sıkıyönetim askeri mahkemesi savcılarının görevlerini yaparlar.

Sıkı Yönetim İlanını Gerektiren Hal-
lere Bağlı Eylemler :

MADDE 13- Sıkıyönetim ilanına sebep olan suçları, sıkıyönetim ilanından evvel işlemiş olanlarla, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla irtibatı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır.

Ancak sıkıyönetim komutanı bu suçlardan, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılmasına lüzum görmediklerini ilgili adli mercilere vermeye yetkilidir.

Sıkıyönetim Personelinin Suçlarında
Görev :

MADDE 14- Sıkıyönetim Komutanlığı emrine verilen personelin, sıkıyönetim hizmet ve görevleriyle ilgili olarak veya sıkıyönetim hizmet ve görevlerinin yapılması sırasında işledikleri suçlara ait davalara bakmak görevi, sıkıyönetim Askeri mahkemelerine aittir.

Bu kişilerin sıkıyönetim mahkemesi görevine giren suçları hakkında resen kovuşturma yapılabilir. Bunlar hakkında özel kanunlarında gösterilen yargı usulü hükümleri uygulanmaz.

Sıkıyönetim emrindeki asker kişilerin askeri yargıtaya tabi suçlarında sıkıyönetim askeri mahkemesinde bakılır.

Sıkıyönetim Mahkemelerinin Görev ve
Yetkileri :

MADDE 15- Sıkıyönetim altına alınan yerlerde aşağıdaki suçları işleyenler ve bunların suçlarına iştirak edenler sıkıyönetim Komutanı tarafından istenildiği takdirde, sıfa, meslek ve memuriyetleri ne olursa olsun sıkıyönetim komutanı nezdindeki askeri mahkemelerde yargılanır ;

a) TCK.nunun ikinci kitabının birinci

babının birinci, ikinci ve üçüncü fasıllarında yazılı Devletin kişiliğine karşı işlenen suçlar ;

b) TCK.nunun ikinci kitabının beşinci babının birinci ve ikinci faslında yazılı suç işlemeye tahrik ve cürüm ikai için cemiyet kurmak suçları ;

c) TCK.nunun ikinci kitabının altıncı babının, ikinci faslında yazılı devlete ait mühür, damga ve sair alametlerin taklidi hakkındaki suçlar ;

d) TCK.nunun ikinci kitabının yedinci babında yazılı kamonun selameti aleyhine işlenen suçlar ;

e) TCK.nunun ikinci kitabının onuncu babının ikinci faslında yazılı yağma, yol kesme kaldırma suçları ;

f) TCK.nunun 179, 180, 188, 201, 234, 235, 236, 241, 242, 248, 249, 254, 255, 256, 257, 258, 260, 264, 266, 268, 271, maddelerinde yazılı suçlar ile 6136 sayılı ateşli silahlar ve bıçaklar hakkındaki kanunda yazılı suçlar ;

g) TCK.nunun 390 ve 391, maddelerinde yazılı suçlar ile haberleşmeyi sağlayan posta, telgraf, telefon işletmesi genel müdürlüğüne veya Türk Silahlı Kuvvetleri ait her türlü araç, gereç, tesis ve tellerine karşı işlenen hırsızlık suçları ;

h) Askeri Ceza Kanununun 55, 56, 57, 58, 59. maddelerinde yazılı suçlar ;

i) Askeri Ceza Kanununun 75, 93, 94, 95, 96. maddeleriyle 148. maddesinin ikinci fıkrasında ve 160. maddesinde yazılı suçlar ;

j) Takibi şikayete bağlı olmayan veya şahsi dava yoluyla takibi gerekli bulunmayan basın yolu ile işlenmiş suçlar ;

k) Toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti hakkında kanuna muhalefeten doğan suçlar ;

l) Derneklerin, Sendikaların ve mesleki kuruluşların kanunlardaki mevcut kapatılmaları ile ilgili davalar ;

(Anayasanın ve 648 sayılı siyasi partiler kanununun, siyasi partilerin kapatıl-

ması ile ilgili hükümleri saklıdır.)

Yukarıda yazılı suçlara el koyan yetkili merciler bu suçlara ait hazırlık soruşturması evrakını vakit geçirmeden sıkı yönetim komutanına göndermekle yükümlüdürler. Sıkıyönetim Komutanı kendisine gönderilen evrakı ya sıkıyönetim Komutanlığı nezdindeki askeri mahkemenin askeri savcılığına verip veya genel hükümler gereğince işlem yapılmak üzere yetkili merciye geri gönderir.

Sıkıyönetim Komutanı bu kanunda yazılı suçlardan sanık kişileri, sıkıyönetim komutanlığı nezdindeki askeri mahkemeye sevk ve tutuklanmaları gerekip gerekmediği hakkında bir karar alıncaya kadar gözetim altında tutabilir. Bu süre 30 günden fazla olamaz.

Yasama dokunulmazlığına ilişkin Anayasa hükümleriyle Anayasanın 90. maddesi hükmü ve diplomatik dokunulmazlık ile ilgili milletler arası hukuk kuralları saklıdır.

Suç ve Cezalar :

MADDE 16- Sıkıyönetim altına alınan yerlerde sıkıyönetim komutanlığı tarafından alınan tedbirlere aykırı hareket edenler veya emirleri dinlemiyenler veya kimliklerine dair kasten gerçeğe uymayan bilgi verenler veya vermektен çekinenler bir aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Sıkıyönetim bölgesinde maksadı mahsus müstenit kamonun telaş ve heyecanını doğuracak şekilde asılsız, mübalağalı havadis ve haber yayan veya nakledenler altı aydan iki yıla kadar hapis ve beş yüz liradan beş bin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar. Eğer fiil fail tarafından bir yabancı ile anlaşma sonucu işlenmiş ise, hapis cezası bir yıldan ve ağır para cezası da bin liradan aşağı olamaz. Bu suçlar basın veya yayın organları tarafından işlenirse fail ve mesulleri hakkında verilecek cezalar iki misli arttırılır.

Sıkıyönetim bölgesinden çıkarılanlardan veya bölge içinde belirli bir yerde yerleşmesi yasaklananlardan sıkıyönetim bölgesine veya yerleşmesi yasaklanan mahalle izinsiz girenler bir aydan üç aya kadar, tekerrüründe iki aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Para Cezasına Çevirilememe :

MADDE 17- Sıkıyönetim mahkemelerince verilen hürriyeti bağlayıcı cezalar para cezasına çevrilemez.

Uygulanak Usul hükümleri :

MADDE 18- Sıkıyönetim komutanlığı nezdinde kurulan askeri mahkemelerde askeri mahkemeler kuruluş ve yargılama usulü kanununun savaş hali hükümleri uygulanır. Sıkıyönetim savaş hali sebebiyle ilan edilmemiş ise, askeri mahkemeler kuruluşu ve yargılama usulü kanununun savaş halinde kanun yollarında baş vurmaya ve yerine getirilmeye ilişkin hükümleri uygulanamaz.

Kanun Yollarına Baş Vurmak ve Tetkik Mercisi :

MADDE 19- Sıkıyönetim Komutanı, nezdinde askeri mahkeme kurulan kıta komutanının veya askeri kurul amirinin görev ve yetkilerini haizdir. Aynı bölge içinde birden fazla sıkıyönetim askeri mahkeme bulunursa bu mahkemelerden birinin verdiği ve itiraz olunabilir kararlarının inceleme mercii kararı veren sıkıyönetim askeri mahkemesine en yakın sıkıyönetim askeri mahkemesi; aynı bölge içinde birden fazla sıkıyönetim askeri mahkemesi yoksa en yakın askeri mahkemedir.

Askeri Yargıtayca İncelemede Öncelik:

MADDE 20- Sıkıyönetim Komutanlığı nezdinde kurulan askeri mahkemelerce verilip temyiz edilen hükümlere askeri yargıtayda öncelikle bakılır.

Kovuşturmada İzin :

MADDE 21- Bu kanunda belirtilen suçlardan dolayı aşağıda yazılı kişiler hakkında sıkıyönetim komutanlığınca kovuşturma yapılabilmesi :

a)General ve Amiraller hakkında Genel Kurmay Başkanlığının,

b)Müsteşarlar hakkında Baş Bakan'ın veya ilgili bakanların,

c)Valiler,Kaymakamlar hakkında iç işleri bakanlığının,

d)Anayasa Mahkemesi,Yargıtay,Danıştay, Askeri yargıtay,Yüksek Hakimler kurulu,sayıştay başkanı ve üyeleriyle Cumhuriyet Baş savcısı,baş kanun sözcüsü,askeri yargıtay baş savcısı,hakimler ve yardımcılılarıyla Cumhuriyet Savcı ve yardımcıları ve sınıftan sayılanlar,Askeri Hakim-Subaylar hakkında özel kanunlarına göre yetkili kurul ve makamların,

izinine bağlıdır.

Yukarıda sayılan kişiler hakkında yetkili kurul ve makamlar tarafından sıkıyönetim komutanlığınca kovuşturma yapılmasına izin verilmediği ahvalda özel kanunlarına göre işlem yapılır.

Takibi İzne Bağlı Suçlar :

MADDE 22- Bu Kanunda yazılan ve takibi izne bağlı olan suçlarda izin şartı aranmaz.

Sıkıyönetim Sona Ermesi Halinde Sıkı Yönetim Askeri Mahkemelerin Yetkisi:

MADDE 23- Sıkıyönetimin sona ermesiyle sıkıyönetim komutanlığı nezdinde kurulan askere mahkemelerin ve mahkemeler nezdindeki askeri savcıların yetkileri sona ermez. Askeri mahkeme ve askeri savcılar sıkıyönetim bölgesindeki bir kıta komutanının veya askeri kurum amirinin nezdinde eldeki işlere münhasır olmak üzere faaliyetlerine devam ederler.Bu hallerde,sıkıyönetim komu-

tanlığı nezdinde kurulan sıkıyönetim askeri mahkemeleri birden fazla ise bu mahkemeler ile mahkemelerde görevli askeri hakim ve savcılarının sayıları ihtiyaca göre azaltılabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Genel olarak savaş hali

Savaş Halinde Bazı Bölgelerde Alınacak Tedbirler :

MADDE 24- Savaş halinde sıkıyönetim ilan edilmiş olsa dahi Genel Kurmay Başkanının teklifi üzerine Bakanlar kurulunca tesbit ve ilan edilen bölgedeki komutanlardan, Genel Kurmay Başkanının görevlendirdiği bir komutan bu kanunun üçüncü maddesinde yazılı tedbirleri almaya ve uygulamaya yetkilidir.

Yukarıdaki fıkraya göre bölge komutanlığınca verilen emirle tedbirlere uymayanlar veya yerine getirmeyenler hakkında bu Kanunun 16.maddesi hükümleri uygulanır.

Savaş Halinde Askeri Mahkemelerde Yargılama :

MADDE 25- Savaşta 24.maddeye göre tesbit ve ilan edilen bölgeler içinde bu Kanunun 15.maddesinde yazılı suçları işleyenler veya bu suçlara iştirak edenler bölgedeki yetkili kılınan komutan tarafından istenildiği takdirde Askeri Mahkemelerde yargılanırlar. Bu hallerde 21.madde hükmü saklıdır.

14.5.1971

BEŞİNCİ BÖLÜM
Müteferrik Maddeler

Mali Hükümler :

MADDE 26- Barışta :

a) Sıkıyönetim Komutanı hizmetin gerektirdiği hal ve zamanlara münhasır olmak üzere emrine verilen subay, astsubay ve sivil personelin 4768 kanunu değiştiren 7043 sayılı Kanun gereğince er tabelasına dahil edilmek suretiyle kazandan işe edilmelerini emredebilir.

b) Sıkıyönetim komutanlığı emrine atanan veya sıkıyönetim komutanlığında görev alan subay, askeri memur, astsubay ve sivil personeli eski görev yerleriyle ilişkileri kesilmez. Bunlara 6245 sayılı Kanun esaslarına göre yolluk ve yevmiyeleri verilir.

Geçici Madde:-1632 sayılı Askeri Ceza Kanununda gerekli değişiklik yapılmayınca kadar bu Kanunun 15. maddesinin (h) bendi hükmü, sıkıyönetim "Olağanüstü hal" kabul edilmek suretiyle uygulanır.

SON MADDELER

Yürürlükten Kaldırılan Kanunlar :

MADDE 27-3832 Sayılı örfi idare kanunu ile bu kanunu değiştiren 4106 ve 4219 sayılı kanunlar yürürlükten kaldırılmıştır.

Kanunun Yürürlüğe Girmesi :

MADDE 28- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 29- Bu Kanunu Bakanlar Kurulu Yürütür.

14.5.1971

Not: Aslı 6 sahifedir.

Sıkı Yönetim Mahkemesi Başkanlığına

Diyarbakır

"İddianameye karşı itiraz ve ön savunmamızı içerir layihadır":

Okunan 3/11/971 gün ve E.971/201,K. 971/126 sayılı iddianame müvekkilimin T.C.K. nunun 142/3 ve 159 Maddeleri mucibince tecziyesini istemektedir.

Müvekkilimin tecziyesini gerektiren söz ve eylemleriyle dosya içinde bulunan Beşiri J.Kumandanı Üstğ.M.Ali Günal tarafından Sıkı Yönetim Savcılığına gönderilen 13/5/971 tarihli tutanağına göre iddianameye alınmıştır.

4 Sıra Numaralı tutanakta müvekkilim sanığın bir erin tedavisi sırasında "Yüzde yüz"bu er komando arabasından düşmüştür.Komandolar kasap gibidir.Hitlerde bir ordu kurmuştu.Hepside kasaplardan müteşekkildi. İkinci dünya harbinde bu insanlar,yani kurulan ordudaki askerler insanları kasap gibi kesmiştir.Komandalarda dağıldığında kesecek, ezecek ve bundan haz duyacaklar."Dediğini, beşinci sıra numaralı tutanakta ise "Kürdüm, sende Bitlislisin,Kürtsün,biz Kürtler doğruyu söyleriz,inkar etme,kürtçülük bir ırktır" söylediği,

Dördüncü sıra no.lu tutanağına göre olay 17/şubat/1971 tarihinde cereyan etmiş, fakat tutanak 13/5/1971 tarihinde tanzim kılınmıştır.Tutanakta J.Birlik Komutanı Üstğ. M.Ali Ünal ile uzatmalı Çvş.Halil Gökmen tarafından imzalanmıştır.

Beş sıra nolu tutanağına göre ise olay 11/Nisan/1971 tarihinde cereyan etmiştir. Ancak tutanak diğerinde olduğu gibi 13/Mayıs 1971 tarihinde tanzim kılınmıştır.Bu tutana-

ğıda Beşiri C.Savcısı Metin Özsoy ile J.Birlik Komutanı Üstğ.M.Ali Ünal imzalamışlardır. Görülmüyoruz ki her iki tutanağında işlenişinin görülüşü veya ihbarı halinde tahkikat yapmaya, kamu davası açmaya yetkili kişiler tanzim kılmiştir. Bu kişiler tutanaktaki ifadelere göre bu olaylara Sıkı Yönetim ilanından çok evvel ittila kesbetmişlerdir.

Dokuz tanık dinlenmiştir. Bu dokuz tanıktan sadece üçü bu sözlerin söylendiğini ifade etmişlerdir. Ancak bu üçünün anlatışında birbirine uymamaktadır.

Bu durum karşısında iddianame maddi ve kauni dayanak ve suç tavsifi yönünden hatalar içindedir.

Şöyleki ;

I-Mahkemenin dikkatini şu noktaya çekerim; Dosyadaki tutanaklara, ve tanık anlatımlarına ve J.K.M.Ali Ünal'ın ihbar dilekçesine göre olay Beşiri C.Savcısının, J.Birlik Komutanının ve bir uzatmalı çavuşun huzurunda Sıkıyönetim ilanından 2-3 ay önce cereyan etmiştir. Neden C.Savcısı huzurunda sarfedilen sözlerden dolayı tahkikat yapmamış ve neden J.Birlik Komutanı durumu C.Savcılığına bildirip de soruşturma açtırmamıştır. J.Üsteğmeni bilahire sıkı yönetimin ilanından sonra durumu sıkı yönetim komutanlığına bildirme luzumu hissetmiştir. C.Savcısının tahkikat açmağa yetkisimi yoktu? J.Üstğ. ni ihbaren bildiremezmiydi ?

Bu suallere verilecek cevap şudur; Ya gerçek bu sözler müvekkilim tarafından söylenmemiştir, yahut mahiyeti başka bazı sözler söylenmişse bu sözlerin suç sayılmayacağını C.Savcısı ve Üstğ. bilmekte idilerki öyledir. Üç tanığın ifadelerindeki aykırılıkta bunu doğrular. Ayrıca C.Savcısı bu sözlerin bir propaganda kastı ile söylenmediğini anlatımında belirtmiştir.

Bilinen bir gerçek var, sıkı yönetim halinde vatandaş ihbar müessesesini çalıştırır. Zannedilir ki sıkı yönetim mahkemeleri en küçük delille esastan yoksun olsa dahi kişi-

yi politik nedenlerden ötürü cezalandırır ve kısmen tutmayla mağdur eder. Sevmediği, kırıldığı ve kızdığı kişileri bu nedenle olur olmaz bazı suç isnatları ile ihbar eder. Müvekkilim sanığı ihbar eden muhbir J. Üstğ. M. Ali Ünalda bu nedenle ve bu kasıtle ihbar etmiştir. Olayın oluş günü durumu, eğer söylenen sözlerde suç var idiyse, savcılığa bildirilebileceği halde bildirmeyip, olay sırasında tutanak tutmayıp sonradan tutup bildirmesinin başka maksadı olamaz.

Şuna inanıyoruz ki, Üstğ. Bu gaye ve hareketinde yanılmıştır. Çünkü, Sıkı Yönetim Mahkemesinin sivil mahkemedan farkı yoktur. Orda da hukuk üstünlüğü caridir ve politik sebepler mahkemenin kararına müessir olamaz.

C. Savcılığı iddianameyi tanzim ederken bu hususları kaale alması gerekirdi.

2-Dinlenen tanık anlatımlarına göre müvkkilimin komando hakkında söylediği iddia edilen sözleri söylemediği bir gerçektir. Söylenmiş olsa dahi bu sözler T.C.K. nunun 159 Maddesinde tatad edilen Devletin Askeri ve Emniyet Kuvvetlerine hakaret sayılmaz.

1969 tarihli yargıtay Ceza Genel Kurul kararında toplum polisinin, Komandonun geçicilik durumu itibarı ile ve kuruluş statülerine göre devletin askeri ve emniyet kuvvetlerinden madut olmadığı belirtilmiştir.

Sarfedilen sözler teşkilata mümasen söylenmemiş, teşkilatta üye olan kişilerin yani üye efrada tutumlarından ötürü söylenmiştir. Prof. Dr. Sahir Ermanın Ortam gazetesinde çıkan Kemal Biselmana ait "Kuklalar ve sahipleri" adlı yazı hakkında 25/10/971 tarihli bilirkişi raporunda da bu husus belirtilmiştir. Bu rapor kıyasen müvekkilim hakkındaki bu isnat içinde uygundur.

Söylenen söz komandoların; vurucu, kırıcı, hakaret edici oluşlarına dairdir, ki, buda gerçektir. Olaylarla karşılaşan durumu yakından bilen bir kişi çekinmeden bu kanaata sahip olur. Ve bu kanaatını izhar eder. Bunun

birçok misalleri vardır, birisini çekinmeden ifade edebilirim; Bitlisin Norşen nahiyesine giden bir komando müfrezesi bütün köylüyü dayaktan geçirdikten sonra bir kişininde çırıl çıplak ederek vücudunda 50-60 sigara söndürmüşler ve o kişiyi döve döve öldürmüşlerdir. Bu olay hakkında şikayet vuku bulmuş, tahkikat dosyası, Bitlis Sorgu Hakimliğindedir. Sorulabilir.

Sorarım sayın mahkeme üyelerine, böyle bir olaya şahit olsaydınız sizde bunu yapan ve köylüye bu şekilde işkence eden komandoya hunhar, cani demezmiydiniz ?

Doktorun önüne bir yaralı gelmiş. Adam arabadan düşmüş. Ancak düştüğü araba adamı olduğu yerde bırakıp gitmiş, sahip olmamış. Siz olsanız bu adamı arabadan atan ve yaranmasına sebebiyet veripte olduğu gibi bırakan araba ve arabadakiler için ne derdiniz ?

Binlerce böyle olay var. Müvekkilim böyle bir söz söylemişse de söyleniş şekli ile, asla iddianamede belirtildiği gibi devletin askeri kuvvetlerine hakaret sayılmaz. Çünkü, söylenenler tahkir, tezyif manasında değildir. Üstelik bu sözler teşkilatada yönetilmiş değil, üyelere yönelen, onların çalışma şekillerini eleştiren ve özellikleri hakkındaki kanaati belirten sözlerdir.

3-Müvekkilimin "Kürdüm, sende kürtsün, Kürtler doğru söyler. Kürtçülük ırkçılıktır" konuştuğundan bahisle T.C.K.nunun 142/3 maddesine göre tecziyesini istemek Türkiye'deki halihazırdaki durum, mevzuat, yerleşmiş yargıtay iştihatları karşısında gülünç sayılır. Bir kimsenin Kürdüm demesinin, yahut Kürt olan bir kişiye sen kürtsün demesinin, Kürtçe konuşmasının, Kürtçe şarkı söylemesinin, Kürtçe şiir, yazı yazmasının, kürtlerin doğru söliyeceğini ifade etmesinin suç sayılacağını kabul halinde doğu anadoluda, Konyada, Ankarada, Yozgatta, İzmirde, Aydında oturan ve Kürtçe konuşan, sorulduğunda kürdüm diyen resmi istatistiklere göre ana dili Kürtçe olan dört milyon civarındaki ki-

şinin T.C.K.nunun 142/3 maddesi gereğince tecziyeleri gerekir.Bunun yanında Çerkezler yiğittir.Ben çerkezim diyenlerle,güneydoğu Anadoluda oturupda Arab'ım diyenlerin tümünde suçlu sayılacağına hesaba katılması gerekir.Türkiyede hukuk tarihinde ben kürdüm,kürtler doğru söyler,aslını inkar etmesende kürtsün diyenlerin adli kovuşturmayaya tabi tutulduğu ve tutuklandığı görülmemiştir.

Türkiyede bir Kürt halkı vardır.Kürtçe dört milyon kişinin konuştuğu resmi istatistiklerle belirtilmiştir.İsmet Paşa Lozandaki konuşmalarında Türkiyede yaşayan bir Kürt halkının olduğunu kabul ettiği gibi(Ali Naci Karacan Lozan-SH.254-255),Mustafa Kemal Atatürkte Türkiyede Kürt halkının varlığını ve bunların Türklerle kardeş olduğunu,beraber yaşama arzusu içinde bulunduğunu muhtelif vesilelerle ifade etmiştir.(Atatürk'ün Tamim-Telgraf ve beyannameleleri S.63,226)

Mademki Kürt var,vatandaştır.Bunun Kürdüm demesinin,kürtçe konuşmasının,kürtlerin iyi vasıflarından bahsetmesinin normal karşılanması gerekir.Bunun kabulü bölücülük değil birleştiriciliktir.Aksi takdirde yani,bunu kabul etmeme halinde bölücülük ve ırkçılık olur.

T.C.K.nunun 141/4 ve 142/3 maddeleri; Anayasanın tanıdığı kamu haklarını,ırk mülahazasıyla kısmen veya tamamen kaldırmayı hedef tutan,veya Milli duyguları yoketmek veya zayıflatmaya matuf bulunan cemiyetleri kurmayı ve propaganda yapmayı suç saymaktadır.

Ceza kanununun söz konusu maddelerde belirttiği ırkçılık bugün tarihe karışmıştır.Irkçılık,kafatasçılık,üstün ırk ve üstün kültür temellerine oturtulmuştur.Müvekkilim Kürt kültürünün en üstün kültür ve Kürt ırkının en üstün ırk olduğunu söylemediği gibi,Kürt ırkından gelenlerin hakim sınıf olması gerektiğininide söylememiş-

tir.Zaten müvekkilim bunu söyleyecek derecede geri fikirli değildir.

Milli duyguları yoketmek,zayıflatmak amacı ile propaganda yapmak hakkında ilgili Yargıtay Ceza Daireleri Genel Kurul kararında Milli duygular,vatan sevgisine ilişkin duyguların bütünü olarak ele alınmıştır.Örneğin:Üstün ırk esasına dayalı olarak kişilerin askerlik görevini yapmaya teşvik,vergi vermemeye tahrik,millî nitelikte olan kuruluşlara,bayrağa saygı gösterilmemesini önerme gibi davranışlar Millî Duyguları zayıflatıcı niteliktedir.

Müvekkilim kürtlerin üstün bir ırk olduğunu söylemediği gibi,kürtler olarak vergi vermemeyi,askere gitmemeyi,bayrağa saygı göstermemeyi,hükümeti tanımamayı,da istemiş değildir.Bu hususta biş şey de söylememiştir.Böyle bir şeyde düşünemez.Çünkü,müvekkilim misakı millî hudutları içinde bulunan toprağın kürtlerle türklerin müşterek vatani olduğuna,türk ve kürdün kardeşliğine inanan ve bunların birlik ve eşit şartlar içinde yaşamasını arzulayan bir kişidir.Birleştircidir.

Söylediği söz sanık Selahattin Geylanın doğru söylemesini temin gayesine matuf (Bende kürdüm,sende kürtsün) sözüdür.Bu sözün yukarıda belirttiğimiz örneklerle yarıktan ve uzaktan hiç benzerliği yoktur ve bu söz Millî duyguları zayıflatma niteliğindedir haiz değildir.Oysa Savcı ve jandarma kumandanının yanında söylendiği iddia edilmektedir.Onların yanında söylenmiş olduğuna göre propagandayada girmez.Bu hal bu sözlerin Millî duyguları zayıflatma gayesi ile söylenmediğinden ayrıca doğrudur.

Bu hususta mahkeme kararlarına dayanak olmuş ve yargıtayca olumlu karşılanan bilirkişi raporlarında vardır.Prof.Bülent Nuri Esen ve Prof.İlhan Arsel ikilisi tarafından hazırlanan bilirkişi raporu ile bir suretini ibraz ettiğimiz Prof.Bahri Savcı,prof.Hakkı Üma ve prof.Mübeccel Kıray tarafından hazırlanan raporda;(Bir kişinin

kürt olduğunu söylemesinin, aharın kürt olduğunu belirtmesinin, kürtçe yazı yazmanın, şiir okumanın, şarkı söylemenin, Radyoda kürtçe yayın yapılmasını istemenin ve kürt kültürünün gelişmesini isteme ve bu hususta çalışmanın T.C.K.nun 142/3 maddesine göre ırk mülahazası ile kamu haklarının ıskatı, Milli duyguları zayıflatma sayılmıyacağı ve propaganda olmayacağı)) belirtilmiştir.

Mahkeme bu raporlara dayanarak Yeni Akış dergisi hakkında açılan davayı, ayrıca silvanda bu hususta ikame edilen kamu davasını rapordaki ifadeye uygun olarak karara bağlamış ve yargıtay bu kararı tasdik etmiştir.

Belirttiğimiz durum karşısında müvekkilim hakkında mezkur isnadlardan dolayı tahkikat icrası ve bu sebeple müvekkilimin tecziyesi cihetine gidilmesi kanunen mümkün değildir.

NETİCE VE İSTEK: Belirtilen durum karşısında mağduriyetinin önlenmesi için, tutuklu kaldığı günler, ikametgah sahibi bulunuşu, hakkındaki isnadların asılsızlığı ve dosyadaki delillere nazaran müvekkilimin tutukluluk halinin kaldırılmasını arz ve talep ederim.

Sanık İsmet Akgül Vekili
Av. Ruşen Arslan

Sanık İsmet Akgül Vekili
Av. Şerafettin Kaya

Not: Aslı 5 sahifedir.

DİYARBAKIR VE SİİRT İLLERİ
SIKIYÖNETİM ASKERİ MAHKEMESİ
BAŞKANLIĞINA

DİYARBAKIR

Görev, kamu düzeni ile ilgili ve davanın her safhasında ileri sürülebilen, mahkemece de resen nazara alınması gereken bir müessesedir. Yargılama hukukumuzun, görev durumunu bu derece titizlikle düzenlemiş olması, yargı hakkının kötüye kullanılmaması ve vatandaşın güvenliği ile ilgili olmasındandır. Bu bakımdan kanunlarımız mahkemelerin görevlerini teker teker belirtmiştir.

Bir kişinin işlediği suçtan dolayı "genel adli mahkemelerde" yargılanması asıldır. Genel adli mahkemelerin dışındaki mahkemelerin davaya bakabilmesi için kanunlarda özel bir hükmün bulunması lazımdır. Nitekim asker olmıyan kişilerin "askeri yargıya tâbi olma" şartlarını da kanunlarımız özel şekilde düzenlemiştir. Bu cümleden olarak Anayasa'nın 138. maddesinin 2 ve 3. fıkraları, C.M.U.K. 6ncı, 353 Sayılı Kanun'un 11nci ve 1402 Sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun 13ncü maddesi konuyu düzenlemiştir.

Bu kanunları tüm olarak nazara aldığımızda, asker olmayan kişilerin askeri yargıya tabi olma şartlarını şu şıklarda toplayabiliriz.

a) Askeri Ceza Kanunu'nun 55, 56, 57, 58, 59, 63, 64, 81, 93, 94, 95, 100, 102 nci maddeleri ile 148 nci maddenin (a) fıkrasındaki suçları işlemek,

b) 1110 Sayılı Kanunda belirtilmiş olan birinci askeri yasak bölgelerdeki nöbetçi, devriye, inzibat gibi asker kişilere, askerlik ödevini yaptıkları sırada veya bu ödevlerinden dolayı fiili taaruzda bulunmak veya hakaret etmek,

c) Diğer kanunlarca askeri mahkemelerde yargılanmaları öngörülme.

İşte I402 Sayılı Kanun'da öngörülen askeri yargıya tâbi olma şartı, c) şikkına girmektedir. Konumuzu ilgilendirmesi bakımından I402 sayılı kanundaki görev durumunu inceliyelim.

I402 Sayılı Kanun'un I5.maddesi "Sıkıyönetim altına alınan yerlerde aşağıdaki suçları işleyenler ve bunların suçlarına iştirak edenler sıkıyönetim komutanı tarafından istenildiği takdirde, sıfat, meslek ve memuriyetleri ne olursa olsun sıkıyönetim komutanı nezdindeki askeri mahkemelerde yargılanır" dedikten sonra (a) bendinde de T.C.K. I4I ve I42 nci maddesinde belirtilen suçları işleyenlerin askeri mahkemelerde yargılanacağını belirtiyor.

Bu madde; birinci fıkrada belirtildiği gibi; sıkıyönetim sırasında ve sıkıyönetim altına alınan yerlerde uygulanır. Demek ki mücerret olarak bu suçların işlenmesi, sıkıyönetim mahkemesinde yargılanmayı gerektirmiyor. Sıkıyönetim mahkemesinde yargılanabilmek için iki şartın birden birleşmesi gerekiyor:

1-Suç, zaman bakımından sıkıyönetim içinde işlenilmiş olmalı,

2-Suç, yer itibariyle sıkıyönetim bölgesi içinde işlenilmiş olmalıdır.

Hal böyle olmakla birlikte, I402 Sayılı Kanunun I5 nci maddesine, I3 ncü madde ile istisna getirilmiştir. Bu maddeye göre "Sıkıyönetim ilânına sebep olan suçları, sıkıyönetim ilânından evvel işlemiş olanlarla, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla irtibatlı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır". Demek ki sıkıyönetim ilânından evvelki suçlara sıkıyönetim mahkemelerinin bakabilmeleri için:

a) Suçun sıkıyönetim ilânını gerektiren suçlardan olması,

b) Sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla irtibatı bulunmalıdır.

Müvvekilllerimiz, isnad olunan suçları sıkıyönetim ilânından çok önce işlemişlerdir. Yine müvvekillerimize isnad olunan suçun, "sıkıyönetim mahkemelerinin el koymuş olduğu herhangi bir suçla" irtibatı yoktur. Bu yönleriyle iş, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine girmemektedir. Acaba müvvekillerimize isnad olunan suç, sıkıyönetim ilânını gerektiren suçlardan mıdır?

Anayasa'nın 124 ncü maddesi "Savaş hali, savaşı gerektirecek bir durumun başgostermesi, ayaklanma olması veya vatan ve cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma olduğunu gösterir kesin belirtilerin ortaya çıkması sebebiyle..." sıkıyönetim ilân edilir denmektedir. Bakanlar Kurulu da vatan ve cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma olduğu kanısıyla sıkıyönetim ilânına karar vermiş, bazı bölgelerde sıkıyönetim ilân etmiştir.

Sıkıyönetim olağanüstü bir durumdur. Vatandaşlar için pek çok yükümlülükler ve kısıtlamalar doğurur. Bunun içindir ki gerçekten Anayasa'da belirtilen hallerin var olması halinde sıkıyönetim ilân etmek gerekir. Olur olmaz sebeplerle sıkıyönetim ilânı, halkta güvensizlik ve yöneticilere karşı da değişik bir tavır takınma durumu yaratır. Bu böyle olduğu gibi sıkıyönetimin gerektirdiği kısıtlamaları, istisnai hükümleri (Anayasa ve kanunlara aykırı olarak) idarenin isteği ile genişletmek, olur olmaz olaylara uygulamak vatan da aynı duygunun uyanmasına sebep olur. Hukukun üstünlüğü ilkesi her zaman olduğu gibi sıkıyönetimde de geçerli olmalıdır.

Bütün bu açıklamalardan sonra meselelerin özü olan ve müvvekillerimize isnad olunan suçlardaki fiillerin "vatan ve cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma" sayılıp sayılmıyacağı konusunu inceleyelim.

Müvvekillerimizin çoğu "DEVİRİMCİ DOĞU KÜLTÜR OCAĞI" adındaki örgütün üyeleridir. Bazıları ise bu örgüte üye olmamakla birlikte, örgütün kültürel çalışmalarına katılmış kişilerdir. Devrimci Doğu Kültür Ocağı ise Cemiyetler Kanunu'na göre kurulmuş ve çabalarını da bu kanuna göre yürütmüştür. Bu örgüt, yöneticileri hakkında kamu davası ve kendisi hakkında da kapatılma davası açıldıktan sonra bile, kanunlara uygun şekilde çabalarına devam etmiştir.

Örgütün ve bütün üyelerinin çabaları "Türk ve Kürt Halkı'nın kardeşliğini, birlik ve beraberliğini sağlamak için" yapılan ve fikir plânında kalan çabalardır. DDKO'nun tüzüğünde de belirlendiği gibi gayesine ulaşmak için, konferanslar, açık oturumlar tertip etmek, gazete dergi çıkarmak, şeklindeki kültürel çabalarda bulunulur. Zaten örgütün kuruluşundan bu yana bülten çıkarmak, konferans açık oturumlar tertip etmek, bir takım kültürel çalışmalarda bulunmak ve Anayasa ve kanunların vermiş olduğu hakka dayanarak miting ve gösteri yürüyüşü tertip etmekten öteye bir faaliyeti olmamıştır.

Örgüt ve üyelerinin gayesi tüzük, bülten ve çeşitli vesilerle kamu oyuna açıklanmıştır. Bütün gaye "Türkiye Halklarının eşit ve kardeşçe bir arada yaşamalarının temini için çalışmaktır". Bunun için de tarihi ve sosyolojik bir gerçek olan ve çeşitli vesilelerle Devletin resmi belgelerince de kabul edilen Kürt Halkı'nın varlığını kabul etmek, Kürt Halkı'nın diline kültürüne saygı gösterilmesini istemek, İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi'nin 1-şifli altında Kürt Halkı'nın asimile edilmesine, Türkiye'de yalnız Kürt Halkının yaşadığı bölgede var olan komando zulmüne, toprak açlığına, aşiretçiliğe devrimci bir açıdan karşı çıkmaktadır.

DDKO (Devrimci Doğu Kültür Ocağı) bütün eylemlerini demokratik ve kanunlara uygun şekilde yürütmüştür. Hiç bir eyleminde güvenlik kuvvetleri ile en ufak dahi olsa, bir çatışma içine girmemişlerdir. Hiç bir üyenin üyenin üzerinde, meskeninde ve işyerinde yapılan aramalarda bir silah ele geçirilmiş değildir. DDKO ve müvvekillerimin gayelerini "kuvvetli ve eylemli bir kalkışma" şeklinde yürütmek istediklerine dair dosyada, en ufak bir delil yoktur.

Zaten Anayasa'nın 124 ncü maddesinde belirtilen "vatan ve cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli kalkışmadan" silâh tedariki, sabotaj hazırlıkları, soygunlar, adam kaçırmaya gibi sonradan ayaklanmaya dönüşecek, zora dayanan eylemler kastedilmektedir. Yoksa kanunların gösterdiği usul ve şartlar içinde yapılan demokratik eylemler kastedilmiş değildir. Tupamaro örgütünün Brezilya'da, Kebek Kurtuluş Örgütünün Kanada'da, Bask örgütünün İspanya'da, Huk örgütünün Filipinlerde yaptığı eylemleri "kuvvetli ve eylemli kalkışmaya" misal olarak gösterebiliriz. DDKO'nun eylemleri ile bu örgütlerin eylemleri arasında benzerlik bulmak imkansızdır.

Türkiye'de Kürt halkının, aslında Anayasa'nın tanıdığı olduğu, demokratik yollardan elde edilmesi çabası hiç bir şekilde bölücülük sonucu doğurmamıştır. Ortalığı bulanık göstermek isteyenlerin yalanları kısa bir zamanda bir balon gibi sönmüştür. Ne gizli organizasyonlar ne de iddia edildiği gibi silâh depoları ortaya çıkarılmıştır. Doğuda köylük yerlerdeki sosyo-ekonomik yapının sonucu, her evde her zaman bulunan silâhları, başka manalara getirmek, her köyden çıkan 3-5 silâhı şaşaa ile ilân etmek kamu oyunu yanıltmak kastından başka bir şey değildir.

Müvvekillerimizin yargılandığı T.C.K. nun 141/4 maddesi "Anayasa'nın tanıdığı kamu haklarını ırk mülâhazası ile kısmen ve-

ya tamamen kaldırmayı hedef tutan veya milli duyguları yok etmeye veya zayıflatmaya matuf bulunan cemiyetleri kurmaya teşebbüs etmeyi, kurmayı veya sevk ve idare etmeyi, I42/3 ise bu işin propogandasını" suç saymıştır.

Müvkekillerimiz yalnız "milli duyguları zayıflatmaya matuf cemiyetleri kurmak" ve "milli duyguları zayıflatmak için propoganda yapmakla" suçlanmaktadır. Nitekim doktrin ve mahkemelerin tatbikatı I41 ve I42 nci maddelerdeki suçları fikir suçları olarak nitelendirmektedirler. Şayet fikri çalışmaları ve propogandayı vatan ve cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli kalkışma olarak nitelendirdiğimizde Sultan Abdülhamit devrine rahmet okutmuş oluruz.

Ceza hukukunda suçun ağırlığına göre ceza tayini genel bir kuraldır. Bunun içindir ki Ceza Kanunu'muz suçları cürüm ve kabahat, cezaları ise idam, ağır hapis, hapis, Ağır para cezası, hideratı ammeden memnuiyet, hafif hapis, hafif para cezası ve muayyen bir meslek ve sanatın tatili icrası diye ayırmıştır. Suç kamu düzeni için tehlikeli sayıldıkça ceza da o nispette ağırlaşmaktadır.

Müvkekillerimize isnad olunan suçların cezası I41/4 e göre I yıldan üç yıla kadar ağır hapis, I42/3 e göre ise bir yıldan üç yıla kadar hapis olup asliye meva-dındandır. Yukarı haddi 3 yıl ağır cezayı geçmeyen bir cürmün "vatan ve cumhuriyet aleyhine kuvvetli ve eylemli bir kalkışma" olarak nitelemek gülünç olmaktan öteye gidemez.

Bu nedenledir ki suç, sıkıyönetim ilânının gerek-tiren suçlardan değildir.

Nitekim Yazar İlhan Selçuk, T.C.K.nun I39.maddesine aykırı hareketten dolayı, İstanbul Sıkıyönetim Askeri mahkemesi'nce yargılanması sırasında, sanık tarafından suçun, sıkıyönetim ilânını gerektiren suç-

lardan olmadığı gerekçesiyle ileri sürdüğü görevsizlik iddiası mahkemece kabul edilmemişti. Sanığın kararı temyiz etmesi üzerine Askeri Yargıtay, (suçun daha ağır bir cezayı gerektirmesine rağmen) sıkıyönetim ilânını gerektiren suçlardan olmadığını kabul ederek, görev yönünden kararı bozmuştur.

Askeri Yargıtay'ın bu kararı, sıkıyönetim mahkemelerinin, görev meselesine daha dikkatle eğilmesine sebep olmuştur. Nitekim T.C.K.nun 153 ncü maddesine aykırı hareketinden dolayı yargılanan Devrim Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Uluç Gürkan hakkında, Ankara 3üncü Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi görevsizlik kararı vermiştir. Bu kararı diğer görevsizlik kararlarının izleyeceği muhakkaktır, Yüksek mahkemenizin de bu yönde örnek olacak bir karar vereceği inancı içindeyiz.

SONUÇ OLARAK:

1- Suç asker kişiler tarafından işlenmediğinden,

2- Sıkıyönetim ilânından önce işlendiğinden,

3- Sıkıyönetim ilânını gerektiren suçlardan olmadığından,

Mahkemeniz bu davaya bakmak için görevli değildir. Görevli mahkeme "Ankara Ağır Ceza Mahkemesi'dir".

Bu bakımdan mahkemenizin görevsizlik kararı vererek, dosyayı görevli mahkemeye göndermesini dileriz.

Avukat
Şerafettin Kaya

Avukat
Ruşen Arslan

Not: Aslı 5 sahifedir.

SIKI YÖNETİM

ASKERİ MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

Konu: 357 sayılı yasanın 16.ve40. maddeleri ile 1402 sayılı kanunun II. maddesinin 1.ve 2.fıkralarının Anayasaya aykırılığı hakkındaki isteğinizin anayasa mahkemesine gönderilmesi hakkında.

I- Anayasamız,7.maddesinde "Yargı Yetkisi,Türk Milleti adına bağımsız Mahkemelerce kullanılır." demektedir.Yani yargı yetkisinin serbestçe kullanılabilmesi için mahkemelerin bağımsızlığı ve Hakim teminatı esastır.Mahkemelerin bağımsızlığı şu hükümlerle sağlanmaktadır: Yargı organı faaliyetinde ne yasanın nede yürütme organlarından emir ve talimat alamaz.Yargı organlarına genelge gönderilemez,tavsiye ve telkinde bulunulamaz.(Anayasa mad:132/3) Demek ki mahkemelerin bağımsızlığı için, onun siyasi iktidarın doğrudan doğruya veya dolaylı her türlü baskısından,etkisinden uzak olması zorunludur.

"Askeri Hakimler ve Askeri Savcılar" hakkındaki 357 sayılı yassa,Askeri Hakimlere Anayasanın ön gördüğü bu güvenceyi sağlamış,sağlıyabilmişmidir? Bu yasaya göre atanan hakimlerden kurulu bir mahkeme "Bağımsız" bir mahkeme niteliği kazanabilir mi? Bizce bu yasaya göre kurulmuş bir mahkeme hakimlerinin Siyasal iktidar baskısından masun kalabilmeleri için ahlak ve seciyelerinden başka bir güvenceleri bulunmamaktadır.

Ancak,seciye ve ahlakın,bağımsızlık konusunda yeter bir güvence sayılamıyacağını belirtmek üzere hukuk otoriteleri şöyle diyorlar:

"Hakimlerin, en kuvvetli teminatı, ahlak ve seciyelerinin metanetinde bulacaklarına dair sık sık tekrarlanan bir söz vardır. Bu söz bir hakikat payını ihtiva etmekle beraber demagojiye de çok müsaittir. Hakimin yüksek ahlak ve kuvvetli seciyeye sahip olması şüphesizki lazımdır, şarttır. Fakat, bu vasıflar kendisinin iktidarı karşısında istikbalinin temini için kâfi değildir. Zira unutmamak lazımdır ki hakim de nihayet bir insandır. Ve iktidar kendisi üzerinde tasarruf edebilmek serbestisini haiz olduğu müddetçe onun istiklâlinden bahs etmeye imkân yoktur. (1)

Hakimlerin ahlak ve seciyelerindeki metanetle hakimlik teminatı ve bağımsız mahkeme konularının çözülemeyeceğini Anayasa Mahkemesinde bir çok kararlarında belirtmiştir. Örneğin 15.5.1963 gün, esas: 963/II2 ve 963/II23 sayılı kararında Anayasa Mahkemesi şöyle diyor:

"Hakimlik teminatı, hakimleri korumak için değil, Yargı organının bağımsızlığı kovuşturmak yoluyla adaletin gerçekleşmesini sağlamak için kabul edilmiştir. (...) İdarenin arzusu ile (...) mesleğini kaybedebileceği endişesine kapılacak bir hakim görevini adalet icaplarına uygun bir şekilde yapmakta müşkülata düşebilir. Bağımsızlığını kaybedebilir. Sadece bir hakimin bu duruma düşebilmesi ihtimali dahi, Anayasa'nın II3. maddesi ile kabul edilen Hakimlik teminatının ve 7. maddesinde yer alan mahkemelerin bağımsızlığı esasının zedelenmesine yeterlidir" (2)

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,
Yukarıdan beri açıklanan hususlar anlatmıştır ki: Yüksek heyetinizi teşkil e-

(1)- Prof. Dr. Münci Kapanı, İcra Organi Karşısında Hakimlerin İstiklâli 1956, s. 84

(2)- Anayasa Mahkemesi Kararları Dergisi, Sayı: 1, s. 233

den yargıçların teminattan yoksun olduklarını söylemek, şahıslarınız hakkında herhangi bir iddiayı kapsamamaktadır.

Şahıslarınızdan tecrit edilmiş olarak, objektif bir şekilde incelenmesi gereken konu şudur:

357 sayılı Askeri Hakimler ve Savcılar yasasına göre kurulmuş bir mahkemede hakimlere Anayasanın emrettiği güvence sağlanmış mıdır? Böyle bir mahkeme "bağımsız" bir mahkeme" niteliğinde kabul edilebilir mi?

357 sayılı yasanın 16.maddesine göre:
" Askeri Hakimlerin atanmaları(....) Milli Savunma Bakanı ile Başbakanın müşterek kararnamesiyle Cumhur Başkanın onayına sunulur."

Böyle olunca, bir Bakanla Başbakanın atanmalarını yaptıkları kişilerin, kendilerini atayan organa karşı bağımsız oldukları söylenilebilir mi ?

Anayasa Mahkemesi, değil hakimlerin, Cumhuriyet Savcılarının bile bu şekilde atanmalarının, Anayasaya aykırı olduğunu karara bağlamış ve Savcıların bağımsız olduklarını 22.9.1964 gün, Esas 963/140 ve 964/62 sayılı kararıyla şöyle belirtmiştir:

Anayasanın 7 ve 132.maddelerine göre bağımsızlık, hakimler ve mahkemeler içindir. (.....) Halbuki, Cumhuriyet savcısı Hakim değildir.(.....)" Adalet bakanı yürütme organının temsilcisi olarak Adalet cihazının işlenmesinin siyasi sorumluluğunu taşımaktadır. Ve savcılarında görev bakımından yürütme organı ile ilişkileri vardır."

-(Anayasa Mahkemesi Kararları Dergisi Sayı 2, Sayfa 187)

Anayasa Mahkemesi; Savcıların bağımsız olmadıklarını bu şekilde belirtmiş olmasına karşılık, C.Savcılarının da, Adalet bakanı ile başbakan tarafından tayin edilmelerini, anayasaya aykırı bulmuştur.

Yüce Mahkeme 18.12.1967 gün,Esas 966/31 ve 967/45 sayılı kararında,"TEMİNAT" konusunda şöyle demektedir:

"Bir Devlet görevlisinin kişiliğine değer verildiğinden dolayı teminat altında bulundurulması söz konusu edilemez.Ona sağlanan herhangi bir teminat ancak ve ancak görevini gereği gibi yerine getirebilmesi içindir.Gerçekten Anayasa ve Kanunun Koyucusunun bir görevliye herhangi bir teminat tanımak istemesi yalnızca o görevlinin yerine getireceği kamu görevlerinin yolunda ve düzeninde görülmesi gereğini güder.Başka devlet görevlerinde bulunmayan bir teminatlı durumun sağlanması ise,özel önemi olan bir görevin özelliğinde uygun biçimde yerine getirilmesi için olur."

"Teminatın gereği ise görevliyi siyasi güç sahiplerinin etkisinden kurtabilmektedir.O halde Anayasanın görevlerinin özelliğine göre savcılar için ön gördüğü teminat onların görevlerini siyasi güç sahiplerinin etkisi altında olmak kaygısına düşmeksizin,belli hukuk kuralları uyarınca yapmalarını sağlayacak bir hukuki durum olacaktır."

"Hukuk düzenin yeterince korunmıyan bir görevlinin kendi kaderi üzerinde söz sahibi bulunan kişinin dileklerine aykırı davranmama eyilimini duyması ve bu eyilimin onun görevini aksatabilmesi,insan denilen varlığın zayıf yanlarındanadır."

"Görevlerin hepsinin kanun dışı etkilere kapılmaksızın görevlerini yerine getirmeleri hukuk kuralıdır.Ancak görevliler arasında az da olsa,kimi güçsüz kişilerin bulunabileceği ve bunların görevlerinde kanun dışı etkiler altında kalabilecekleri de bir gerçektir."

"Teminat konularında göz önünde tutulacak önemli bir yön halkın gözünde belli devlet görevlisinin siyasi güç sahiplerinin dileklerine karşı korunmuş gibi gösteren hükümlere kanunlarda yer verilmiştir.Buna

göre yeterince koruyucu tedbirler alınmaksızın Kanunlara konulan hükümler, Savcılarının halkın gözünde siyasi güç sahiplerine karşı teminatsız görevliler olarak gösterir. Ve bu görünüş bunların hukuka uygun işlemlerini bile halkın gözünde kuşku ile karşılanan işlemler durumuna sokar ki, bu dahi Adalet işlerinin görülmesi yolunda halkın halkın açısında güven verici sayılamaz ve yurttaşları tedirgin eder. Başka deyimle, sosyal iç rahatlığını giderir."

Yüce Mahkeme; Cumhuriyet Savcılarının bir Bakan ile Başbakan tarafından atanmalarının, Anayasaya aykırı olduğunu da belirtmektedir.

"İşlemin, bakanlığa bağlı yüksek görevlilerden kurulu bir kurulun düşüncesinin alınmış olması ve başbakan ile C. Başkanınca imzalanmış kararname ile yapılması koşullarına bağlı tutulmasının, savcılar için herhangi bir teminat sağlamadığı ve bundan dolayı, Anayasanın 138. maddesine aykırı olduğu sonucuna varılmaktadır. Çünkü:

Bakanlık ileri gelenlerinden kurulu topluluğun düşüncesinin alınmış olması hiç bir şekilde teminat sağlamaz. Çünkü bu kurulda bulunanlar hukuki durumca bakana karşı doğrudan doğruya idari murakabe zinciri içindedirler: Bundan dolayı bu nitelikteki bir kurulun düşüncesi bakan için bağlayıcı bulunsa bile yine, bu teminat sayılamaz. Kaldı ki, söz konusu maddeye göre bu kurulun düşüncesi bakan için bağlayıcı da değildir. Bu kurul üyelerinin teminatlı olmaları dahi durumu değiştirmez." (I)

Anayasa mahkemesi, 45 sayılı kanunun 77. maddesindeki C. Savcılarının Adalet Bakanı ile Başbakan tarafından atanacakları hakkındaki kanun hükmünü işte bu gerekçelere Anayasa aykırı bulup iptal kararı vermiştir. Anayasaya göre bağımsız bulunmayan C. Savcılarının bile bu Bakanla Başbakan tarafından atanmalarını Anayasaya

aykırı gören Anayasa Mahkemesinin bu kararından, zorunlu olarak çıkarılacak sonuç şudur:

Askeri hakimlerin Milli Savunma Bakanı ile Başbakan tarafından atanacağını bildiren 377 sayılı yasanın 16.maddesinde ki hükümde Anayasaya aykırıdır.

Bu konuda Anayasa mahkemesinin dikkate değer bir başka kararında şudur:

"Vergiler Temyiz Komisyonu bir davada uyguladığı kanun hükmünü Anayasaya aykırı görmüş ve kendisinin, mazaf nitelikte ve kazaf usullerle karar vermekte bulunmasından ötürü, idari bir mahkeme olduğu gerekçesiyle kanun hükmünün iptali için Anayasa mahkemesine itirazda bulunulmuştur.

Anayasa Mahkemesi bu konuda verdiği 27.6.1966 gün, esas:966/16 ve 966/28 sayılı kararından, yürütme organı tarafından atanan kişilerden kurulu bir heyete mahkeme" denemeyeceğini ve böyle bir heyeti teşkil eden kişilerin de "hakim" sayılamıyacağını şöyle belirtmiştir.

"Vergiler temyiz komisyonu, kazaf usullerle karar vermekte isede bu komisyonun başkan ve üyelerinin atanmaları, hekim ve görevleri, emekliye ayrılmaları Anayasanın ön gördüğü mahkemelerinin ve hakim teminatı esaslarına göre düzenlenmiş olmadığından bu başkan ve üyeler memur statüsüne girmektedirler.

Bu durum karşısında kazaf nitelikte ve kazaf usullerle karar verseler dahi Anayasanın açık hükümleri önünde kurul mensuplarını HAKİM ve teşkil ettikleri organı MAHKEME niteliğinde görmeye imkân yoktur." (bak:any.Mahkemesi kararları dergisi sayı:4 sayfa:144.)

Görülüyor ki Anayasa Mahkemesi vergiler temyiz Komisyonunun kazaf usullerle ve kazaf nitelikte karar vermekte olduğunu kabul ettiği halde bu komisyonu mahkeme saymamaktadır. Gerekçe şudur:

Komisyon başkan ve üyelerinin atan-

malari mahkemesinin bağımsızlığı ve Hakim teminatı esaslarına göre düzenlenmiş de-ğildir.

Oysa hemen belirtelim ki:5655 sayılı yasanın I. maddesinde şu hüküm vardı".

"Vergi itiraz komisyonu, çalışmalarında müstakildir".

Bu komisyon üyelerinin atanmaları ile askeri mahkeme üyelerinin atnmaları arasında da Askeri hakimlerin lehinde hiç bir fark yoktur.Zira,sözü geçen kanunun 28. maddesine göre:

"vergiler temyiz komisyonu başkan ve üyelerinin tayin,terfi,nakil,tahvil,Re'sen emekliye sevkleri,ayırma meclisinin tekli-fi üzerine Maliye Bakanı ve Başbakanın müş-terek kararı ve Cumhur Başkanının onayı ile olur.

Vergiler temyiz komisyonu başkanlığı-na üyeliğine atanacak olanları teklife yet-kili ve görevli bulunan ayırma mefisi ise, aynı kanun aynı maddesine göre şu kişiler-den kurulmuştur.

1-Maliye Bakanlığı Meşteşarı

2-Gelirler Genel Müdürlüğü

3-Yargıtaydan bir üye

4-Danıştaydan bir üye

5-Sayıştaydan bir üye

6-Vergi Temyiz Komisyonundan bir üye.

Görüldüğü gibi vergiler temyiz Komis-yonu başkan ve üyelerinin tayin,terfi,tah-vil,Re'sen emekliye sevkleri hususunda tek-lifte bulunacak ayırma meclisininin 6 üyesin-den üçü:Yargıtay,Danıştay,Sayıştay gibi ta-mamiyle bağımsız kuruluşlardan gelmiştir. Buna rağmen anayasa Mahkemesi şöyle diyor:

"Bu Komisyonun başkan ve üyelerinin atanmaları Anayasanın öngördüğü Mahkemele-lerin bağımsızlığı ve hakim teminatı esas-larına göre düzenlenmiş olmadığına göre bu başkan ve üyeler memur statüsünde girmektedirler."

Şu durum karşısında kazaf nitelikte ve kazaf usullerle karar verseler dahi,Ana-yasanın açık hükümleri önünde kurul mensup-

larına hakim ve teşkil ettikleri organı mahkeme niteliğinde görmeğe imkân yoktur.

Askeri hakimlerle Vergiler Temyiz Komisyonu Başkanı ve üyeleri gibi bir bakanla başbakan tarafından atanmış olduklarına göre, Anayasa Mahkemesinin Askeri Mahkemeler ve Askeri Hakimler hakkındaki görüşünde bu karar da açıklanan görüşe benzer ve uygun olacağı aşıkârdır.

Her ne kadar 1402 sayılı Sıkı Yönetim Kanununun 11.maddesinde ve 3.fıkırdaki sıkı yönetim Mahkemelerine atanacak Askeri hakim ve Askeri Savcılarının "Genel Kurmay başkanlığı adli müşaviri, Milli Savunma Bakanlığı Askeri Adalet işleri başkanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı askeri Adalet Teftiş Kurulu başkanından müteşekkil bir kurulu" tarafından seçilecek kişiler arasında görevlendirileceği kabul edilmiş ise de, bu hükümde, yukarıda Anayasa Mahkemesine örnek karar gerekçelerinde açıklandığı gibi Anayasamızın "Tabii hakim" ve "Mahkemelerin bağımsızlığı" açısından yeterli değildir. Çünkü bu ayırma kurulu da Milli Savunma Bakanlığının emrinde ve ona bağlı olduğu gibi, atanmalarda neticede yürütme organı tarafından yapılmaktadır. Bu nedenle

Bizi yargılayan Mahkeme hakimlerin bir bakanla Başbakan tarafından atanmış olmaları Anayasaya aykırı bulunduğundan atanmaların dayandığı 357 sayılı kanunun 16. maddesindeki "Askeri Hakimlerin atanmaları Milli Savunma Bakanı ve Başbakanın müşterek kararnamesiyle C.Başkanın onayı ile olur" şeklindeki hükmü iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmasına karar vermesi gerekir.

Öte yandan Mahkememiz üyelerinin tayinleri, sıkı yönetim ilanından sonra 30.Nisan.1971 günü resmi gazetede 9308 sayılı bir kararla yapılmıştır. Bu kararda şöyle denilmektedir :

"Bu kararda isimleri yazılı 38 askeri hakimnin aslı görevleri ile irtibatları baki kalmak üzere karşılarında gösterilen

görevlere atanmaları 3832 sayılı örfi idare kanununun 5.maddesi ve 357 sayılı askeri hakimler ve askeri savcılar kanununun hükümleri gereğince uygun görülmüştür."

1402 sayılı yeni sıkı yönetim kanununda,3832 sayılı örfi idare Kanununun 5.maddesinin yerini,11.madde almıştır.

Başbakan ve Milli Savunma bakanı tarafından yapılan tayinler,hakimlerin,savcılarının ve adli müşavirlerin aslı görevleri ile irtibatları baki kalmak üzere yapılmış bulunmaktadır.357 sayılı kanunun böyle bir tayine de imkan vermemektedir.

Sözü geçen kanuna göre bu tayinler 16. ve 40.maddelere göre yapılmak gerekir.Kanunun 16.maddesi hakimlerin,savcılarının ve adli müşavirlerinin yer değiştirme esaslarını tayin ve tesbit etmiştir.Bu maddeye göre yapılacak tayinler,kadrosu ile birlikte devamlı tayin şeklinde olması gerekir.

Oysa yürütme organınca yapılan tayinler,kadrolu ve devamlı yapılmıştır.Harcırah takakkuk ettirilecek ve ayrıca yevmiye verilmek suretiyle geçici tayin şeklinde yapılmıştır.Bu açıdan yapılan tayinler söz konusu kanunun 16.maddesine uygun düşmemektedir.

Geçici kanun 357 sayılı kanunun 40. maddesi ile düzenlenmiştir.Bu maddeye göre bir hakime veya savcıya geçici yetki verilebilmesi ancak mevcut bir mahkemede hastalık,izin veya diğer sebepler ile boş bir yer bulunması halinde mümkün olabilir.Bunun için'de o mahkemedeki en kıdemli hakimnin veya savcının talebi gerekmektedir.Bu halde dede tayinler,Milli Savunma Bakanlığınca üç ayı geçmemek üzere yapılır.

Tayinlerde Milli Savunma Bakanı ve Başbakanın ataması ile yapıldığından ve yukarıda belirtilen hükümlere de uygun bulunmadığından Kanunun 40.ncı maddesine aykırı düşmektedir.

Duruşmalar devam ederken,hakimlerin

veya savcılarının tutumları veya ittihaz ettikleri kararlar, tayinleri yapan yürütme organınca beğenilmediği takdirde ki bu her zaman mümkündür olanları eski görevlerini iade edip yerlerine yeni tayinler yapılabilmesi imkân dahilindedir. Bu durum, yürütme organının yargı organı üzerinde bir egemenlik kurması sonucunu doğurur ki, bu hal, anayasamızın kuvvetli ayrılığı ve mahkemelerin bağımsızlığı ilkelerine aykırıdır.

Mahkemenizin Kuruluşu "Tabii Hakim"

Esasına Aykırıdır

Ote yandan, mahkemenizin kuruluşu Anayasamızın 32.maddesi ile kabul edilen "Tabii hakim" esasına da aykırı bulunmaktadır.

Sözü geçen maddede şöyle denilmektedir:

"Herkesin, Kanunun genel olarak koyduğu görev ve yetki esasları ile belli olan Hakim tarafından mahkeme edilmesi, şahıs güvenliğinin baş şartıdır. Kişilerin kanuni (yani tabii) hakimden başka merciler'de muhakeme edilmesi bu alanma özel muameleye tabii tutulması, hukuk devletinin asla kabul edemeyeceği bir tutum teşkil eder."

Tabii Hakim Nedir ?

Tabii Hakim ne olduğunu hükum otoritelerinin sözlerinden dinleyelim.

A- Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku, cesa usulu Hukuku ve Adalet psikolojisi Profesörü Dr. Faruk Erem Ceza usulu Hukuku kitabının 970 baskısında ve 87. sayfada şöyle diyor.

"Adaletin gerçekten var sayılabileceği ortam demokrasidir. Zira yalnız demokrasilerde adaleti siyasi rejim anlayışına alet etmek iddiasına ve teşebbüsüne rastlanmaz. Diğer bir deyimle bir iddia veya teşebbüslere rastlanmaya başlandığında demokrasiden uzaklaşma tehlikeleri belirmiş demektir. İçinde yaşadığımız asrın "adalet ça-

"ğı" olmasını istemek, demokrasiyi istemekle mümkündür. Fakat bu istek, bazı kavramlara verilecek anlamlar ve uygulanmada aldanmalarla yerine getirilebilir. Böylesine önemli kavramaların başında "tabii hakim" gelir.

Bu kavram "suçtan sonra (post delictum) hakim" kavramının zıddıdır.

"Bazı memleketlerin anayasa mahkemesi kararlarına göre, Anayasa da kullanılan, "Tabii hakim" terimi, kanunun suçtan evvel gösterdiği hakim anlamındadır. Genel ölçüğe göre evvelden ve belliki davalar düşünülmeksizin gösterilen hakim 'tabii hakim' dir. Böyle anlaşılınca davayı görececek hakim suçun işlenmesinden evvel kanunla belli edilmesi "tabii hakim" kavramına yeter anlam sayılmak icabedecektir. Sanığın "tabii hakimden" gayrisi önünde çıkarılma yasağının (Anayasa 32) uygulaması, hatta bu yasaktan anayasanın beklediği fayda, tabii hakim yeterli açıklıkta kanunuda gösterilmiş olmasına bağlıdır.

"Bir kimseyi tabii hakimden gayrisi önüne çıkarmak sonucunu verecek olağanüstü mahkeme (veya herhangi bir mer'ci) kurulamayacağına göre tabii hakim hangi hakim olduğunu tayin gereklidir. Suçun işlenmesinden evvel kanunla gösterilen hakim "tabii hakim sayılması yeterli görülürse tabii hakim kavramı pek dar anlamda kabul edilmiş olur. Çünkü bu anlayış konuyu sadece 'zaman bakımından uygulama konularından biri haline getirir. Buna mukabil tabii hakim zaman kavramı dışında bir söz anlamı vardır. Sadece suçtan evvel kurulmuş (hatta kanunla kurulmuş) olmak bir bakıma "şekil" ibaret kalır, tabii hakim kavramının bir esası olmak gerekir. Tabii hakim kavramının, Adalet tevzi konusunda "kanun önünde eşitlik" in tezahürü sayan düşünüş dahi geniş anlamda tabii hakimi gösterir."

Davayı görececek hakim kanunda gösterilmiş olması ile, kanunun bunu suçun işlenmesinden evvel yapmış olması arasında fark

vardır.Suçtan sonra (Bilhassa o suçun sanıklarının belli belli olmasından sonra)hakkimin kanunla gösterilmiş olması "olağan üstü" mahkeme kurmak demektir.Anayasa bunu yasaklamıştır.(Anayasa 32)

B- İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Hukuk Prof.u Nurullah Kunter(ceza mahkemesi Hukuku adlı kitabının 95.sayfasında)şöyle diyor:

"Yargılama mahkemeleri, birde olağanüstü (straordinari) diye 2 ye ayrılırlar. Olağan yargılama makamıyla olağanüstü yargılama makamını ayıran kıstas, genel veya özel olmak değil, önce kurulmuş olup, olmamaktır.Genel olmayan yargılamadır.Özel yargılama ile olağanüstü yargılama ise farklı şeylerdir.Olağan yargılama makamları olaylardan önce kurulmuş, müahas olayla kuruluş bakımından ilgisi olmayan makamlardır.Bunlara tabii yargılama makamı ve bunların hakimine tabii hakim de denir."

Aynı eserin 226.sayfasında "olağan hakim-olağanüstü hakim"başlığı altında sayın Kunter şöyle diyor:

"Olağan yahut yerleşmiş tabirle tabii hakim (juge naturel) kavramı anayasalara girmiştir.Anayasamızın 32.maddesi "hiç kimse tabii hakimden başka bir merci önüne çıkarmak sonucunu doğuran yargı (gargılamak demek istiyor)" yetkisine sahip olağan üstü merciler kurulamaz" şeklinde bu kavramı ifade etmiştir.Tabii hakim, "kanunla önceden kurulmuş her bakımdan yetkili mahkemenin hakimi" diye tarif edilebilir.Tabii hakim hakim esası,yürütme erkinin yargılama makamları üzerindeki muhtemel tesirini önlemek için kabul edilmiş bir teminat tedbiridir.

Tabii olmayan yani olağan üstü hakim le bir olaydan sonra sırf o olay için kurulmuş veya olaya göre sonradan yetkili kılınmış mahkemenin hakimidir.

Anayasa mahkemesi 28.3.1963 gün ve 963/4 esas ve 963/71 sayılı kararında "tabii hakim" konusunda şöyle diyor:

"32.madde (hiç kimse tabii hakimden başka bir merci önünde çıkarma sonucu doğuran yargı yetkisine sahip olağan üstü merciler kurulamaz) şeklindeki hükümlerle olağan üstü mercilerin tabii hakim olamayacağı belirtilmektedir.

"Anayasaya komisyonu raporunda ise (herkesin kanunun genel olarak koyduğu görev ve yetki esasları ile belli olan hakim tarafından mahkeme edilmesi, şahıs güvenliğinin baş şartıdır. Kişinin kanuni yani tabii hakiminden başka mercilerde muhakeme edilmesi bu alanda özel muameleye tabi tutulması hukuk devletinin kabul edemeyeceği bir tutum teşkil eder.) ibareleri bulunmakta ve bunlarla 32.madde esasları vuzuh kazanmaktadır. Bunlardan anlaşılmaktadır ki genel olarak ve herkes için kurulmuş görev ve yetkiler kanunla belli edilmiş olan mahkemeler tabii mahkeme ve bunların hakimleri de tabii hakimdir. Bunlardan ayrı merciler umumi değil özeldir. Ve madde prensiplerine aykırıdır.

Anayasamızın 32.maddesi anayasa mahkemesinin sözü geçen kararı ve hukuk otoritelerinin yukarıya alınan düşünceleri karşısında olayımıza baktığımız zaman hukuki durum şudur:

İşte Bankası emek şubesi olayı 1.1.1971 gününde, iddia memurunun diğer görevlilerle birlikte Sevim Onuralın evine gelmeleri olayı 15.1.1971 gününde Amerikalı Çavuş Findley'in kaçırılması olayı 15.2.1971 gününden 4 Amerikalı çavuşun kaçırılmaları olayı 3.3.1971 gününde ve polis memurlarına ateş edilmesi olayında 20.12.1971 gününde meydana gelmiştir. Sıkıyönetim ise 26.27/4 1971 gününde ilân edilmiş ve mahkemenin üyelerinin görevlendirilmesi de 9.4.1971 günü resmi gazetede yayınlanan bir kararla olmuştur. Demekki gerek sıkı yönetimin ilânı ve gerekse mahkemenizin kuruluş tarihi suç tarihinden çok sonra şani banka soymak adam

kaçıdınak v.s. suçları işlenmiş bu suçı işleyen sanıklar yakalanarak kimlikleri belli olmuş, bundan sonra da sıkı yönetim ilân edilmiş ve bu suçları ve sanıklarını yargılamak üzere de mahkemeniz kurulmuştur.

Bu duruma göre, sanıkların tabii hakimleri suçun işlendiği tarihten 353 sayılı kanuna göre kurulu ve mevcut olan kara kuvvetleri askeri mahkemesidir. Mahkemeniz ise sanıkların "tabii hakim"i değildir.

Bu yöndende mahkemenizin kuruluşu anayasamızın 32.nci maddesine aykırı bulunmaktadır.

Bu nedenlerle anayasamızın 8,7,32,132 ve 138 maddelerine aykırı olan 457 sayılı kanunun 16 ve 40.ncü maddeleri ile 1402 sayılı kanunun 11.nci maddesinin iptali için konunun anayasa mahkemesine getirilmesi gerekir.

Konuyu Anayasa Mahkemesine gönderme yetkisi

Mahkemenizin bu konuyu anayasa mahkemesine gönderme yetkisi vardır. Çünkü anayasamızın 151.nci maddesine göre:

"Bir davaya bakmakta olan mahkeme uygulanacak bir kanun hükümlerini anayasa aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varılırsa, anayasa mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır."

Mahkemeniz bu davada, bizim iddiamız üzerine 357 sayılı kanunun 16.ncü maddesi ile 40.ncü maddesini uygulayarak iddiamız hakkında bir ara kararı vermek zorundadır. Çünkü:

Mahkemeniz, yürütme organı tarafından atanmış kişilerden kurulmuştur. Üyelerinin hakimlik teminatı yoktur. TÜRK ULUSU ADINA karar verebilecek bir bağımsızlıktan yoksundur. Şu durum karşısında böyle bir heyetin yetkisi yoktur.

Bizim bu iddiamız üzerine heyetiniz

mahkemenin 357.sayılı kanununun 16.ve 40.ncı maddesine göre atanmış hakimlerden kurulu olduğunu ileri sürerek sözü geçen madde uygulanış bulacaktır.Şu halde bu maddenin anayasaya aykırılığı itirazını anayasa mahkemesine götürme yetkisine sahiptir.

Anayasaya Aykırılığı İddiasının Ciddiliği

İddiamızın anayasa mahkemesinin iletilmesine karar verebilmek için mahkemeniz bu iddianın ciddiliği kanısına varmış olmalıdır.Bu nedenle,burada ciddilikten ne anlaşılacak gerekir üzerine durmak gerekir.

Bazı mahkemeler,anayasaya aykırılık iddiasının ciddi bulmayıp,bu iddiayı benimsemek,doğru bulmak anlamına anlamaktadır.Oysa,anayasamızın 151.maddesi ve 44 sayılı kanununun 27.maddesi incelendiğinde görülür ki.

Mahkemenin aykırılık iddiasını ciddi bulmasıyla bir kanun hükümünün anayasaya aykırı olduğu kanısına varılmış olması başka başka şeylerdir.Mahkeme taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasını benimsemiş olmasa ve bu iddiayı doğru bulmazsa bile eğer bu iddianın ciddi olduğu kanısına varmış ise,konuyu anayasa mahkemesine göndermek zorundadır.

Aykırılık iddiasının ciddi olması demek,bu iddianın hukuk bakımından tartışılabilir olması,zihinlerde tereddüt yaratmış bulunması demektir.Aykırılık iddiası,tutarsızlığı mantıksızlığı,ve abesliği bakımından hiç bir tereddüte ve tartışmaya hacet kalmadan red edilerek nitelikte ise,iddia gayri ciddidir.Ama bu iddia zihinlerde ufak bir tereddüt hasıl etmiş ise,iddianın ciddi kabulü ile anayasa mahkemesine başvurulması gerekir.Çünkü Mahkemelerin kendiniz anayasa mahkemesi yerine koyup,iddiayı esas bakımından incelemeye yetkisi yoktur.Son yıllarda bu konuyu inceleyen müeliflerde hep aynı görüş teyid etmektedirler.Mesela:

Prof.lütfi Duran,(İst.ÜN.Hukuk Fakültesi Dergisi,cild 31.Sayı,1-4 de yazılan) "İtiraz yoluyla anayasaya aykırılık iddiası: başlıklı incelemesinde diyorki :

"Anayasaya aykırılık iddiasının ciddi sayılması için bu iddia tereddüdü davet edecek nitelikte olmalıdır."

Dr.Rona Aybar'da "anayasanın151.maddesine göre taraflarca ileri sürülen anayasaya aykırılık iddialarının ciddiliği sorunu" adlı etüdünde şöyle diyor :

Aykırılık iddiasından ne anlaşılması gerektiği konusunda Krit.olarak,Hukuki bakımından tartışılmaya değer bulunmak kabul edilecektir."(bkz.İst.Hukuk Fakültesi mecmuası 1968,Cilt 33,sayı 3-3)

Anayasa yargısında somut norm denetimi-itiraz yolu" adlı Doktora tezinde Metin Kıratlı'da aynı görüşlere şöyle katılmaktadır:

Mahkemenin Anayasaya aykırılık iddiasının ciddiliğini kabul etmesi,hiç olmasa bu iddianın esastan yoksun olmadığına kanaat getirmediğini,ortaya konulan kanıtların hukuki bakımdan tartışılmaya değer bulunduğunu ifade eder."(Sayfa 69) Öğretim üyesi hukukçuların bu görüşleri anaya mahkemesinin yargıç teminatı ve bağımsız mahkeme konularındaki kararları birleştirilince varılacak sonuç şudur:

357 sayılı kanunun 16 ve 40.maddeleri hükmünün ve yine 1402 sayılı kanunun 11. maddesinin anayasaya ve özellikle anayasanın 7,8,32,132,133,138.maddelerine aykırı bulunduğu hakkındaki iddiamızın ciddi kabulü zorunludur.

SON İSTEK :

357.sayılı kanunun 16.maddesinde "Askeri hakimlerin atanmaları Milli Savunma Bakanı ile,Başbakanın müşterek kararnamesinde Cumhur Başkanı'nın onayına sunulur." Şeklindeki hüküm ve yine 357.sayılı kanunun 40.maddesinde "Milli Savunma Bakanı Askeri

Hakim ve yardımcılarıyla Askeri Savcı ve yardımcılarının asıl görevlerine ek olmak ve 3 ay geçmek;üzere,izin,hastalık veya diğ-
er sebeplerle boş bulunan aynı yerdeki ve-
ya başka bir yargıç çevresindeki aynı nevi
hizmete ait kadro görevi yapmak için geçici
yetki verebilir." Şeklindeki hüküm ve yine
1402 sayılı kanunun 11.maddesindeki "Sıkı
Yönetim bölgelerinde,25/Ekim/1963 gün ve
353 sayılı kanuna göre Milli Savunma Bakan-
lığınca lüzum görülen yerlerde yeteri kadar
Askeri Mahkeme kurulur.Bu Mahkemelere birer
Kurmaya Başkanlığı Adli müşaviri,Milli Sa-
vunma Bakanlığı,Askeri Adalet Teftiş Kurulu
Başkanı da müteşekkil kurula seçilen yeteri
kadar adli müşavir Askeri Hakim ve Savcı
ile bunların yardımcıları usulüne göre ata-
nır."Şeklindeki hüküm anayasanın 7,8,32,132,
133 ve 138 maddelerine aykırıdır.

Anayasaya bu aykırılık,Yüksek heyeti-
nizin bağımsız bir mahkeme niteliğinde ol-
madığı konusunu uyandırır.Mahkemeniz kendi-
sinin Anayasaya uygun olarak kurulmuş ba-
ğımsız bir mahkeme olup olmadığı hakkındaki
iddiayı karara bağlamak zorundadır.Bu ne-
denle,mahkemeniz,konuyu anayasa mahkemesine
göndermeye yetkili ve görevlidir.Anayasaya
Aykırılık iddiamızın anayasa mahkemesine i-
letilmesine karar verilmesini saygılarımız-
la dileriz.16.7.1971

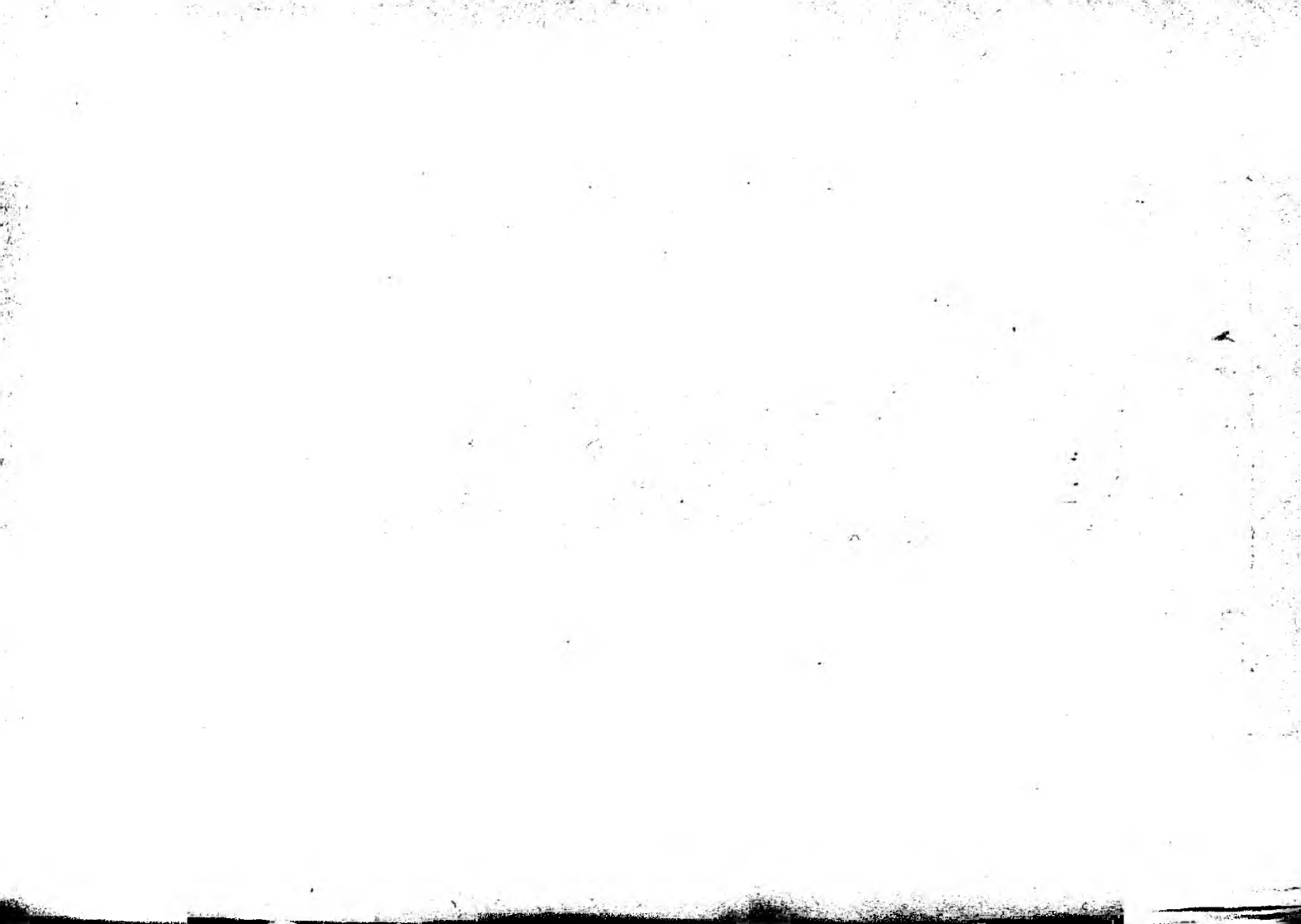
Sanıklar Vekileri

Avukat
Ruşen Arslan

Avukat
Şerafettin Kaya

Not:Aslı 8 sahifedir.

INSTITUT KURDE DE PARIS

ENTRÉE N° 1424

32

BEŞ

Madde 3-

Organizasyonumuz;Orta-Doğu'da yaşayan Kürt halkının,diğer dünya halkları gibi kendi - kendisini idare etmeye hakkı bulunduğuna inanır.Bu amacına ulaşmak için,Kürt halkının temel millî ve demokratik hakkı olan oto - determinasyon(milletlerin kendi kaderlerini kendilerinin serbestçe tayin etmesi) hakkının istirdadını,vazgeçilmez bir temel şart sayar.

Madde 7-

Organizasyonumuz;emperyalizmin her türlü-süne karşı sosyal hak talebinde bulunan,ya da millî kurtuluş savaşlarını veren tüm dünya halklarından yanadır.

Madde 9-

Organizasyonumuz;Kürt köylüsünün,Kürdistan topraklarının gerçek sahibi olduğuna inanır

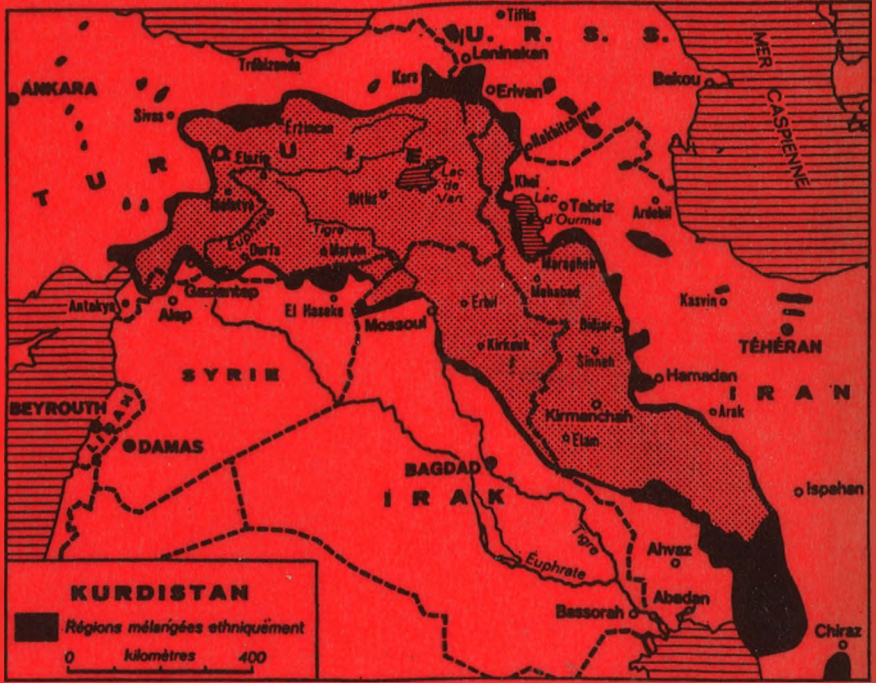
BAHOZ,senin her türlü maddi ve manevi yardımına muhtaçtır.Mücadelesini destekle.
Yardımlarını esirgeme.

Adres:

BAHOZ
Rackarbergsgatan 80
752 32 Uppsala-Sweden

POSTGIRO: 79 45 86-8

Kürtlerin Yurdu ve Yaşadıkları Yerler

Türkiye	:	8.000.000
İran	:	5.000.000
İrak	:	2.500.000
Suriye	:	600.000
Sovyetler B.	:	300.000
Lübnan	:	100.000

Toplam 16.500.000

Kürdistanın Yüzölçümü 500.000 ~~km~~ dir.

Bu harita, 1948 yılında Paris'te Birleşmiş Milletlere sunulan "Kürtlerin Durumu ve İstekleri Hakkındaki Muhtıra" dan alınmıştır.

1946 Nisan'ında yapılmış olan Kürdistan haritasının orijinalidir.

B

RËXISTINA TËKOŞER Û ŞOREŞGERËN KURDISTAN

KÛRDİSTAN DEVRİMÇİ MİLİTANLARI ORGANİZASYONU

A

İSMAİL

H

BEŞİKÇİ

O

ve

Bazı Kürt

Köylülerinin İddianameleri

7

NR. 06

YIL: 1973